

Talousarvio 2024

Talous- suunnitelma 2025–2026

muhos[®]

Sisällysluettelo

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	3
1 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
1.1 Yleinen taloudellinen tilanne.....	5
1.2 Kuntatalous 2023–2026.....	5
1.3 Muhoksen kunnan taloustilanne ja tehtävien muutokset	7
1.4 Kunnan sijainti, väestö ja työllisyys.....	8
1.5 Muhoksen kunnan organisaatio.....	10
1.6 Henkilöstö	11
1.7 Vuoden 2024 veroprosentit ja verotuloennuste.....	13
1.8 Valtionosuudet.....	14
1.9 Kunnan verorahoitus yhteensä	15
2 MUHOKSEN KUNTASTRATEGIA	16
2.1 Kuntastrategia.....	16
2.2 Muhoksen kuntastrategia 2022–2025	16
2.3 Talousarvio ja -suunnitelma.....	17
2.4 Talouden tasapainotus.....	18
3 TALOUSARVION SITOVUUS	21
3.1 Tavoitteiden sitovuus	21
3.2 Rahamääräisten erien sitovuus	21
4 KÄYTTÖTALOUS	23
4.1 Konsernipalvelut.....	24
4.2 Opetus- ja kasvatuslautakunta ja hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta – sivistys- ja hyvinvointipalvelut.....	32
4.3 Yhdyskuntalautakunta – tekniset palvelut	61
5 TULOSLASKELMAOSA	70
6 INVESTOINTIOHJELMA 2024 JA -SUUNNITELMA 2025–2026	72
7 RAHOITUSLASKELMA	76
8 KUNTAKONSERNI 2024–2026.....	79
9 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2024.....	80
10 TALOUSARVION 2024 TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET	82
LIITTEET	86

Liite 1 Muhoksen kunnan tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2023 on eletty ensimmäistä vuotta niin sanottua uutta kuntaa – hyvinvointialueuudistuksen jälkeistä kuntaa, jossa sosiaali- ja terveystoimen tehtävät ovat siirtyneet hyvinvointialueiden vastuulle, ja kuntien palvelutuotannon pääpaino on siirtynyt usein kunnissa toiseksi suurimman osa-alueen paikkaa pitäneen, sivistyksen ja hyvinvoinnin tehtäviin. Koko maan laajuisen uudistuksen lisäksi Muhoksen kunnasta tuli 1.1.2023 lomituspalveluiden vastuukunta koko Pohjois-Suomen alueella, ja kunta uudisti organisaatiotaan vastaamaan sekä kunnan jäljelle jääviä että uusia tehtäviä.

Lähtökohdat talousarviovuoden 2024 valmistelulle ovat olleet haastavat. Verotulo- ja valtionosuusennusteiden mukaan Muhoksen kunnan verorahoitus pienenee vuonna 2024 2,1 milj. euroa vuoden 2023 tilinpäätösennusteesta. Kunnalla oli jo pohjalla tilinpäätöksessä 2022 kattamatonta alijäämää 0,9 milj. euroa, joka tulee saada katetuksi vuoden 2025 loppuun mennessä. Vuoden 2023 talousarvio laadittiin 1,4 milj. euroa ylijäämäiseksi, ja tilinpäätösennusteen mukaan talousarvion tavoite tullaan saavuttamaan ja vanhat alijäämät katettua kunnan tilinpäätöksessä 2023, mikä kuitenkin helpottaa lähtötilannetta tuleviin vuosiin. Toimialat ovat syksyn aikana valmistelleet talousarvion 2024 rahoituksen pienenemisen vaatimia sopeutustoimenpiteitä, ja toimenpiteet on viety osaksi talousarviota. Valmisteltujen toimenpiteiden lisäksi kunnan taloutta vahvistaa kiinteistöverolain muutoksen mukainen yleisen kiinteistöveroprosentin maapohjan veroprosentin alarajaan kohdistuva korotus 0,93 prosenttiyksiköstä 1,3 prosenttiyksikköön, sekä valtuuston päätös suunnata lakisääteinen kunnan tuloveroprosentin pyöritys edellisen vuoden 0,01 prosentin tarkkuudesta 0,1 prosentin tarkkuuteen, 9,36 prosentista ylöspäin 9,4 prosenttiin. Yhdessä sopeutustoimien ja veroprosenttimuutosten pohjalta valtuuston asettama raamitavoite, ylijäämäinen talousarvio vuodelle 2024 saavutettiin.

Kunnan bruttoinvestoinnit vuonna 2024 ovat 5,2 milj. euroa. Suurimpia investointeja ovat Koivu ja Tähti -kulttuurikeskuksen peruskorjaus ja muutostyöt sekä Päivärinteen päiväkodin laajennusprojektin aloitus. Lisäksi kunnallistekniikan osalta suurimpina kohteina ovat Lukkarinkankaan sekä Kirkkosaaren kunnallistekniikan laajennukset.

Kunnan taloutta haastaa edelleen kustannusten nousu sekä vallitseva talouden ja korkomarkkinan tilanne. Kuntien tulevaisuuden ennustamista vaikeuttaa suunnitelmavuosien osalta kuntien uudet velvoitteet TE-palveluiden järjestämisen ja rahoittamisen osalta sekä aiempaa laajempi vastuu työttömyyden rahoittamisesta. Vuoden 2025 lopussa päättyy hyvinvointialueiden sote-kiinteistöjen vuokrauspakko, ja samaan aikaan kuntien ulosvuokrattavat kiinteistöt tulee olla yhtiötettynä vuoden 2026 alusta alkaen. Kuntien rahoitusjärjestelmää ollaan myös uudistamassa vuoden 2026 alusta vastaamaan kuntien soten jälkeistä tehtäväkenttää. Näiden aiemmin tiedossa olleiden tulevien muutosten lisäksi Valtiovarainministeriö tiedotti 17.11.2023 kuntien vuoden 2024 valtionosuuksiin tulevista lisäleikkauksista, jotka pohjautuvat vuoden 2022 verotuksen valmistumiseen ja verorahoituksen jakoon sote-uudistukseen liittyen kuntien ja hyvinvointialueiden välillä. Kuntien valtionosuuksien leikkaus on kuitenkin määrä siirtää ensimmäisestä tiedosta poiketen vuosille 2025-2027. Siirto helpottaa kuntien tilannetta vuoden 2024 osalta, mutta vain hetkellisesti, ja rahoituksen väheneminen pakottaa niin Muhoksen kunnan kuin muutkin kunnat edelleen uusiin sopeutustoimiin.

Kaiken kaikkiaan kunnat ja niiden toiminta on ollut muutoksessa viimeiset vuodet ja muutokset jatkuvat edelleen. Murroksen keskellä on syytä muistaa ja kiinnittää huomiota siihen, että Muhoksen sijainti on keskeinen ja hyvä tulevaisuuden kehittämisen kannalta - kuntastrategian visio *kasvua ja hyvinvointia kaupungin kupeessa – Luonnollisesti Muhoksella* ohjaa kunnan kehittämistä.

Kimmo Hinnon
kunnanjohtaja

1 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Alkuvuoden 2023 talouskasvu oli Suomessa ennakoitua parempi palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on puolestaan selvästi heikempi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Korkojen ja hintojen nousun vaikutus talouteen on loppuvuonna edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote ei kasva vuonna 2023, vaan pysyy edellisvuoden tasolla. Kysynnän odotetaan piristyvän ensi vuonna, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkymät ovat valoisat, vaikka tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen vähenee rajusti. Energiasiirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätyskellisen paljon. BKT:n kasvuksi ennustetaan vuodelle 2024 1,2 prosenttia ja vuodelle 2025 1,8 prosenttia.

Alkuvuoden työllisyyden kasvu on taittunut kesällä ja lievä lasku jatkuu loppuvuonna. Heikoin työllisyystilanne on rakentamisessa. Työllisyyden lasku jää kuitenkin lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaa uudelleen jo vuonna 2024.

Kysynnän odotetaan piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ensi vuonna, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkymät ovat valoisat, vaikka tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen väheneekin rajusti. BKT:n kasvuksi ennustetaan vuodelle 2024 1,2 prosenttia ja vuodelle 2025 1,8 prosenttia.

Reaalitalouden heikkous yhdistettynä hintojen ja kustannusten nopeaan nousuun iskee julkiseen talouteen vuonna 2023 toden teolla. Vaikka talouden ei ennusteta supistuvan kuluvana vuonna, ja ennusteperiodilla kasvu on kohtalaista, hidastavat heikentynyt työllisyystilanne ja hidas yksityisen kulutuksen kasvu verotulojen kasvua. Julkisyhteisöjen alijäämä on kuluvana vuonna 2,4 % suhteessa BKT:een. Alasektoreista suurinta alijäämää tekee valtionhallinto, jossa ei ole odotettavissa kohenemista ennustejaksolla. Sekä hyvinvointialueiden että kuntien osalta alijäämät kasvavat ilman hyvinvointialueiden ja kuntien omia toimia.

Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:65: Taloudellinen katsaus Syksy 2023 Talousnäkymät.

1.2 Kuntatalous 2023–2026

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos heikkeni vuonna 2022 hieman suhteessa kahteen aiempaan vuoteen, mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos pohjautui työllisyyden ja talouden hyvään kehitykseen ja siitä seuranneeseen verotulojen kasvuun. Kuntatalouden luvut paranivat vuonna 2022 merkittävästi myös kertaluonteisilla erillä, kuten sote-kiinteistöjen myyntituloilla.

Vuosi 2023 näyttää kuntahallinnossa vielä kohtuullisen hyvältä, mutta sote-uudistuksen vuoksi siihen liittyy edelleen epävarmuutta. Valtiovarainministeriön syksyn 2023 ennusteen mukaan kuntien peruspalveluiden valtionosuus laskisi vuonna 2024 vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen myötä valtionosuuksiin tehtävistä korjauksista. Jotta kuntataloudesta siirtyisi uudistuksen yhteydessä yhtä paljon kustannuksia ja tuloja, olisi syksyn 2023 arvion mukaan tullut kunnan peruspalvelujen

valtionosuudesta vähentää vuodesta 2024 alkaen pysyvästi noin 224 milj. euroa. Siirtyvien kustannusten ja tulojen tarkentumisesta johtuva valtionosuuden vähennys oli tarkoitus huomioida vuoden 2023 osalta takautuvasti vuosina 2024 ja 2025, minkä vuoksi peruspalvelujen valtionosuuteen olisi kohdistettu 112 milj. euron määräaikainen vähennys kyseisinä vuosina. Marraskuussa 2023 vuoden 2022 verotuksen valmistuttua Valtiovarainministeriö tiedotti (17.11.2023), että lopullisten verotulotietojen perusteella laskettu valtionosuuden vähennystarve poikkeaa aiemmin arvioidusta tasosta. Tiedotteen mukaan verotuksen valmistuminen muuttaa edelleen vuoden 2024 valtionosuuksia siten, että pysyvä vähennys kuntien valtionosuuksiin kasvaa aiemmin arvioidusta 224 milj. eurosta yhteensä 501 milj. euroon. Vuotta 2023 koskeva määräaikainen osuus vuodelle 2024 kasvaisi 112 milj. eurosta yhteensä 250 milj. euroon. Valtiovarainministeriön tiedotteen (20.11.2023) mukaan valtionosuuksien lisävähennystä on tarkoitus lykätä vuodelta 2024 jaksottuen vuosille 2025-2027.

Kuntahallinnossa paineita aiheuttaa myös kustannusten nopea nousu, sillä henkilöstökustannukset muodostavat kuntahallinnon suurimman kuluerän ja vuoden 2023 sopimuskorotukset kertaerineen nostivat palkkoja tavallista enemmän. Vuonna 2024 kunta-alan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia noin 3 prosenttia. Sopimuskorotusten kasvu jää vuotta 2023 maltillisemmalle tasolle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee myös työttömyysvakuutusmaksujen alentaminen vuodelle 2024, minkä vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti.

Kuntatalouden keskeiset tunnusluvut, kuten tilikauden tulos ja toiminnan ja investointien rahavirta, ovat kuntatalouden kehitysarvion mukaan kuluvana vuonna vahvoja, mikä johtuu pitkälti sote-uudistukseen liittyvästä verohännästä. Käännös heikompaan on kuitenkin edessä, kun alkuvuoden suotuisa tulokehitys hiipuu talouskasvun vaimenemisen vuoksi ja kuntien saamat poikkeuksellisen suuret verohännät poistuvat.

Hallitusohjelman mukaan valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille. Peruspalvelujen valtionosuuslain mukaan tehtävien ja velvoitteiden laajennuksiin sekä uusiin tehtäviin osoitetaan 100-prosenttinen valtionosuus. Valtion rahoitusvastuun täysimääräinen toteutuminen edellyttää myös sitä, että uusien tai laajentuvien tehtävien ja velvoitteiden vaikutukset kuntatalouteen arvioidaan realistisesti. Uusia tehtäviä tai velvoitteita ei hallitusohjelmassa kunnille osoiteta vuonna 2024.

Vuonna 2025 kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Siirto kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja vajaalla 900 milj. eurolla vuonna 2025. Myös valtionosuudet kasvavat voimakkaasti, kun työ- ja elinkeinopalveluiden myötä kunnille siirtyvät kustannukset sekä uudistuksesta aiheutuva kasvu kuntien etuusmenoissa kompensoidaan kunnille. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa noin neljällä tuhannella henkilötyövuodella, mikä näkyy vuonna 2025 etenkin henkilöstömenojen voimakkaana kasvuna.

Vuonna 2026 kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantumisen sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi on tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri

alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytyksiä investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2025, ja uuden lainsäädännön tulla voimaan 1.1.2026.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä väestön ikääntymisestä aiheutuva merkittävä menojen kasvupaine poistui kuntataloudesta. Kuntataloudessa vallitsee kuitenkin edelleen tulojen ja menojen välillä rakenteellinen epätasapaino, joka uhkaa syventyä lähivuosina ilman uusia toimenpiteitä. Kunnilla on tehtäväkentän supistuttua aiempaa vähemmän mahdollisuuksia menosopeutukseen, joten sopeutus paine kohdistuu aiempaa enemmän veroprosenttien korotukseen. Kuntien välinen eriytyminen näkyy entistä enemmän myös kuntakentän näkymien ja tulevaisuudenhaasteiden eriytymisenä. Lapsi- ja nuorisoikäluokkien pienenemisen myötä tarvittaneen entistä enemmän kuntien välistä yhteistyötä koulutuspalvelujen järjestämisessä. Myös osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää uusia palveluiden järjestämistapoja. Näiden kehityssuuntien ja heikkenevien talousnäkymien myötä investointien tarkan tarveharkinnan tärkeys korostuu.

Lähde:

Valtiovarainministeriön julkaisu 2023:65: Taloudellinen katsaus Syksy 2023 Talousnäkymät.

Valtiovarainministeriön julkaisu 2023:70: Kuntatalousohjelma vuosille 2024-2027 Syksy 2023.

Valtiovarainministeriön tiedote 17.11.2023: Vuoden 2022 verotuksen valmistuminen aiheuttaa muutoksia sote-siirtolaskelmaan ja kuntien valtionosuuksiin.

Valtiovarainministeriön tiedote 20.11.2023: Hallituspuolueet sopivat, että verotuksen valmistumisen aiheuttama kuntien valtionosuuden lisävähennys jaksotetaan, pidemmän aikavälin ratkaisuja valmistellaan.

1.3 Muhoksen kunnan taloustilanne ja tehtävien muutokset

Muhoksen kunnan taloustilanne muuttui ratkaisevasti vuonna 2020 purettujen kiinteistöjen alaskirjausten vuoksi siten, että tilinpäätös 2020 oli 3,4 milj. euroa alijäämäinen. Tästä seuranneen alijäämän kattamisvelvollisuuden takia kunnassa laadittiin talouden tasapainotusohjelma vuosille 2022-2025. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä kertynyttä alijäämää saatiin kurottua pienemmäksi, mitä edesauttoi merkittävästi Valtiovarainministeriön myöntämä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus 1,5 milj. euroa. Kunta haki myös vuonna 2022 harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta, mutta sitä ei myönnetty. Kunnan tilinpäätöksessä 2022 kattamatonta alijäämää on vielä jäljellä 0,9 milj. euroa. Alijäämä on saatava säännösten mukaan katettua vuoden 2025 loppuun mennessä. Muhoksen kunnan vuoden 2023 kolmannen kvartaalikatsauksen ennusteen mukaan alijäämä saataisiin katettua tilinpäätöksessä 2023.

Vuoden 2024 verorahoituksen ennusteet näyttävät, että Muhoksen kunnan verotulot heikkenevät noin 0,3 milj. euroa vuoden 2023 tasosta. Valtionosuuksien osalta ennuste on 1,8 milj. euroa vuoden 2023 tasoa heikempi. Vuoden 2024 valtionosuuksien ennuste pohjautuu Valtiovarainministeriön 23.11.2023 julkaisemiin kuntakohtaisiin valtionosuusennusteisiin peruspalveluiden valtionosuuksien osalta. Peruspalveluiden valtionosuuden veromenetysten korvausten kuntakohtainen tieto on laskelmassa vielä alustava. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta on arvioitu kunnassa oppilasmäärien muutokseen pohjautuen.

Samaan aikaan verorahoituksen vähentyessä kunta-alan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia vuonna 2024 keskimäärin 3 prosenttia, korot ovat nousseet ja inflaatio

nostaa muita kustannuksia. Näiden tekijöiden johdosta ilman sopeuttamistoimia Muhoksen kunnan talousarvio vuodelle 2024 olisi noin 1,0 milj. euroa alijäämäinen.

Suunnitelmavuosien haasteet liittyvät niin ikään verorahoituksen kehitykseen, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä oleviin kiinteistöihin ja kuntien uusiin tehtäviin. Lisäksi oman haasteensa tuo kunnan investointitarpeet infraan ja kiinteistöihin, sekä investointien toteuttamiseen liittyvä velkaantuminen ja velkarahoituksen korkokustannusten kasvu.

Vuoden 2022 verotuksen valmistuttua Valtiovarainministeriö tiedotti (17.11.2023), että lopullisten verotulotietojen perusteella laskettu sote-uudistuksen rahoituksen jakamiseen kuntien ja hyvinvointialueiden kesken liittyvä kuntien valtionosuuksien vähennystarve poikkeaa aiemmin arvioidusta tasosta. Tiedotteen mukaan verotuksen valmistuminen muuttaa vuoden 2024 valtionosuuksia siten, että pysyvä vähennys kuntien valtionosuuksiin kasvaa aiemmin arvioidusta 224 milj. eurosta yhteensä 501 milj. euroon. Vuotta 2023 koskeva määräaikainen osuus vuodelle 2024 kasvaisi 112 milj. eurosta yhteensä 250 milj. euroon. Valtiovarainministeriön tiedotteen (20.11.2023) mukaan valtionosuuksien lisävähennys siirtyy vuodelta 2024 jaksottuen vuosille 2025-2027.

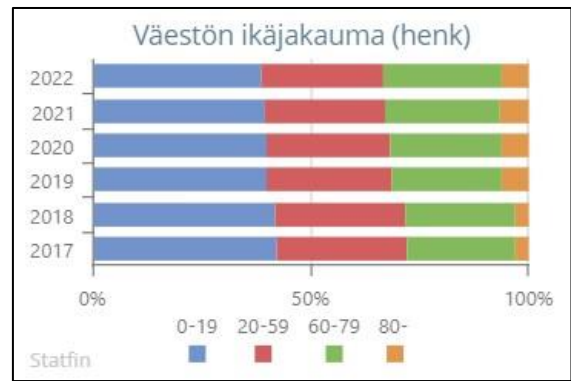
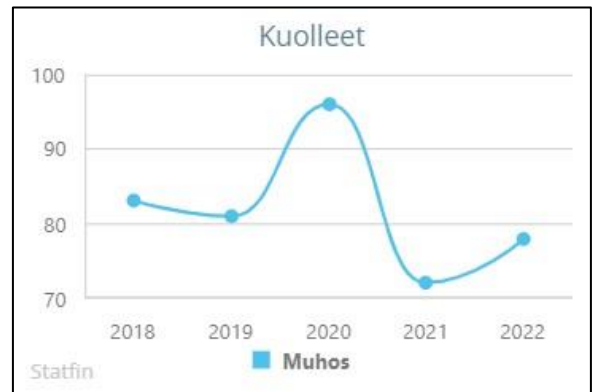
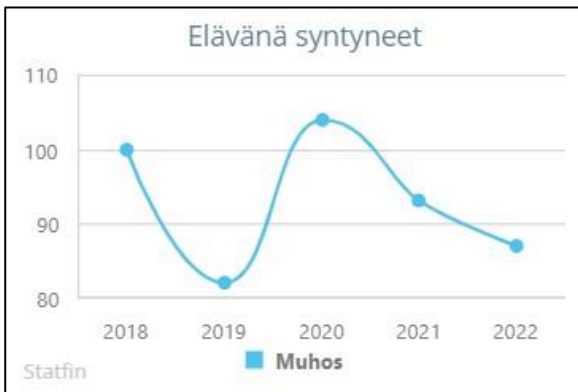
Vuonna 2025 kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Muhoksen kunta on mukana Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa vuoden 2024 loppuun. Vuoden 2025 alusta kunta on hyväksynyt yhteistoimintasopimuksen Oulun seudun työllisyysalueesta. Sopimuksella sopijapuolet sitoutuvat toteuttamaan yhdessä Oulun työllisyysalueena julkisia työvoimapalveluita ja niihin liittyviä tehtäviä 1.1.2025 alkaen. Vastuukuntana työllisyysalueella toimii Oulun kaupunki.

Vuoden 2026 alusta kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan. Uudistus lisää talouden epävarmuutta ja suunnittelun haastetta, kun uudistuksen vaikutuksia ei ole vielä nähtävissä. Samoin vuoden 2026 epävarmuutta lisää hyvinvointialueiden sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen vuokrausvelvoitteen päätyminen vuoden 2025 loppuun. Vuoden 2025 loppuun mennessä kuntien on yhtiöitettävä hyvinvointialueille vuokratut kiinteistöt, mikä muuttaa kunnan sekä yhdyskuntapalveluiden toimialan rakennetta ja taloutta merkittävästi.

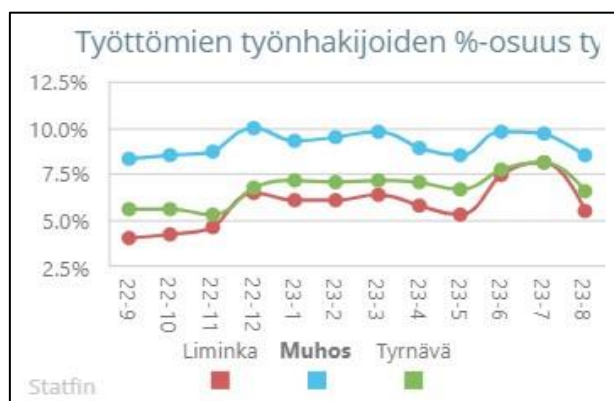
1.4 Kunnan sijainti, väestö ja työllisyys

Muhos on Oulun kaupunkiseudun kehyskunta. Muhoksen kuntakeskus sijaitsee 35 kilometriä Oulusta kaakkoon rautatien ja valtatie 22 varrella. Muhoksen naapurikunnat ovat Oulu, Utajärvi, Vaala, Siikalatva, Liminka ja Tyrnävä. Pinta-alaa Muhoksella on 772 km², josta vesipinta-alaa on 12 km².

Muhoksen kunnan asukasluku on viimeisten vuosien aikana ollut lähes 9 000 asukasta. Syntyneitä on viime vuosina ollut vuosittain noin 80-100 ja kuolleita 70-100 – syntyvyys on hieman kuolleisuutta suurempi. Kunnan väkiluku on vähentynyt viime vuosina noin 10-70 asukkaan verran muuttoliikkeen vuoksi.

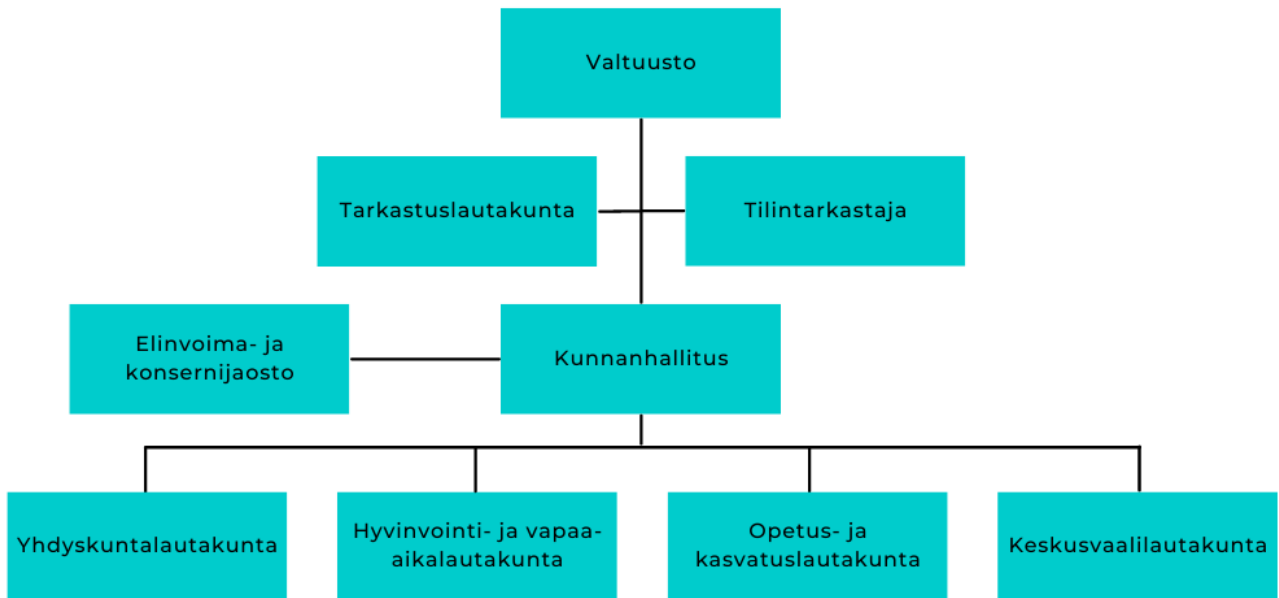

Muhoksen työttömyysprosentti oli lokakuussa 2023 9,1 %. Pohjois-Pohjanmaan työttömyysprosentti oli 10,9 ja koko maassa 9,7. Muhoksella työttömiä työnhakijoita oli lokakuun lopussa 349 henkilöä ja avoimia työpaikkoja 49 kappaletta.

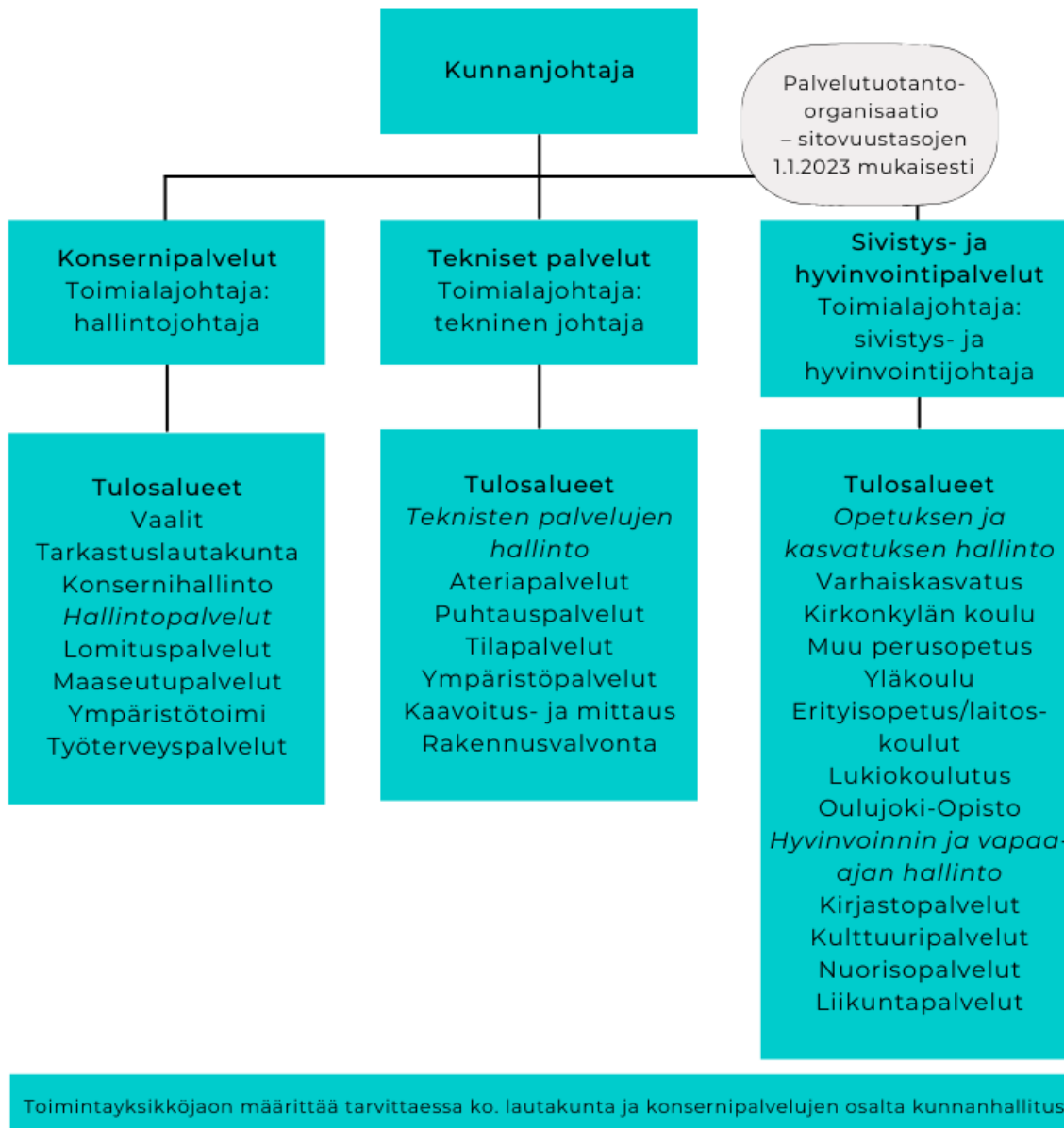

1.5 Muhoksen kunnan organisaatio

Muhoksen kunnan organisaatio muodostuu luottamushenkilöorganisaatiosta ja palvelutuotanto-organisaatiosta. Muhoksen kunnan luottamushenkilö- ja palvelutuotanto-organisaatio on ollut voimassa 1.1.2023 alkaen (kuvat 1 ja 2).

Kuva 1. Muhoksen kunnan luottamushenkilöorganisaatio.

Kuva 2. Muhoksen kunnan palvelutuotanto-organisaatio.

1.6 Henkilöstö

Henkilöstö on esitetty toimialueittain ja sitovuustasojen mukaan. Taulukot kuvaavat sitä, että kuinka monta henkilöä on arvioitu olevan Muhoksen kunnan palveluksessa 31.12.2024. Henkilöstömäärän seuranta toteutetaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Konsernipalvelut:

Sitovuustaso	vakainainen kokoaika	määräaika kokoaika	vakainainen osa-aika	määräaika osa-aika	vakin. sivutoimi	määräaika sivutoimi	työllistetty	TA2024	TA2023	Muutos
Konsernihallinto	4,00							4,00	4,00	0,00
Hallintopalvelut	7,00	4,00	0,50				1,00	12,50	11,50	1,00
Lomituspalvelut	269,00							269,00	277,50	-8,50
- hallinto	21,00	1,00	1,00					23,00	24,00	
-lomittajat	42,00		184,00	20,00				246,00	253,50	
Vaalit								0,00	0,00	0,00
Tarkastuslautakunta								0,00	0,00	0,00
Yhteensä	343,00	5,00	185,50	20,00	0,00	0,00	1,00	285,50	293,00	-7,50

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut:

Sitovuustaso	vakainainen kokoaika	määräaika kokoaika	vakainainen osa-aika	määräaika osa-aika	vakin. sivutoimi	määräaika sivutoimi	työllistetty	TA2024	TA2023	Muutos
Opetus ja kasvatust hallinto	2,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,40	2,40	0,00
Varhaiskasvatus	76,00	24,00	1,00	4,00	0,00	0,00	1,00	106,00	110,00	-4,00
Kirkonkylän koulu	27,00	1,00	7,00	3,00	0,00	0,00	0,00	38,00	39,00	-1,00
Muu perusopetus	23,00	3,00	8,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34,00	37,00	-3,00
Yläkoulu	36,00	0,00	4,50	0,00	0,00	0,00	0,00	40,50	41,50	-1,00
Erityisopetus/laitoskoulutus	15,00	3,00	13,00	2,00	0,00	0,00	0,00	33,00	33,00	0,00
Projektien henkilöstö*	0,00	6,00	0,00	4,00	0,00	0,00	0,00	10,00	16,00	-6,00
Lukiokoulutus	12,00	0,00	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00	13,50	14,50	-1,00
Hyvinvoinnin ja vapaa- aikapalvelu-hallinto	2,10	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,10	3,10	0,00
Kirjastopalvelut	6,00	0,00	0,50	0,00	0,00	0,00	1,55	8,05	6,20	1,85
Kulttuuripalvelut	1,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,20	1,20	0,00
Oulujoki-Opisto	4,80	0,00	0,80	1,00	0,00	40,00	0,00	46,60	49,30	-2,70
Nuorisopalvelut	1,50	0,00	0,00	7,00	0,00	0,00	0,00	8,50	11,50	-3,00
Liikuntapalvelut	7,10	2,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,10	9,00	0,10
Yhteensä	214,10	40,00	36,30	21,00	0,00	40,00	2,55	353,95	373,70	-19,75

* valtionavustuksilla palkattu määräaikainen henkilöstö, joka on osan vuodesta työssä, ei välttämättä enää 31.12.2024

Tekniset palvelut:

Sitovuustaso	vakainainen kokoaika	määräaika kokoaika	vakainainen osa-aika	määräaika osa-aika	vakin. sivutoimi	määräaika sivutoimi	työllistetty	TA2024	TA2023	Muutos
Hallinto	3,00							3,00	3,00	0,00
Ateriapalvelut	13,00		5,00					18,00	17,00	1,00
Puhtauspalvelut	12,00		2,00					14,00	14,00	0,00
Tilapalvelut	12,00		1,00	1,00				14,00	14,00	0,00
Ympäristöpalvelut	5,00							5,00	5,00	0,00
Kaav. ja mittauspalvelut	3,00		1,00					4,00	4,00	0,00
Rakennusvalvonta	1,00							1,00	1,00	0,00
Yhteensä	49,00	0,00	9,00	1,00	0,00	0,00	0,00	59,00	58,00	1,00

Toimialat yhteensä

	TA 2024	TA 2023	Muutos
Konsernipalvelut	285,50	293,00	-7,50
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	353,95	373,70	-19,75
Tekniset palvelut	59,00	58,00	1,00
Yhteensä	698,45	724,70	-26,25

1.7 Vuoden 2024 veroprosentit ja verotuloennuste

Muhoksen kunnan tuloveroprosentti vuodelle 2022 oli 22,00. Kuntien vuoden 2023 tuloveroprosenttien määräämisestä säädettiin Sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain 55 §:n muuttamisesta annetussa laissa (8.7.2022/702) siten, että kuntien oli määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Näin ollen Muhoksen kunnan vuoden 2023 tuloveroprosentti on 9,36.

Vuoden 2023 tuloveroprosentti ilmoitettiin sadasosan tarkkuudella. 1.1.2023 voimaan tulleen Verotusmenettelylain § 91 a mukaan kunnat ilmoittavat tuloveroprosentin vuodelle 2024 prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella. Mikäli kunta ei määrääjassa 17.11.2023 mennessä ilmoita tuloveroprosenttiaan Verohallinnolle, tai ilmoittaa sen virheellisesti (ei 0,10 %-yksikön tarkkuudella), voidaan kunnan vuoden 2023 sovellettua veroprosenttia pyöristää lähimpään prosenttiyksikön kymmenykseen vuodelle 2024. Valtuusto päätti kokouksessaan 30.10.2023 § 47 Muhoksen kunnan tuloveroprosentiksi vuodelle 2024 9,4.

Kiinteistöveroprosentit määrätään laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa prosentin sadasosan tarkkuudella. Voimassa olevan kiinteistöverolain mukaan

kunnanvaltuusto määrää veroprosentit seuraavien vaihteluvälien rajoissa (KiintVL 11,12 ja 13 §):

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93 - 2,00
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,41 - 1,00
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93 - 2,00

kunnanvaltuusto voi määrätä veroprosentit seuraavien vaihteluvälien rajoissa (KiintVL 12a, 13a ja 14 §):

- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 2,00 - 6,00
- yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti 0,00 - 2,00
- voimalaitosten veroprosentti 0,93 - 3,10

Nykyisen lainsäädännön mukaan maapohjasta maksetaan veroa yleisen kiinteistöveroprosentin mukaan. Vuodelle 2024 maapohjan kiinteistövero eriytetään yleisestä kiinteistöveroprosentista, ja alaraja korotetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin.

Valtuusto on hyväksynyt kokouksessaan 31.10.2022 § 65 Muhoksen kunnan kiinteistöveroprosentit vuodelle 2023 seuraavasti:

- * Yleinen kiinteistöveroprosentti 1,00 %
- * Vakituisten asuinrakennuksen veroprosentti 0,50 %
- * Muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,00 %
- * Rakentamattomien rakennuspaikkojen veroprosentti 5,00 %
- * Yleishyödyllisten yhteisön veroprosentti 1,00 %
- * Voimalaitosten veroprosentti 3,10 %.

Talousarviovalmistelussa lähtökohtana oli, että vuoden 2024 kiinteistöveroprosentit pysyvät ennallaan pois lukien mahdollinen lainsäädäntömuutoksen aiheuttama maapohjan kiinteistöveroprosentin korotus. Valtuusto päätti kokouksessaan 30.10.2023 § 48 Muhoksen kunnan

kiinteistöveroprosenttien pysyvän vuoden 2023 tasolla, tai mikäli kiinteistöverolain muutokset hyväksytään, niin yleinen kiinteistöveroprosentti rakennusten osalta säilyy entisellään ollen 1,00 % ja yleinen kiinteistöveroprosentti maapohjan osalta olisi lain alarajan mukainen 1,30 %.

Päätetyllä kunnallisveroprosentilla 9,4 vuoden 2024 kunnallisverotuoton kertymän arvioidaan olevan noin 0,3 milj. euroa heikempi kuin vuoden 2023 tilinpäätösennusteen mukainen kunnallisveron tuotto. Kunnat saivat vuonna 2023 vielä vuoden 2022 korkeammilla veroprosenteilla kertyviä verohäntiä, mitkä jäävät pois vuoden 2024 kunnallisveron tuotosta. Lisäksi verotulokertymää heikentää, samoin kuin yhteisöveron kertymää, yleinen taloustilanne sekä työttömyyden kasvu. Kiinteistöveroennusteessa on otettu huomioon yleisen veroprosentin eriyttäminen maapohjan ja rakennusten osalta.

Tilivuosi, 1000 euroa	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TPE 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos TA 2024 / TPE 2023
Kunnallisvero	27 904	29 293	15 352	15 814	15 537	15 931	16 519	-277
Kiinteistövero	3 951	4 163	4 051	4 409	4 478	4 480	4 480	69
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 265	1 498	1 045	961	838	897	916	-123
Verotulot yhteensä	33 120	34 954	20 448	21 184	20 853	21 308	21 915	-331
Muutos	7,9 %	5,5 %	-41,5 %	-39,4 %	-1,6 %	2,2 %	2,8 %	

1.8 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalveluiden rahoitukseen. Valtionosuudet tulevat kunnille laskennallisin perustein ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Lisäksi kunnille voidaan myöntää hakemuksesta valtionavustuksia. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Kunnan peruspalveluiden valtionosuus maksetaan kunnille osana yhdistettyä valtionosuusmaksatusta jokaisen kuun 11. päivään mennessä.

Rakenteellisesti Suomen valtionosuusjärjestelmä koostuu kahdesta osasta:

- kustannus- ja tarve- erojen tasauksesta
- tulopohjan tasauksesta.

Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen valtionosuusrahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus:

- lukiokoulutukseen
- ammatilliseen koulutukseen
- ammattikorkeakouluille.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta (pidennetty oppivelvollisuus, lisäopetus, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus jne.) ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan (kansalaisopistot, museot, teatterit, orkesterit, nuorisotyö jne.).

Vuosina 2024-2027 kuntien valtionosuuksia laskee valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru. Lisäksi vuoden 2023 osalta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja menojen epätasapainoa leikataan kuntien valtionosuuksista vuosina 2024 ja 2025. Valtionosuuksia laskee vielä tulevinakin vuosina sote-siirtolaskelmien tarkentuminen, minkä vaikutus täsmäytetään valtionosuuksien kautta. Siirtolaskelmia on täsmennetty ja tarkennettu sitä mukaa kun kuntien tilinpäätöstiedot ja palveluluokkakohtaiset raportoinnit ovat tarkentuneet. Viimeisin tarkennus laskelmiin on vuoden 2022 verotuksen valmistuminen. Valtiovarainministeriö päivitti sote-uudistuksen siirtolaskelmat marraskuussa 2023, jolloin ilmeni merkittävä tarve kuntien valtionosuuksien lisäleikkaukselle. Tieto saavutti kunnat 17. marraskuuta, jolloin kuntien oli tullut jo ilmoittaa vuoden 2024 veroprosentit Verohallinnolle. Lisäleikkauksen osalta on kuitenkin esitetty, että sitä ei toteuteta vuonna 2024 vaan leikkaus jaksetaan vuosien 2025-2027 valtionosuuksiin.

Talousarvion valtionosuusennusteet pohjautuvat Valtiovarainministeriön 23.11.2023 julkaisemiin peruspalveluiden valtionosuuksien ennusteeseen. Vuonna 2024 Muhoksen kunnalle valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 10,1 miljoonaa euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta on arvioitu valtionosuuslaskurilla ottaen huomioon syksyn 2023 tilastoinnin mukaiset oppilasmäärät. Arvion mukaan kunnan valtionosuudet pienenevät 1,8 milj. euroa kuluvan vuoden tasosta. Valtionosuusrahoituksen vähenemisen myötä kunnan on edelleen sopeutettava toimintaansa käytettävissä olevan rahoituksen määrää vastaavasti.

Tilivuosi, 1000 euroa	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TPE 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Muutos TA 2024 / TPE 2023
Peruspalveluiden valtionosuus	16 423	16 795	5 613	5 114	4 024	4 361	5 443	-1 090
Verotuloihin perustuva tasaus	7 608	7 994	5 375	5 383	4 997	4 997	4 997	-386
OPH valtionosuus	-112	-9	-14	80	-250	-250	-250	-330
Veromenetysten korvaus	3 725	4 457	1 374	1 358	1 366	1 456	1 510	9
<i>Muut valtionosuudet, opisto</i>	-239	-252	0	0	0	0	0	0
Harkinnanvarainen valtionosuus	1 500	0	0	0	0	0	0	0
Valtionosuudet yhteensä	28 904	28 984	12 347	11 935	10 137	10 564	11 700	-1 798
Muutos	-0,9 %	0,3 %	-57,4 %	-58,8 %	-15,1 %	4,2 %	10,8 %	

1.9 Kunnan verorahoitus yhteensä

Muhoksen kunnan vero- ja valtionosuusennuste vuosille 2024–2026:

Tilivuosi, 1000 euroa	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TPE 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Verotulot yhteensä	33 120	34 954	20 448	21 184	20 853	21 308	21 915
Muutos, 1000 euroa	2 423	1 834	-14 506	736	-331	455	607
Muutos %	7,9	5,5	-41,5	3,6	2,0	2,2	2,8
Valtionosuudet yhteensä	28 904	28 984	12 347	11 935	10 137	10 564	11 700
Muutos, 1000 euroa	-269	80	-16 637	-412	-1 798	427	1 136
Muutos %	-0,9	0,3	-57,4	-3,3	-17,9	4,2	10,8
Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	62 024	63 937	32 795	33 119	30 990	31 872	33 615
Muutos, 1000 euroa	2 154	1 913	-31 142	324	-2 129	882	1 743
Muutos %	3,6	3,1	-48,7	-48,2	-5,5	2,8	5,5

2 MUHOKSEN KUNTASTRATEGIA

2.1 Kuntastrategia

Kuntalain 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

2.2 Muhoksen kuntastrategia 2022–2025

Muhoksen kuntastrategia vuosille 2022–2025 hyväksyttiin 15.12.2021. Muhoksen kunnan tavoitteet johdetaan kuntastrategiasta. Muhoksen kuntastrategia 2022-2025 laadittiin osallistamalla valtuutetut, kunnan henkilöstö ja sidosryhmiä strategiaprosessiin eri vaiheissa. Strategian poliittisesta ohjauksesta vastaa kunnanhallitus ja operatiivisesta valmistelusta kunnan johtoryhmä.

Kuntastrategiassa on kuvattu kunnan arvot, visio ja missio, strategiset päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet sekä työstetty suunnitelmat niiden toteuttamiseksi. Muhoksen vahvuusiksi tunnistetaan kunnan sijainti, liikenneyhteydet ja ympäristö. Selkeä vahvuus ovat myös monipuoliset yksityiset ja julkiset palvelut, vaikka palveluvarustusta ei tunneta hyvin. Muuttuvaa toimintaympäristöä palvelee tahto uudistua ja muuttaa toimintatapoja.

Strategiakaudella kehittyviä kilpailutekijöitä ovat kuntayhteistyön laajeneminen halutuksi kehittäjäkumppaniksi, kuntaorganisaation yhtenäisyyden ja itseohjautuvuuden vahvistaminen sekä muutoksen johtaminen, osallistaminen ja viestintä.

Kuntastrategian visio on Kasvua ja hyvinvointia kaupungin kupeessa – Luonnollisesti Muhoksella. Visio asemoi Muhoksen Oulun kaupunkiseudun kehyskunnaksi. Strategia tähtää valinnoillaan kasvuun, vetovoimaan ja laajaan hyvinvointiin. Luonnollisuus viittaa ihmisten keskinäiseen mutkattomuuteen, kestävään kehitykseen ja tasapainoiseen luontosuhteeseen.

Visio konkretisoidaan kolmen strategisen päämäärän avulla siten, että ne kuvaavat sitä tulevaisuutta, joka halutaan saavuttaa. Muhos on vuonna 2025 elinvoimainen ja erottuva, yhteisöllinen ja osallistava sekä arvostava ja mahdollistava.

Elinvoiman tavoitteissa painottuvat investoinnit, yritystoiminnan ja työpaikkojen lisääminen sekä asuntotarjonnan monipuolistaminen. Elinvoimaa synnytetään myös toimintaympäristön tarpeisiin vastaavalla koulutuksella ja omaleimaisella tavalla työllistää. Erottavuus viittaa kunnan mielikuvan vahvistamiseen ja viestintään.

Yhteisöllinen ja osallistava Muhos tarkoittaa aktiivisia ja osallistuvia kuntalaisia, laadukkaita ja palveluiden käyttäjien tarpeisiin mitoitettuja palveluita, järjestö- ja sidosryhmäyhteistyötä sekä panostamista erityisesti lapsiperheiden arkeen.

Arvostava ja mahdollistava kuntakonserni keskittyy kunnan toimintojen kehittämiseen parantamalla työelämän laatua ja työnantajakuvaa, kuntatalouden tasapainottamiseen, palveluiden siirtämiseen hyvinvointialueelle ja tulevaisuuden kunnan rakentamiseen sekä palveluiden yleiseen digitalisaatioon.

2.3 Talousarvio ja -suunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Aiempina vuosina Muhoksen kunnan talousarvio ja -suunnitelma on laadittu neljäksi vuodeksi (talousarviovuosi ja kolme suunnitelmavuotta). Vuoden 2024 talousarvio ja -suunnitelma on laadittu lain määräämälle alarajalle kolmeksi vuodeksi (talousarviovuosi ja kaksi suunnitelmavuotta) johtuen vuosien 2025 ja 2026 merkittävistä tulevista muutoksista liittyen TE-uudistukseen, kuntien rahoitusjärjestelmän uudistukseen sekä sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvollisuuteen, mitkä vaikeuttavat tulevien vuosien ennustamista merkittävästi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Muhoksen kuntaa koskee alijäämän kattamisvelvollisuus. Muhoksen kunnan vuoden 2020 tilinpäätöksen taseeseen kertynyt alijäämä oli 2,1 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2022 kertynyttä alijäämää oli jäljellä vielä 0,9 milj. euroa. Kertynyt alijäämä tulee olla katettuna viimeistään vuoden 2025 tilinpäätöksessä. Vuoden 2023 talousarvio on laadittu 1,4 milj. euroa ylijäämäiseksi, jotta kertyneet alijäämät tulisivat katettua tilinpäätöksessä 2023. Vuoden 2023 kolmannessa kvartaalikatoksessa (1-9/2023) on arvioitu, että tavoitteeseen tultaisiin pääsemään.

Muhoksen kunnan valtuusto antoi kokouksessaan 19.6.2023 § 31 vuoden 2024 talousarvion laadintaohjeen sekä -aikataulun. Toimialakohtaisesti sitova, valmistelua ohjaava raami annettiin elokuussa (28.8.2023 § 37). Raamin pohjana oli vuoden 2023 talousarvio siihen tehtyine muutoksineen sekä toimialojen tilinpäätösennusteet. Verotulojen ja valtionosuuksien osalta huomioitiin Kuntaliiton kuntakohtaiset verotulo- ja valtionosuusennusteet. Vuoden 2024 tiedossa olevista muutoksista raamissa huomioitiin myös vuoden 2024 palkkojen sopimuskorotusten vaikutus (keskimäärin 3 %) sekä tasausmaksun muutos vuosien 2023-2024 välillä. Ennusteiden pohjalta vuoden 2024 talouden tasapainottamistarpeeksi muotoutui noin 1,0 milj. euroa. Tasapainottamistavoite jaettiin toimialoille niiden toimintakatteiden suhteessa, ja toimialat valmistelivat talousarvioesityksensä raamin pohjalta.

Lautakunnat käsitelivät ensimmäisen kierroksen talousarvioesityksensä kokouksissaan viikolla 41 ja kunnanhallitus käsiteli ensimmäisen kierroksen yhteenvetoa, jonka mukainen kunnan tilikauden alijäämä oli noin 115 tuhatta euroa, kokouksessaan 19.10.2023. Talousarvion jatkovalmistelua linjattiin niin, että valmistelun toisella kierroksella tavoitteena on saavuttaa raamissa annettu tilikauden ylijäämätavoite noin 90 tuhatta euroa. Toisen käsittelykierroksen ja päivitettyjen valtionosuusennusteiden jälkeen vuoden 2024 talousarvion ylijäämäksi muodostui 74 tuhatta euroa. Valtuuston talousarviokäsittelyssä 12.12.2023 § 55 sivistystoimen talousarvioon tehtyjen muutosesitysten myötä vuoden 2024 talousarvio on 56 tuhatta euroa ylijäämäinen.

2.4 Talouden tasapainotus

Tilinpäätöksen 2020 hyväksymisen yhteydessä päätettiin käynnistää Muhoksen kunnan talouden tasapainotusohjelman valmistelu vuosille 2022-2025 ottaen huomioon kuntalain mukainen alijäämän kattamisvelvollisuus. Toimenpiteiden valmistelu perustui aiemmin tehtyjen tasapainotusohjelmien (KV 26.8.2019/54§, KV 29.2.2016/9 § ja KV27.1.2014/4 §) esityksiin ja kunnanvaltuuston 28.6.2021 päätökseen kouluverkosta.

Kunnan johtoryhmän toimeksiannosta toimialat valmistelivat toimenpide-esityksiä talouden tasapainottamiseksi. Toimialojen kokouksiin osallistuivat kunnanjohtaja ja talousjohtaja sekä henkilöstöpäällikkö tilanteesta riippuen. Kunkin toimialueen esihenkilöt olivat alusta asti tiiviisti mukana valmistelemassa toimenpiteitä. Valmistelun pohjalta saatiin realistinen käsitys käytettävissä olevista säästökohteista sekä niiden vaikutuksista kunnan tehtäviin ja talouteen keskipitkällä aikavälillä. Syksyllä 2021 käytiin kunnanjohtajan ja talousjohtajan johdolla läpi toimialakohtaisesti toimenpide-ehdotukset siten, että kunnan peruspalveluita ja lakisääteisiä tehtäviä ei vaaranneta. Lisäksi tarkasteltiin mahdollisuudet lisätä tuloja siltä osin, kun toimialat voivat päätöksillään vaikuttaa niihin.

Syksyllä 2021 toimialojen kanssa edelleen tarkennettu talouden tasapainotusohjelma ohjasi kunnan talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2024-2026 laadintaa edelleen valtuuston hyväksymän talousarvion raamin mukaisesti. Talousarvion vuoden 2023 tasapainotustoimenpiteet siirrettiin osaksi talousarviota (käyttösuunnitelma) ja siten ne olivat osa vuoden 2023 menojen ja tulojen arvioita toimialoittain ja sitovuusittain. Vuosille 2024-2026 suunnitellut toimenpiteet huomioitiin suunnitteluvuosien arviolaskelmissa. Tavoitteena oli, että vuosien 2022–2025 tilinpäätökset ovat ylijäämäisiä ja kertynyt alijäämä on katettu vuoden 2025 tilinpäätöksessä kokonaan. Syksyn 2023 tilinpäätösennusteen mukaan kertyneet alijäämät saadaan katettua vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Tasapainotussuunnitelman toimialakohtaiset toimenpiteet ja niiden toteutuminen sekä arvioidut tulolisäykset ja menojen säästöt vuosittain on esitetty tarkemmin seuraavassa taulukossa.

TALouden TASAPAINOTUS		TALOUSARVIO 2023		Tavoite (€)	TALOUSARVIO 2024		Tavoite (€)	
Hyvinvointipalvelut/Toimenpide:	Vastuu/Sitovuus	Tavoitteen toteutuminen	Kommentti	TA2023	Tavoitteen toteutuminen	Kommentti	TA2024	TS2025
Palveluiden kehittäminen	Hallinto ja luottamushenkilöt							
Varhaiskasvatuksen lapsimäärän väheneminen ja sen vaikutus perhepäivähoitajien määrään	Varhaiskasvatusjohtaja	●		0 182-000	●	Lapsimäärä ei ole vähentynyt varhaiskasvatuksessa; säästöjä ei ole syntynyt vuonna 2023. Vuonna 2024 2 perhepäivähoitajaa vähemmän, mutta tilalle tulee yksi päiväkotiryhmä Päivärinteelle.	0 182-000	0 182-000
Alakoulujen oppilasmäärän väheneminen ja sen vaikutus opetusryhmien määrään	Hyvinvointijohtaja ja alakoulujen rehtorit	●	Tavoite tehty, mutta palkankorotuksista johtuen säästö (€) ei toteudu.	0 56-600	●	Lukuvuonna 2023-2024 Kirkonkylällä ja Laitasaarassa molemmissa yksi esiopetusryhmä vähemmän. Säästö noin 55 teur.	55 600 96-000	55 600 96-000 134-000
Kirjastopalveluiden henkilöstön tarkastelu (työaika ja eläköytyvät huomioiden)	Kirjastotoimenjohtaja	●	Avointa kirjastovirkailijan tointa ei täytetty.	30 000 38-700	●	Avointa kirjastovirkailijan tointa ei ole täytetty vuonna 2023. Vuoden 2024-2025 säästöt eivät toteudu. Palkkakuluihin lisätty 22 teur talousarvioon 2024	8000 63000	8000 80000
Kunnan esiopetuksen järjestämisen tarkastelu (omana; varhaiskasvatuksessa vai koulussa vai ostopalveluna)		●	Asiaa selvitetty, mutta ei voida vielä toteuttaa. Tilaryhmä asetettu (varheen tilataveselvityksen pohjalta).		●	Esiopetusta järjestetään sekä varhaiskasvatuksessa että koulussa lukuvuonna 2023-2024		
Kirjaston lyhennetyt aukioloajat kesäaikana	Kirjastotoimenjohtaja	●		5 000	●	Kirjasto on ollut auki heinäkuu 2023 mutta sijaisia ei ole otettu -> säästö toteutunut	5 000	5 000
Perusopetuksen tuntikehityksen selvittäminen ja mahdollinen sopeuttaminen sekä henkilöstörakenteen tarkastelu	Hyvinvointijohtaja Rehtori, yläkoulu Rehtori, Kirkonkylän koulu	●	Eurovaikutuksia vaikea arvioida.		●	Tuntikehitys ennallaan 22-23 muutoksesta alkaen. Kustannukset pysyneet samana; Hyrkin koululla lisätty 2 opetusryhmää, kustannuksia katettu projektirahoituksella.		
Lukion kurssimäärän sopeuttaminen vastamaan opiskelijamäärää (opiskelijaksi ottomäärä: 65/syysy 2022)	Rehtori, lukio	●	Tavoite tehty.	18 000	●	Ennallaan (vähennetty lv 2022-2023 36,2 kurssia)	18 000	18 000
E-lukion käytön väheneminen	Rehtori, lukio	●	Jatko vielä auki.		●	eLukion toiminta on loppunut. Aikuislukion puolelta ostettu joitakin	1 500	1 500
Toimintojen ulkoistaminen	Hallinto ja luottamushenkilöt							
Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen tarkastelu (omana toimintana vai ostopalveluna)	Hyvinvointijohtaja ja vs. johtava koulunkäynninohjaaja	●	Aamupäivätoimintaa pitää järjestää erityisintuen oppilaille kunnan omana toimintana (ei ole ulkopuolisia toimijoita).	0 6-500	●	Tarkastelua tehty; järjestetään omana toimintana	0 6-500	0 6-500
YHTEENSÄ HYVINVOINTIPALVELUT				53 000 305-000			88 100 141-600 369-500	88 100 198-000 425-500
Tekniset palvelut/Toimenpide:								
Palvelutuotannon kannalta tarpeettomien ja vajaakäytöllä olevien rakennusten myynti/vuokraus tai purku	Tekniset palvelut/hallinto							
Käytöstä poistettu kiinteistö; Mäntyranan entinen koulu		●	Säästää investointimenoja (väh. 200 t€)	0 26-000	●	Mäntyranan liikuntasali on käytössä, säästöt käyttöaloudessa eivät toistaiseksi ole toteutuneet. Uusi kovaava sali valmistuu 2025.	0 26-000	25 000
Käytöstä poistettu kiinteistö; Muhostien entinen päiväkoti		●		4 000	●	Päiväkoti purettu tontti myyty	4 000	4 000
Palvelutuotannon mitoitus ja toimintamallien kehittäminen palvelutuotannon kilpailukyyn säilyttämiseksi	Tekninen johtaja	●		0 35-000	●	Kuljetukset siirretty omaksi työksi ja mitoitukset tehty.	35 000	35 000
Kiinteistöjen pääoman käytön tehostaminen (sisäisen vuokran tarkistus; tuottovaatimus)		●		400 000 600-000	●	Toteutettu.	400 000 600-000	400 000 600-000
Aterioiden myynti ulkopuolisille				404 000		Oma toiminta, ei toteutettu	439 000	464 000
YHTEENSÄ TEKNISET PALVELUT				564-000			564-000	564-000
Konsernipalvelut/Toimenpide:								
Työllisyyspalveluiden tarkastelu: Nuortenystävien ry:n sopimuksen tarkistaminen (syysy 2021) ja rakenteelliset muutokset	Hallintopäällikkö, Kunnanjohtaja	●	Pohjoismaidenmalli vaatii lisäresursseja, TE-palvelu uudistus käynnistetty 1.1. 2025->	0 50-000	●	Säästö ei ole toteutunut.	0 50-000	0 50-000
YHTEENSÄ KONSERNIPALVELUT				0 50-000			0 50-000	0 50-000
KAIKKI YHTEENSÄ: (ilman sotea)								
Tulojen lisäykset yhteensä				400 000			400 000	400 000
Menojen vähennykset yhteensä				57 000			127 100 180-600	152 100 282-000
Vaikutus yhteensä toimintakatteeseen "SÄÄSTÖ"				457 000 (919-800)			527 100 580-600 (983-500)	552 100 662-000 (1-039-500)

Talouden tasapainotus edellyttää kunnalta tarkkaa talouskuria ja tulevien investointien kriittistä tarkastelua myös tulevina vuosina sekä talouden tasapainotustoimenpiteiden toimeenpanoa koko kuntakonsernissa ja toimialoilla. Toimenpiteiden toteutumista ja vaikutuksien seuranta on tihennetty ja niistä raportoidaan toimialueittain ja sitovuuksittain osavuosisikatsauksien lisäksi neljännesvuosittain.

Tulevina vuosina 2024-2027 kuntien valtionosuuksia laskee valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru. Lisäksi vuoden 2023 osalta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja menojen epätasapainoa leikataan kuntien valtionosuuksista vuosina 2024 ja 2025. Valtionosuuksia laskee vielä tulevinakin vuosina sote-siirtolaskelmien tarkentuminen, minkä vaikutus täsmäytetään valtionosuuksien kautta. Siirtolaskelmia on täsmennetty ja tarkennettu sitä mukaa kun kuntien tilinpäätöstiedot ja palveluluokkakohtaiset raportoinnit ovat tarkentuneet. Viimeisin tarkennus laskelmiin on vuoden 2022 verotuksen valmistuminen. Valtiovarainministeriö päivitti sote-uudistuksen siirtolaskelmat marraskuussa 2023, jolloin ilmeni merkittävä tarve kuntien valtionosuuksien lisäleikkaukselle. Tieto saavutti kunnat 17. marraskuuta, jolloin kuntien oli tullut jo ilmoittaa vuoden 2024 veroprosentit Verohallinnolle. Lisäleikkauksen osalta on kuitenkin esitetty, että sitä ei toteuteta vuonna 2024 vaan leikkaus jaksetaan vuosien 2025-2027 valtionosuuksiin. Kunnan tulee valmistautua tuleviin valtionosuusleikkauksiin ja käynnistää tarvittavat toimenpiteet vuonna 2024 niin, että kunnan talouden tasapaino turvataan tulevina vuosina.

3 TALOUSARVION SITOVUUS

3.1 Tavoitteiden sitovuus

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Lähtökohtaisesti kaikki valtuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteissa tapahtuneista muutoksista johtuen, on valtuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset. Tavoitteet asetetaan valtuusto ja lautakunta tasolle.

3.2 Rahamääräisten erien sitovuus

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimielimille antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Määrärahan siirrosta sitovuustasojen välillä päättää valtuusto ja sitovuustason/toimintojen sisällä muutoksista päättävät lautakunnat (konsernipalveluiden osalta kunnanhallitus). Kunnanhallituksen määrärahoissa olevien harkinnanvaraisten toiminta-avustusten mahdollisesta siirrosta toiseen hallintokuntaan päättää kunnanhallitus.

Valtuusto on aiemmin määritellyt yleissitovuustason. Aikaisemmin on talousarvion sitovuustaso ollut lautakunnalla/hallintokunnalla. Muutos sitovuustasossa tarkoittaa sitä, että sitovuus jaetaan hallintokunnissa toimintotasolle. Talousarviota suunniteltaessa tulo- ja menokasvuprosentit ovat sitovia lautakuntatasolla. Lautakunnat määrittelevät omat tarkemmat toimintatasoiset sitovuustasot. Valtuusto vahvistaa talousarvion yhteydessä toimintojen sitovat bruttoperiaatteen mukaiset tulo- ja menoarviot (euromääräiset). **Poikkeuksen meno- ja tuloarviositovuuteen ovat ateriapalvelut, puhtauspalvelut, Oulujoki-Opisto ja lomituspalvelut, jotka ovat nettobudjetissa.**

Valtuuston nähden sitovat erät ovat bruttoperiaatteen mukaan toimintatuotot yhteensä sekä toimintamenot yhteensä. Nettoperiaatteen mukaan valtuuston nähden sitovaa on toimintakate. Poistot ja laskennalliset erät eivät ole valtuuston nähden sitovia.

Sitovuustasot toimialoittain (hallintokunnittain) on esitetty kyseessä olevan toimialan esityksessä yksityiskohtaisesti valtuustoon nähden.

Projekti-määrärahat on budjetoitu konsernipalveluiden alle kohtaan strateginen johto. Projektisuunnitelmat ja kustannusarviot on ennen projektien aloittamista käsiteltävä hallintosäännön mukaan. Projekteille tulee aina perustaa oma projektinumero projektin talouden seuranta ja raportointia varten. Muutkin toimialat (hallintokunnat) voivat talousarviovuoden puitteissa perustaa projekteja, jotka liittyvät suoraan oman toiminnan kehittämiseen. Muiden toimialojen (hallintokuntien) hankkeet on sijoitettava keskitetysti oman hallinnon sitovuustasolle. Päätyneet projektit on erikseen raportoitava valtuustolle.

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuuston nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu hallintokunnille. Seuraavat erät ovat sitovia: Verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot - ja menot, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot.

Rahoitusosassa valtuuston nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Investointiosassa valtuustoon nähden sitovia ovat kaikki yksittäiset hankkeet, jotka on lueteltu tässä asiakirjassa. Valtuustoon nähden sitovaa on vuoden 2024 investoinnit, hankkeen kokonaisarvo sekä hankkeen tarkoitus/tavoitteet. Investointiosassa on kohteittain määritely vastuullinen hallintokunta /lautakunta/viranhaltija.

Taloustarkastus käsitellään jokaisen kuukauden jälkeen ao. lautakunnassa, kunnanhallituksessa ja valtuustossa. Osavuositarkastus laaditaan huhtikuun ja elokuun toteuman jälkeen. Suunniteltuja toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi seurataan jokaisen osavuositarkastuksen yhteydessä. Lisäksi seuranta-arviointia on myös tilinpäätöksen yhteydessä.

Valtuustolle raportoidaan sitovuustasoin.

4 KÄYTTÖTALOUS

Toimialoilta on esitetty **sisäiset ja ulkoiset käyttötalousmenot ja -tulot sekä laskennalliset erät** (vyörytyserät) yhteensä.

Toimialat yhteensä

Toimiala	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	Muutos %	Muutos eur
Koko kunta yhteensä					
TOIMINTATUOTOT	22 155 870	31 651 567	31 394 387	-0,8	-257 180
TOIMINTAKULUT	-82 068 402	-58 150 823	-57 595 482	-1,0	555 341
TOIMINTAKATE	-59 841 721	-26 499 256	-26 201 095	-1,1	298 161
Suunn. mukaiset poistot	-3 962 886	-4 029 986	-3 772 424	-6,4	257 562
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	22 016	0	0		0
Laskennalliset erät	0	0	0		0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-63 782 591	-30 529 242	-29 973 519	-1,8	555 723
Konsernipalvelut					
TOIMINTATUOTOT	5 277 907	20 214 129	18 704 737	-7,5	-1 509 392
TOIMINTAKULUT	-10 125 244	-25 120 985	-23 456 029	-6,6	1 664 956
TOIMINTAKATE	-4 847 337	-4 906 856	-4 751 292	-3,2	155 564
Suunn. mukaiset poistot	-108 883	-108 252	-92 104	-14,9	16 148
Laskennalliset erät	1 024 401	1 273 150	1 536 193	20,7	263 043
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 931 819	-3 741 958	-3 307 203	-11,6	434 755
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut					
TOIMINTATUOTOT	2 194 597	1 943 115	1 536 741	-20,9	-406 374
TOIMINTAKULUT	-23 249 885	-24 174 305	-25 361 242	4,9	-1 186 937
TOIMINTAKATE	-21 055 288	-22 231 190	-23 824 501	7,2	-1 593 311
Suunn. mukaiset poistot	-423 373	-271 052	-190 481	-29,7	80 571
Laskennalliset erät	-319 948	-862 300	-1 142 361	32,5	-280 061
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-21 798 609	-23 364 542	-25 157 343	7,7	-1 792 801
Tekniset palvelut					
TOIMINTATUOTOT	9 736 699	9 494 323	11 152 909	17,5	1 658 586
TOIMINTAKULUT	-9 689 765	-8 855 533	-8 778 211	-0,9	77 322
TOIMINTAKATE	46 934	638 790	2 374 698	271,7	1 735 908
Suunn. mukaiset poistot	-3 381 811	-3 650 682	-3 489 839	-4,4	160 843
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	22 016	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-213 639	-410 850	-393 832	-4,1	17 018
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 526 502	-3 422 742	-1 508 973	-55,9	1 913 769

Toimialueittain ja sitovuuksittain TA2024 ei ole vertailukelpoinen TP2022 kanssa hyvinvointialueuudistuksen ja organisaatiomuutosten vuoksi.

4.1 Konsernipalvelut

Konsernipalvelut on esitetty oheisessa taulukossa kokonaisuutena. Seuraavalla sivulla esitetään konsernipalvelut sitovuustasoittain. Taulukoissa eri vuosien lukujen vertailtavuus sitovuustasoilla ei ole kaikilta osin mahdollista. Vertailtavuuteen vaikuttavat mm. vuoden 2023 isot muutokset: lomituksen Pohjois-Suomen yksikön toiminnan käynnistyminen sekä ja palo- ja pelastustoimen siirtyminen hyvinvointialueuudistuksen myötä hyvinvointialueelle. Lisäksi vuodelle 2023 on tehty koko kuntaa koskevia organisaatiomuutoksia.

Konsernipalvelut tiliryhmittäin					
Konsernipalvelut	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	Muutos%	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 277 907	20 214 129	18 704 737	-7,5 %	-1 509 392
Myyntituotot	4 227 186	17 266 229	16 035 787	-7,1 %	-1 230 442
Maksutuotot	648 566	2 482 800	2 113 850	-14,9 %	-368 950
Tuet ja avustukset	320 785	294 000	383 000	30,3 %	89 000
Vuokratuotot	4 994	3 100	3 100		
Muut tuotot	76 375	168 000	169 000	0,6 %	1 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-10 125 244	-25 120 985	-23 456 029	-6,6 %	1 665 016
Henkilöstökulut yhteensä	-4 176 072	-16 877 088	-15 271 591	-9,5 %	1 605 497
Palkat ja palkkiot	-3 085 199	-13 596 390	-12 363 720	-9,1 %	1 232 670
Henkilösivukulut	-1 090 874	-3 280 698	-2 907 871	-11,4 %	372 827
Eläkekulut	-903 433	-2 681 831	-2 385 074	-11,1 %	296 757
Muut henkilösivukulut	-187 441	-598 867	-522 797	-12,7 %	76 070
Palvelujen osotot yhteensä	-4 227 859	-5 664 834	-5 293 149	-6,6 %	371 745
Asiakaspalvelujen ostot	-434 336	-322 100	-282 100	-12,4 %	40 000
Muiden palvelujen ostot	-3 793 523	-5 342 734	-5 011 049	-6,2 %	331 745
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-130 432	-225 099	-215 880	-4,1 %	9 219
Avustukset	-1 321 913	-1 928 600	-2 254 100	16,9 %	-325 500
Vuokrat	-144 802	-270 364	-295 309	9,2 %	-24 945
Muut toimintakulut	-124 166	-155 000	-126 000	-18,7 %	29 000
TOIMINTAKATE	-4 847 337	-4 906 856	-4 751 292	-3,2 %	155 624
Suunn. mukaiset poistot	-108 883	-108 252	-92 104	-14,9 %	16 148
Laskennalliset erät	1 024 401	1 273 150	1 536 193	20,7 %	263 043
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 931 819	-3 741 958	-3 307 203	-11,6 %	434 815

Konsernipalvelut sitovuustasoittain					
Konsernipalvelut yhteensä	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	Muutos%	Muutos eur
Toimintatuotot	5 277 907	20 214 129	18 704 737	-7,5 %	-1 509 392
Toimintakulut	-10 125 244	-25 120 985	-23 456 029	-6,6 %	1 664 956
TOIMINTAKATE	-4 847 337	-4 906 856	-4 751 292	-3,2 %	155 564
Suunn. mukaiset poistot	-108 883	-108 252	-92 104	-14,9 %	16 148
Laskennalliset erät	1 024 401	1 273 150	1 536 193	20,7 %	263 043
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 931 819	-3 741 958	-3 307 203	-11,6 %	434 755
Vaalit					
Toimintatuotot	17 348	9 000	27 000	200,0 %	18 000
Toimintakulut	-26 491	-35 241	-58 862	67,0 %	-23 621
TOIMINTAKATE	-9 144	-26 241	-31 862	21,4 %	-5 621
Suunn. mukaiset poistot	-11				
Laskennalliset erät	-34		-2 653		-2 653
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 188	-26 241	-34 515	31,5 %	-8 274
Tarkastuslautakunta					
Toimintakulut	-32 151	-34 965	-33 912	-3,0 %	1 053
TOIMINTAKATE	-32 151	-34 965	-33 912	-3,0 %	1 053
Laskennalliset erät	-526	-2 995	-1 529	-49,0 %	1 466
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-32 677	-37 960	-35 441	-6,6 %	2 519
Konsernihallinto					
Toimintatuotot	144 765	103 000	152 000	47,6 %	49 000
Toimintakulut	-1 554 470	-1 809 775	-1 846 369	2,0 %	-36 594
TOIMINTAKATE	-1 409 705	-1 706 775	-1 694 369	-0,7 %	12 406
Suunn. mukaiset poistot	-88 214	-96 479	-77 097	-20,1 %	19 382
Laskennalliset erät	-124 912	-150 664	7 981	-105,3 %	158 645
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 622 832	-1 953 918	-1 763 485	-9,7 %	190 433
Hallintopalvelut					
Toimintatuotot	80 323	93 600	200 100	113,8 %	106 500
Toimintakulut	-2 560 428	-2 749 936	-2 839 085	3,2 %	-89 149
TOIMINTAKATE	-2 480 105	-2 656 336	-2 638 985	-0,7 %	17 351
Suunn. mukaiset poistot	-20 219	-11 500	-14 961	30,1 %	-3 461
Laskennalliset erät	1 265 191	1 489 168	1 398 806	-6,1 %	-90 362
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 235 132	-1 178 668	-1 255 140	6,5 %	-76 472
Lomituspalvelut					
Toimintatuotot	4 842 480	19 878 529	18 215 637	-8,4 %	-1 662 892
Toimintakulut	-4 610 109	-19 813 098	-18 071 443	-8,8 %	1 741 655
TOIMINTAKATE	232 371	65 431	144 194	120,4 %	78 763
Suunn. mukaiset poistot	-273	-273	-46	-83,2 %	227
Laskennalliset erät	-121 672	-4 283	-42 604	894,7 %	-38 321
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	110 426	60 875	101 544	66,8 %	40 669

Maaseutupalvelut					
Toimintakulut	-49 764	-50 288	-46 924	-6,7 %	3 364
TOIMINTAKATE	-49 764	-50 288	-46 924	-6,7 %	3 364
Suunn. mukaiset poistot	-166				
Laskennalliset erät	-61	-4 308	-2 115	-50,9 %	2 193
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-49 991	-54 596	-49 039	-10,2 %	5 557
Ympäristötoimi					
Toimintakulut	-218 160	-277 682	-259 434	-6,6 %	18 248
TOIMINTAKATE	-218 160	-277 682	-259 434	-6,6 %	18 248
Laskennalliset erät	1 750	-23 787	-11 694	-50,8 %	12 093
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-216 410	-301 469	-271 128	-10,1 %	30 341
Työterveyspalvelut					
Toimintatuotot	170 000	130 000	110 000	-15,4 %	-20 000
Toimintakulut	-364 595	-350 000	-300 000	-14,3 %	50 000
TOIMINTAKATE	-194 595	-220 000	-190 000	-13,6 %	30 000
Laskennalliset erät	15 595	-29 981	190 000	-733,7 %	219 981
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-178 999	-249 981	0	-100,0 %	249 981

KONSERNIHALLINTO

Palvelussuunnitelman kuvaus

Konsernihallinnon tehtäviin kuuluu elinvoiman kehittäminen ja siihen sisältyy mm. seuraavat kustannuspaikat: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muu keskushallinto.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:

- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen sekä henkilöstöohjelman täytäntöönpanojen edistäminen
- kuntastrategian toteutumisen tilannekatsaus ja tarvittaessa päivittäminen
- kunnan palveluverkkoselvityksen tekeminen ennen sote-kiinteistöjen yhtiöittämistä
- kunnan valmiussuunnitelmien uudistaminen
- kunnan talouden tasapainon vaatimien toimenpiteiden käynnistäminen

Kunnanjohtajan vastuualueelle (toimintayksikkö) sisältyvät mm. elinkeinopalvelut ja kehittäminen, markkinointi ja ylikunnallinen Rokua Geopark -toiminta.

Perustettavien ja alkuvaiheen yritysten palvelut hankintaan ostopalveluna Oulun seudun Uusyrityskeskuksesta. Humanpolis Oy:ltä hankitaan pääasiassa Rokua Geopark, matkailun markkinointiin ja kehittämiseen sekä Oulujokilaakson kuntien yhteistoimintaan liittyviä palveluita. Humanpolis toteuttaa myös alueellista hanketoimintaa. Rokua Geopark -toimintaan on varattu sopimuksen mukainen vuosittainen määräraha 65 500 euroa ja Humanpolis Oy:n hallintoon 20 000 euroa.

Kunnanhallitus on hyväksynyt elinvoimaohjelman elokuussa 2023. Ohjelman eri osa-alueille osa-alueille laaditaan mittarit, jotta ohjelman toteutumista voidaan seurata. Ohjelman seurannasta vastaa elinvoima- ja konsernijaosto.

Kunnan viestintä perustuu markkinointisuunnitelmaan. Tarkemmat toimenpiteet ja kustannusarviot on esitetty vuosikellona. Markkinointi -kustannuspaikan toimenpiteitä ovat mm. viestintä eri

kanavissa, messut ja tapahtumat, markkinointituotteet sekä kulttuurin ja urheilun sponsorointi. Toimenpanosta ja koordinaatiosta vastaa viestintäpäällikkö.

Kunnanhallituksen määrärahoissa ollut määräraha harkinnanvaraisiin avustuksiin on siirretty kokonaisuudessaan hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan käyttöön. Elinkeinopalvelut ja kehittäminen -kustannuspaikkaan sisältyvät lisäksi mm. ostoliikenteen veteraanien maksuttomat matkaliput. Henkilöstöhallinto-kustannuspaikka sisältää henkilöstöpäällikön palkkakulut. Lisäksi palkkahallinnon kuluja ovat Monetralta tehtävät ostopalvelut eri kustannuspaikalla hallintopalveluissa.

Toiminnalliset määrärahat ovat kustannuspaikoilla kunnanhallituksen projektit, elinvoima- ja konsernijaosto ja seudullinen joukkoliikenne.

Konsernihallinnon kehittämisprojekteja rahoitetaan mm. kansallisista ja EU:n rahoitusohjelmista sekä Oulun seudun Leader -toiminnan kautta. Projektien omarahoitus osoitetaan kunnan talousarviosta. Projektitoimintaan on varattu talousarviossa seuraavat määrärahat:

Projektin nimi (kustannuspaikka)	Talousarvio 2024 €
Projektit uudet (1490-1003)	30 000 (v. 2023 50 000)
Leader-toiminta (1490-1002)	40 000
Kaupunkiseudun työllistämishanke (työllisyyden kuntakokeilu) (1490-1007)	119 750
Oulujokilaakson uudistuvat retkeilyreitit (1490-1012)	15 000
Muhos Biopark (1490-1022)	128 877
Oulunseudun lentoliikenteen kehittämishanke (1490-1023)	17 764
Kiva-hanke (1490-1024)	450
Kiertola-hanke (1490-1025)	4 400
Arvovesi2- hanke (1490-1026)	1 000
Yhteensä	357 241 (v. 2023 271 140)

Lisäksi on projekteja, joihin kunnan maksuosuus katetaan omana työnä.

Uudet projektit kustannuspaikalle on varattu talousarviovuoden aikana käynnistyvien hankkeiden kunnan omarahoitusosuudet ilman vielä olemassa olevia sitoumuksia. Projektimäärärahat on pääosin budjetoitu konsernihallinnon toimialan kohtaan kunnanhallituksen projektit. Projektisuunnitelmat ja kustannusarviot on ennen projektien aloittamista käsiteltävä ohjeiden mukaisesti. Jokaiselle projektille perustetaan kustannuspaikka talouden seurannan ja raportoinnin tueksi rahoittajalle. Päätyneen projektin raportoinnista rahoittajalle rahoituspäätöksen mukaisesti vastaa projektin nimetty vastuhenkilö. Myös muut toimialat voivat talousarviovuoden puitteissa perustaa projekteja, jotka liittyvät toiminnan kehittämiseen. Muiden toimialojen hankkeet on sijoitettava keskitetysti kyseisen hallinnon sitovuustasolle.

Elinvoima- ja konsernijaosto

Kunnanhallituksen nimeämänä toimii elinvoima- ja konsernijaosto, jolle on määrätty hallintosäännön mukainen toimivalta. Konsernijaosto osallistuu hallintosäännössä määrättyjen asioiden lisäksi tarpeen mukaan muiden asioiden valmisteluvaiheeseen käyden näistä keskustelua. Tähän voi liittyä myös keskusteluja eri osapuolten kesken. Kunnanhallitus on delegoinut jaostolle erillisellä

päätöksellä valmistelutehtäviä liittyen talouden tasapainotukseen, kuntastrategian seurantaan ja kunnan edunvalvontaan.

Seudullinen joukkoliikenne

Oulun seudun joukkoliikenteen kustannusjakoselvitys ja päivitetty sopimus on tehty alueen kuntien yhteisellä päätöksellä syksyllä 2020. Uuden kustannusjaon mukainen laskutus vuonna 2024 yhteensä 430 000 euroa ja osuus valtionavustuksesta 21 838 €.

Muhoksen kunta toteuttaa Tyrnävän kunnan kanssa yhteistyösopimusta oppilaskuljetuksista. Kuljetukset palvelevat OSAO:n, Luovin, Muhoksen lukion, yläkoulun ja Muhoksen Korivaaran koulun oppilaita. Kuljetuskustannuksista laaditaan sopimus, jonka kustannus määräytyy kuljetukseen osallistuvien henkilöiden määrän suhteen. Vuodelle 2024 on varauduttu noin 30 000 euron määrärahalla (10 kk, alv 0 %).

VAALIT

Talousarviovuonna järjestetään tammikuussa presidentinvaali ja kesäkuussa europarlamenttivaalit. Vaalien järjestelyissä noudatetaan vaalilainsäädännön ja oikeusministeriön ohjeistusta. Suunnitelmavuonna 2025 järjestetään alue- ja kuntavaalit. Suunnitelmavuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja järjestettävänä.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta suorittaa kuntalain mukaan sille kuuluvia tehtäviä.

HALLINTOPALVELUT

Palvelussuunnitelman kuvaus:

Konsernipalvelujen hallintopalvelut ovat keskushallintoyksikkö, jonka tehtävä on tuottaa tukipalveluita muille toimialoille. Konsernipalveluiden keskeinen tehtävä on tukea muita toimialoja niiden tavoitteiden toteuttamisessa. Hallintopalvelut sisältävät keskustoimiston (arkiston, asiointipisteen ja toimistopalvelut), toiminnan kunnanhallituksen ja valtuuston kokousten valmistelussa sekä päätösten toimeenpanossa että työllisyyden hoidossa. Kunta hankkii taloushallinnon ja palkanlaskennan palvelut Monetra Oulu Oy:ltä ostopalveluna.

Hallintopalvelut tuottavat lisäksi kaikille toimialoille keskitetyn ICT-ohjelmistojen sekä palvelinten ylläpidon ja käyttäjien ICT-tuen. ICT-keskus kehittää edelleen laitteiden hallintaa sekä hyödyntää alueellista yhteistyötä esimerkiksi Joki ICT:n hankkeiden avulla.

Lisäksi konsernipalveluiden vastuulle kuuluvat lomituspalvelu, maaseututoimi sekä ympäristötoimi. Lomituspalvelut hoidetaan kunnan omana tuotantona, muut ovat sopimusperusteisesti muilta ostettavia palveluita.

Työllistämispalvelujen määrärahoissa on tapahtunut muutoksia verrattuna alkuperäiseen vuoden 2023 talousarvioon. Työllisyyden kuntakokeiluhankkeen ja kunnan muun työllisyydenhoidon määrärahoja on tarkennettu ja lisäksi palkkatukityöllistämisen määrärahat on keskitetty muun

työllistämisen kustannuspaikalle. Työllistämisen kustannuspaikalle keskistetyksi budjetoidut määrärahat siirretään vuoden aikana niille kustannuspaikoille, joilla toimintaa järjestetään. Kunnan ja Nuorten Ystävät ry:n puitesopimuksen (valtuusto 30.10.2023/289 §) mukaisesti määrärahoja kohdennetaan uudelleen vuoden 2024 alusta.

Muhos on mukana Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa. Kokeilussa on yhdistetty kunnan ja TE-toimiston palveluja ja henkilöstöä. Kokeilu on käynnistynyt keväällä 2021 ja se päättyy vuonna 2024. Vuoden 2025 alusta työllistämisen ja elinkeinopalvelujen järjestämisen perusteet muuttuvat ja kuntien tehtävät kasvavat. Tähän liittyen ovat kunnat hyväksyneet yhteistoimintasopimuksen Oulun seudun työllisyysalueesta. Sopimuksella sopijapuolet sitoutuvat toteuttamaan yhdessä Oulun työllisyysalueena julkisia työvoimapalveluita ja niihin liittyviä tehtäviä 1.1.2025 alkaen. Vastuukuntana on Oulun kaupunki. Toiminnan käynnistymistä valmistellaan vuoden 2024 aikana.

Nuorten kesätyöllistämässä on käytössä nuorten kesätyöseteliavustus yrityksiin työllistymisen tueksi ja kunnan kesätyöpaikkoja tarjotaan noin 70 nuorelle vuonna 2024.

Kunnan ICT-hankinnoissa on siirrytty käyttämään pääsääntöisesti leasing-palveluja. Leasingkulut on sisällytetty kunkin toimialan käyttökuluihin vuodelle 2024.

Henkilöstön jaksamisen sekä tehtävänkuvan mukaisten veloitteiden suoriutumisen varmistamiseksi konsernipalveluihin on varattu määrärahaa lyhytkestoisia määräaikaistuuksia varten (keskustoimisto, kustannuspaikka 1700 sekä ICT-keskus, kustannuspaikka 1900).

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:

- kunnan aktiivinen osallistuminen työllisyyden kuntakokeiluun
- valmistautuminen te2024-uudistuksen valmisteluun ja toimintaan Oulun työllisyysalueella

LOMITUSPALVELUT

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Muhoksen kunta järjestää maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja turkistuottajien lomituspalvelulain mukaiset lomituspalvelut Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen mukaisesti lomituspalvelujen Pohjois-Suomen paikallisyksikön alueella: Enontekiön, Hailuodon, Hyrynsalmen, Iin, Inarin, Keminmaan, Kempeleen, Kittilän, Kolarin, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Muonion, Paltamon, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Puolangan, Pyhännän, Ranuan, Ristijärven, Sallan, Savukosken, Siikajoen, Siikalatvan, Simon, Sodankylän, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Tervolan, Tyrnävän, Utajärven, Utsjoen, Vaalan ja Ylitornion kunnan sekä Kajaanin, Kemin, Kemijärven, Kuhmon, Kuusamon, Oulun, Pudasjärven, Rovaniemen ja Tornion kaupungin alueella.

Tavoitteena on Pohjois-Suomen paikallisyksikön toimintatapojen yhtenäistäminen ja kehittäminen. Keskeisenä tavoitteena on järjestää maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja turkistuottajien lomituspalvelulain mukaiset lomituspalvelut laadukkaasti, taloudellisesti, asiakaslähtöisesti ja tasapuolisesti maatalousyrittäjien tarpeista lähtien. Lomituspalvelutoiminta tukee maatalousyrittäjien

ammattissa jaksamista ja edesauttaa maaseudun elinvoimaisena pysymistä. Lomituspalvelujen toimintaympäristöön vaikuttaa maatalousyrittäjien ja turkistarhaajien määrän väheneminen, alkutuotannon taloudellisten haasteiden vuoksi.

Lomituspalveluhenkilöstön osaamista, ammattitaitoa ja yhteishenkeä kehitetään ja huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista. Lomituspalvelujen käytännön järjestäminen on jaettu kolmen toiminnallisen tiimin tehtäväksi; pohjoinen, läntinen ja itäinen tiimi. Tiimit tekevät myös kiinteää yhteistyötä keskenään yli tiimirajojen. Maatalousyrittäjiä ohjataan käyttämään lomitusnettiä ja keskitettyä asiakaspalvelua lomahakemusten ja lomituspyyntöjen tekemiseen.

Vuonna 2024 tulee kuluneeksi 50 vuotta lomituspalvelujärjestelmän perustamisesta. 50 v juhlavuoden merkeissä järjestetään vuonna 2024 erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia lomitushenkilöstölle ja maatalousyrittäjille.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:

- Lomituspalvelun tavoitteena on vapauttaa yrittäjät lomalle tarjoamalla lomituspalvelut asiakaslähtöisesti, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisesti. Paikallisyksikkö toimii siten, että lomitusta koskevan lainsäädännön, asetusten ja muun ohjeiston sekä paikallisyksikköä sitovien sopimusten tarkoitus toteutuu hyvin.
- Hallintoraha riittää hyviin hallintopalveluihin

Kunnanhallituksen hyväksymät tavoitteet:

- Asiakkaat saavat lakisääteiset lomituspalvelut ja palvelut toteutetaan asiakaslähtöisesti
- Asiakkaat ovat tyytyväisiä lomituspalveluihin
- Lomituspalveluita hoitaa ammattitaitoinen ja työhönsä sitoutunut henkilöstö
- Paikallisyksikkö järjestää lomituspalvelut tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti sekä edistää sähköisten palveluiden käyttöä.

MAASEUTUPALVELUT

Maaseutupalveluiden osalta on Tyrnävän kunta toiminut isäntäkuntana palveluiden tuotannossa vuoden 2013 alusta. Muhoksen kunnassa työskentelevä maaseutuasiamies toimii Tyrnävän kunnan palveluksessa. Palvelutaso pidetään kunnassa vakiintuneella tasolla.

YMPÄRISTÖTOIMI

Sitovuustason alla ovat aiemmat ympäristöterveydenhuollon kustannuspaikat (eläinlääkintähuolto, terveysvalvonta ja ympäristönsuojelu).

TYÖTERVEYSPALVELUT

Työterveyspalvelut tulevat sisältämään palvelusopimuksen mukaisesti Muhoksen kunnan henkilöstön työterveyspalvelut Pihlajalinnalla Terveys Oy:ltä. Työterveyspalveluista laaditaan vuosittainen toimintasuunnitelma, jonka perusteella työterveyspalveluita ohjataan. Lomituspalveluille laaditaan oma erillinen työterveyspalveluiden toimintasuunnitelma

Valtuuston hyväksymät tavoitteet

- Työterveyspalvelujen tarjoaminen Muhoksella yhteistyössä työterveyspalveluja tuottavan toimijan kanssa

Konsernipalvelujen henkilöstösuunnitelma

Talousarvio 2024 /Konsernipalvelut /Henkilöstö 31.12.2024

Talousarvio 2024 /Konsernipalvelut /Henkilöstö 31.12.2024										
Sitovuustaso	vakainainen kokoaika	määräaika kokoaika	vakainainan osa-aika	määräaika osa-aika	vakin. sivutoimi	määräaika sivutoimi	työllistetty	TA2024	TA2023	Muutos
Konsernihallinto	4,00							4,00	4,00	0,00
Hallintopalvelut	7,00	4,00	0,50				1,00	12,50	11,50	1,00
Lomituspalvelut	269,00							269,00	277,50	-8,50
- hallinto	21,00	1,00	1,00					23,00	24,00	
-lomittajat	42,00		184,00	20,00				246,00	253,50	
Vaalit								0,00	0,00	0,00
Tarkastuslautakunta								0,00	0,00	0,00
Yhteensä	343,00	5,00	185,50	20,00	0,00	0,00	1,00	285,50	293,00	-7,50

Perustettavat, muutettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Vakinainen henkilöstö

- ei uusia palvelussuhteita

Määräaikaiset:

- määräaikainen ICT-asiantuntija vuodelle 2024 hyvinvointialueelle tuotettavien palveluja varten

4.2 Opetus- ja kasvatustaloutta ja hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta – sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tiliryhmittäin

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 194 597	1 943 115	1 536 741	-20,9	-406 374
Myyntituotot	484 792	380 560	391 654	2,9	11 094
Maksutuotot	640 835	711 972	609 729	-14,4	-102 243
Tuet ja avustukset	965 081	649 991	311 825	-52,0	-338 166
Vuokratuotot	101 702	137 100	159 733	16,5	22 633
Muut tuotot	2 187	63 492	63 800	0,5	308
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-23 249 885	-24 174 305	-25 361 242	4,9	-1 186 937
Henkilöstökulut yhteensä	-14 271 262	-14 842 139	-14 980 155	0,9	-138 016
Palkat ja palkkiot	-11 589 879	-12 002 694	-12 195 911	1,6	-193 217
Henkilösivukulut	-2 681 383	-2 839 445	-2 784 244	-1,9	55 201
Eläkekulut	-2 231 727	-2 313 218	-2 283 215	-1,3	30 003
Muut henkilösivukulut	-449 656	-526 227	-501 029	-4,8	25 198
Palvelujen osotot yhteensä	-4 225 842	-4 182 319	-4 252 394	1,7	-70 075
Asiakaspalvelujen ostot	-793 909	-632 304	-590 151	-6,7	42 153
Muiden palvelujen ostot	-3 431 933	-3 550 015	-3 662 243	3,2	-112 228
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-494 985	-530 610	-487 764	-8,1	42 846
Avustukset	-698 468	-692 695	-701 650	1,3	-8 955
Vuokrat	-3 480 952	-3 888 638	-4 886 558	25,7	-997 920
Muut toimintakulut	-78 376	-37 904	-52 721	39,1	-14 817
TOIMINTAKATE	-21 055 288	-22 231 190	-23 824 501	7,2	-1 593 311
Suunn. mukaiset poistot	-423 373	-271 052	-190 481	-29,7	80 571
Laskennalliset erät	-319 948	-862 300	-1 142 361	32,5	-280 061
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-21 798 609	-23 364 542	-25 157 343	7,7	-1 792 801

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut sitovuustasoin

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut yhteensä	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	Muutos %	Muutos eur
Toimintatuotot	2 194 597	1 943 115	1 536 741	-20,9	-406 374
Toimintakulut	-23 249 885	-24 174 305	-25 361 242	4,9	-1 186 937
TOIMINTAKATE	-21 055 288	-22 231 190	-23 824 501	7,2	-1 593 311
Suunn. mukaiset poistot	-423 373	-271 052	-190 481	-29,7	80 571
Laskennalliset erät	-319 948	-862 300	-1 142 361	32,5	-280 061
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-21 798 609	-23 364 542	-25 157 343	7,7	-1 792 801
Opetuksen ja kasvatuksen halli					
Toimintatuotot	462 516	279 678	192 000	-31,3	-87 678
Toimintakulut	-763 479	-723 774	-588 337	-18,7	135 437
TOIMINTAKATE	-300 964	-444 096	-396 337	-10,8	47 759
Suunn. mukaiset poistot	-1 657	-521	-266	-48,9	255
Laskennalliset erät	-13 828	-25 818	-26 519	2,7	-701
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-316 449	-470 435	-423 122	-10,1	47 313
Varhaiskasvatus					
Toimintatuotot	621 879	525 879	388 429	-26,1	-137 450
Toimintakulut	-5 553 110	-5 792 687	-5 951 073	2,7	-158 386
TOIMINTAKATE	-4 931 231	-5 266 808	-5 562 644	5,6	-295 836
Suunn. mukaiset poistot	-18 066	-3 617	-2 123	-41,3	1 494
Laskennalliset erät	-77 372	-206 631	-268 246	29,8	-61 615
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 026 669	-5 477 056	-5 833 013	6,5	-355 957
Kirkonkylän koulu					
Toimintatuotot	20 485	25 200	32 150	27,6	6 950
Toimintakulut	-3 371 875	-3 406 968	-3 663 996	7,5	-257 028
TOIMINTAKATE	-3 351 390	-3 381 768	-3 631 846	7,4	-250 078
Suunn. mukaiset poistot	-161 002	-78 703	-44 023	-44,1	34 680
Laskennalliset erät	-41 865	-121 530	-164 870	35,7	-43 340
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 554 257	-3 582 001	-3 840 739	7,2	-258 738
Muu perusopetus					
Toimintatuotot	228 359	248 486	261 204	5,1	12 718
Toimintakulut	-3 566 025	-3 558 602	-3 749 782	5,4	-191 180
TOIMINTAKATE	-3 337 667	-3 310 116	-3 488 578	5,4	-178 462
Suunn. mukaiset poistot	-21 214	-13 926	-2 592	-81,4	11 334
Laskennalliset erät	-56 255	-126 940	-168 491	32,7	-41 551
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 415 136	-3 450 982	-3 659 661	6,0	-208 679
Yläkoulu					
Toimintatuotot	500	0	0		0
Toimintakulut	-3 766 377	-3 931 616	-4 148 557	5,5	-216 941
TOIMINTAKATE	-3 765 877	-3 931 616	-4 148 557	5,5	-216 941
Suunn. mukaiset poistot	-16 446	-13 070	-28 547	118,4	-15 477
Laskennalliset erät	-42 490	-140 245	-186 664	33,1	-46 419
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 824 813	-4 084 931	-4 363 768	6,8	-278 837

Erityisopetus/Laitoskoulut					
Toimintatuotot	139 698	102 000	120 000	17,6	18 000
Toimintakulut	-1 816 760	-1 844 243	-1 990 286	7,9	-146 043
TOIMINTAKATE	-1 677 063	-1 742 243	-1 870 286	7,3	-128 043
Suunn. mukaiset poistot	-400	-35	0	-100,0	35
Laskennalliset erät	-38 285	-65 785	-89 587	36,2	-23 802
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 715 748	-1 808 063	-1 959 873	8,4	-151 810
Lukiokoulutus					
Toimintatuotot	43 486	30 438	27 880	-8,4	-2 558
Toimintakulut	-1 696 852	-1 836 675	-1 893 823	3,1	-57 148
TOIMINTAKATE	-1 653 366	-1 806 237	-1 865 943	3,3	-59 706
Suunn. mukaiset poistot	-95 451	-57 234	-5 969	-89,6	51 265
Laskennalliset erät	-12 560	-65 516	-85 441	30,4	-19 925
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 761 376	-1 928 987	-1 957 353	1,5	-28 366
Oulujoki-opisto					
Toimintatuotot	430 514	425 600	183 550	-56,9	-242 050
Toimintakulut	-583 722	-612 626	-607 452	-0,8	5 174
TOIMINTAKATE	-153 207	-187 026	-423 902	126,7	-236 876
Suunn. mukaiset poistot	-8 342	-4 894	0	-100,0	4 894
Laskennalliset erät	-12 697	-21 853	-27 381	25,3	-5 528
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-174 247	-213 773	-451 283	111,1	-237 510
Hyvinvoin ja vapaa-ajan hallin					
Toimintatuotot	0	0	0		0
Toimintakulut	-10 432	-112 954	-134 439	19,0	-21 485
TOIMINTAKATE	-10 432	-112 954	-134 439	19,0	-21 485
Suunn. mukaiset poistot	-365	-30	0	-100,0	30
Laskennalliset erät	-292	-4 029	-6 060	50,4	-2 031
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-11 089	-117 013	-140 499	20,1	-23 486
Kirjastopalvelut					
Toimintatuotot	22 599	24 514	12 700	-48,2	-11 814
Toimintakulut	-548 648	-617 874	-663 343	7,4	-45 469
TOIMINTAKATE	-526 050	-593 360	-650 643	9,7	-57 283
Suunn. mukaiset poistot	-23 001	-22 226	-20 424	-8,1	1 802
Laskennalliset erät	-8 077	-22 040	-30 007	36,1	-7 967
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-557 128	-637 626	-701 074	10,0	-63 448
Kulttuuripalvelut					
Toimintatuotot	24 017	29 400	47 533	61,7	18 133
Toimintakulut	-210 620	-244 536	-239 897	-1,9	4 639
TOIMINTAKATE	-186 603	-215 136	-192 364	-10,6	22 772
Suunn. mukaiset poistot	-3 250	-3 250	-3 250	0,0	0
Laskennalliset erät	-3 077	-8 723	-11 103	27,3	-2 380
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-192 930	-227 109	-206 717	-9,0	20 392

Nuorisopalvelut					
Toimintatuotot	30 400	31 500	46 095	46,3	14 595
Toimintakulut	-146 237	-153 227	-159 986	4,4	-6 759
TOIMINTAKATE	-115 837	-121 727	-113 891	-6,4	7 836
Laskennalliset erät	-2 223	-5 459	-7 211	32,1	-1 752
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-118 060	-127 186	-121 102	-4,8	6 084
Liikuntapalvelut					
Toimintatuotot	170 145	220 420	225 200	2,2	4 780
Toimintakulut	-1 215 747	-1 338 523	-1 570 271	17,3	-231 748
TOIMINTAKATE	-1 045 602	-1 118 103	-1 345 071	20,3	-226 968
Suunn. mukaiset poistot	-74 178	-73 546	-83 287	13,2	-9 741
Laskennalliset erät	-10 926	-47 731	-70 780	48,3	-23 049
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 130 707	-1 239 380	-1 499 138	21,0	-259 758

Opetus- ja kasvatuslautakunta

Opetus- ja kasvatus tiliryhmittäin					
Opetus ja kasvatus	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 947 436	1 637 281	1 205 213	-26,4	-432 068
Myyntituotot	419 056	378 648	389 554	2,9	10 906
Maksutuotot	598 692	649 642	546 429	-15,9	-103 213
Tuet ja avustukset	927 691	606 991	267 230	-56,0	-339 761
Vuokratuotot	705	0	0		0
Muut tuotot	1 292	2 000	2 000	0,0	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-21 118 200	-21 707 191	-22 593 306	4,1	-886 115
Henkilöstökulut yhteensä	-13 525 316	-13 923 704	-14 021 168	0,7	-97 464
Palkat ja palkkiot	-10 989 766	-11 259 697	-11 414 640	1,4	-154 943
Henkilösivukulut	-2 535 550	-2 664 007	-2 606 528	-2,2	57 479
Eläkekulut	-2 108 202	-2 169 792	-2 137 106	-1,5	32 686
Muut henkilösivukulut	-427 348	-494 215	-469 422	-5,0	24 793
Palvelujen osotot yhteensä	-3 863 064	-3 762 290	-3 820 036	1,5	-57 746
Asiakaspalvelujen ostot	-735 667	-572 684	-568 581	-0,7	4 103
Muiden palvelujen ostot	-3 127 397	-3 189 606	-3 251 455	1,9	-61 849
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-334 316	-400 710	-371 849	-7,2	28 861
Avustukset	-692 452	-690 395	-669 350	-3,0	21 045
Vuokrat	-2 639 043	-2 897 658	-3 671 789	26,7	-774 131
Muut toimintakulut	-64 009	-32 434	-39 114	20,6	-6 680
TOIMINTAKATE	-19 170 764	-20 069 910	-21 388 093	6,6	-1 318 183
Suunn. mukaiset poistot	-322 579	-172 000	-83 520	-51,4	88 480
Laskennalliset erät	-295 353	-774 318	-1 017 199	31,4	-242 881
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-19 788 695	-21 016 228	-22 488 812	7,0	-1 472 584

Toiminnan kuvaus

Opetuksen ja kasvatuksen hallinnon menot sisältävät opetus- ja kasvatustalouden sekä toimialajohtajan (70 %), toimistonhoitajan (70 %) ja johtavan koulunkäynninohjaajan sekä esi- ja perusopetuksen projektit. Opetus- ja kasvatustalouden alle kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukio ja vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut.

Toimialan tulosalueita on 8: opetuksen ja kasvatuksen hallinto, varhaiskasvatus, Kirkonkylän koulu, muu perusopetus, erityisopetus/laitoskoulut, yläkoulu, lukiokoulutus ja Oulujoki-Opisto.

Varhaiskasvatuspalveluja tarjotaan kahdessa päiväkodissa (Koivulehto ja Päivärinteen päiväkotit), yhdessä ryhmäperhepäivähoitokodissa (Tenavat) ja perhepäivähoidossa.

Muhoksen kunnassa on viisi vuosiluokkien 0-6 koulua (Huovila, Hyrkki, Kirkonkylä, Korivaara ja Laitasaari), yksi vuosiluokkien 7-9 peruskoulu, yksi vuosiluokkien 0-9 erityiskoulu, Oulujoen koulu (hallinnollisesti kuuluu yläkoulun alaisuuteen); Oulujoen perhekodin yksikkö) ja lukio. Oulujoki-Opisto tarjoaa vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palveluita kuntalaisille.

Opetus- ja kasvatuspalvelujen tavoitteena on turvata laadukkaat ja tasa-arvoiset varhaiskasvatus-, perusopetus- ja lukiopalvelut kuntalaisille ja Muhokselle sijoitetuille lapsille ja nuorille. Oulujoki-Opiston vapaalla sivistystyöllä ja taiteen perusopetuksella on Muhoksen ja Utajärven kunnissa keskeinen rooli elinvoiman ja hyvinvoinnin luojana.

Opetus- ja kasvatustaloutta asettaa keskeiset tavoitteet toiminnalle hyväksyessään kuntakohtaisen opetussuunnitelman ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat sekä varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat toimintasuunnitelmat ja muut hallintokunnan toimintaa ohjaavat asiakirjat.

Valtuuston vahvistaman kuntastrategian pohjalta taloutta laativat sivistys- ja hyvinvointipalvelujen strategia. Strategia ja hallintokunnan asettamat tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi kirjataan ylös. Strategian toteutumista tarkastellaan osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Opetus- ja kasvatuspalvelujen tuottavuutta parannetaan noudattamalla hallintokunnassa tarkkaa talouden seuranta ja annettujen resurssien tehokasta käyttöä. Talouden seuranta ja reagointia muutoksiin parannetaan edelleen myös yksikkötasolla. Palvelutuotantoa kehitetään kunnanvaltuuston asettaman talousarviota rajoissa. Mahdolliset lisämäärärahatarpeet tuodaan esille heti tarpeen ilmaantuessa.

Talousarvion 2024 suurimpia epävarmuustekijöitä on mm. säästötoimien vaikutus toiminnan järjestämiseen, varhaiskasvatuksen päivähoitopaikkojen ja varsinkin päiväkotipaikkojen järjestäminen, eli varhaiskasvatuksen lisätilatarpeet, henkilöstön työssäjaksaminen ja henkilöstön saatavuus, haastavasti käyttäytyvien lasten ja oppilaiden opetuksen järjestäminen, Kirkonkylän koulun väestönsuojan/ liikuntasalin suunnittelu ja rakentaminen, kiinteistöjen ja piha-alueiden turvallinen oppimis- ja kasvuympäristö ja opetusteknologian yhä suurempi merkitys.

Muut keskeiset painopisteet ovat uuden palvelutuotanto-organisaation yhteistyön kehittäminen.

Opetus- ja kasvatuspalvelujen painopiste vuonna 2024 tulee edelleen olemaan henkilöstön jaksaminen, työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen edistäminen. Työhyvinvoinnin kehittäminen on kaikkien organisaation jäsenten vastuulla, niin työntekijöiden, esimiesten kuin johdonkin. Jokaisella työntekijällä on omassa roolissaan mahdollisuus vaikuttaa niin omaan kuin työkavereiden työhyvinvointiin.

Muut keskeiset painopisteet ovat uuden palvelutuotanto-organisaation yhteistyön kehittäminen. Erityisopetuksen lähikouluperiaatetta ja integraation toteuttamista jatketaan; Tukea tuenjärjestäjille - koulutuskokonaisuuden avulla. Erityisopetuksen tukipalvelut mitoitetaan siten, että erityistä tukea tarvitsevat oppilaat voivat opiskella lähikoulussa yleisopetusluokassa lähikouluperiaatteen ja integraation mukaisesti. Erityisopetuksen kunnallisia pienryhmiä tulee olla tarjolla niille oppilaille, jotka erityisesti hyötyvät pienryhmässä tapahtuvasta opiskelusta tai jotka tarvitsevat erityisin perustein opiskelupaikaksi pienryhmän. Varhaisen tuen ja yhteistyön lisääminen varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen välillä; oikein kohdennetulla tuella vähennetään myöhemmässä vaiheessa tapahtuvaa nuorten syrjäytymistä ja varmistetaan osaltaan, että koko ikäluokka sijoittuu peruskouluopintojen jälkeen 2. asteen koulutukseen. Toiminnan tavoitteena on antaa muhoslaisille ja Muhokselle sijoitetuille oppivelvollisille mahdollisimman hyvä lähtökohta toisen asteen koulutukseen ja elämään suomalaisessa yhteiskunnassa. Lukion tehtävänä on antaa opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys ja riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Yrittäjyyskasvatukseen suunnitelmallisella kehittämisellä lisätään lasten ja nuorten kykyä ottaa ja kantaa vastuuta omasta tulevaisuudestaan.

Projektit

Projekteilla toteutetaan opetuksen ja kasvatuksen kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Kasvatus- ja opetuslautakunta asettaa kunkin projektin kehittämistavoitteet projektisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Perusopetuksen projektit on toteutettu siten, että ne on sijoitettu opetustoimen hallinnon talousarvion alaisuuteen. Koronaviruspandemia (COVID-19) on vaikuttanut valtionavustustoimintaan.

Vuonna 2024 opetus- ja kasvatuspalvelut toteuttavat seuraavia kehittämisprojekteja:

- Valtionavustus koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin esi- ja perusopetuksessa (203 000 euroa vuosille 2023-2024, omarahoitusosuus 50 750 euroa, josta vuoden 2024 osuus 24 860 euroa).
- Valtionavustus koulutuksellisen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin varhaiskasvatuksessa (62 000 euroa vuosille 2023-2024, oma-rahoitusosuus 15 500 euroa, josta vuoden 2024 osuus 7 750 euroa).
- Valtionavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi (152 000 euroa vuosille 2022-2024, omarahoitusosuus 8 000 euroa, josta vuoden 2024 osuus esi- ja perusopetuksessa 3 526 euroa ja varhaiskasvatuksessa 737 euroa).
- Valtionavustus lukiokoulutuksen järjestäjille koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi (25 080 euroa vuosille 2022-2024, josta vuoden 2024 omarahoitusosuus on 662 euroa)
- Valtionavustus lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistämiseen (25 200 euroa vuosille 2022-2024, omarahoitusosuus 2 800, josta vuoden 2024 osuus 1 100 euroa).

Projektien/hankkeiden tuomat määrärahat avustuksina ovat tärkeitä toimialan palveluiden kehittämisessä ja laadun parantamisessa, koska varsinaiseen talousarvioon ei ole mahdollista sisällyttää riittävässä laajuudessa määrärahaa toiminnan kehittämiseen.

Kirkonkylän koulu

Toiminnan kuvaus

Kirkonkylän koulussa annetaan perusopetusta vuosiluokilla 0-6 sekä pienluokkaopetusta neljässä pienluokassa; 0-2, 3-4, 5-6 ja 1-6. Pienluokat ovat alakoulujen yhteisiä kunnallisia erityisopetusryhmiä. Koululla on 474 oppilasta (tilanne 20.9.2023) 2 esiopetus – ja 23 yleisopetuksen luokkaa.

Kirkonkylän koulun toiminnassa korostuu turvallisen, oppimiseen motivoivan ja viihtyisän oppimisympäristön luominen. Ulkoisten puitteiden ohella keskeistä on koulun henkilökunnan ja oppilaiden luoma oppimisilmapiiri. Oppimista ja hyvää kasvua tukevassa ilmapiirissä oppilasta kannustetaan aktiivisuuteen, itseohjautuvuuteen, luovuuteen ja oman toiminnan arviointiin. Oppilaalle luodaan mahdollisuuksia itsenäiseen ja yhteisölliseen oppimiseen. Kirkonkylän koulussa oppilaat ja opiskelijat ovat aktiivisia, yhteistyökykyisiä ja vastuuta ottavia itsenäisiä oppilaita. Oppilaat viihtyvät hyvin oppimisympäristössään. Oppimistilanteet hyvin suunniteltuja. Avoin, kiireetön ja joustava kulttuuri edistää kouluyhteisön jäsenten terveyttä ja auttaa työssä jaksamisessa. Opetuksessa huomioidaan oppilaan erilaiset oppimistavat. Oppilaita tuetaan oppimistilanteissa henkilökohtaisten tarpeiden mukaan. Kaikessa kasvatus- ja oppimisympäristön toiminnassa huomioidaan lasten ja nuorten fyysinen ja psyykinen turvallisuus sekä yksilölliset tarpeet.

Palvelusuunnitelma

Koulun palvelua ja palvelurakennetta kehitettäessä lähtökohtana on Muhoksen kunnan yleinen strategia sekä kunnan velvollisuus opetuksen järjestämiseen. Muhoksen opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on määritellyt opetuksen järjestämisen lähtökohdissa tärkeiksi asioiksi koulutusmyönteisyyden ja erinomaiset koulutuspalvelut. Kunnan opetussuunnitelmassa oppilaan etu asetetaan toiminnan lähtökohdaksi. Opiskelun tulee tapahtua oppilaan omien edellytysten mukaisesti. Oppilailla on oikeus saada asuinpaikasta ja koulusta riippumatta tasa-arvoisesti erityistä tukea oppimiseensa. Oppimisvaikeuksien mahdollisimman varhainen havaitseminen ja niihin puuttuminen ehkäisevät syrjäytymistä ja vähentävät myöhempää tuen tarvetta.

Koulun toimintaa ja opetusta ohjaa opetussuunnitelma. Opetussuunnitelman keskeisinä tavoitteina on vahvistaa oppilaan aktiivisuutta, lisätä opiskelun merkityksellisyyttä ja mahdollistaa onnistumisen kokemukset jokaiselle oppilaalle. Lapsia ja nuoria ohjataan ottamaan vastuuta opiskelustaan ja jokaista oppilasta tuetaan opinnoissa. Oppilas asettaa tavoitteita, ratkaisee ongelmia ja arvioi oppimistaan tavoitteiden pohjalta. Oppilaan kokemukset, tunteet, kiinnostuksen kohteet ja vuorovaikutus toisten kanssa luovat pohjaa oppimiselle. Opettajan tehtävänä on opettaa ja ohjata oppilaita elinikäisiksi oppijoiksi ottamalla huomioon oppilaiden yksilölliset tavat oppia. Uudistuksessa on haluttu kehittää etenkin peruskoulun oppimisympäristöjä ja työtapoja. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen ja innostaa oppimaan. Luokahuoneen lisäksi oppimisympäristöinä käytetään yhä enemmän myös koulun ulkopuolisia ympäristöjä: liikutaan luonnossa ja vierailaan esimerkiksi museoissa tai yrityksissä. Pelit ja muut virtuaaliset ympäristöt kuuluvat myös oppimisympäristöihin. Teknologialla on yhä suurempi merkitys koulun arjessa, ja oppilaat voivat entistä paremmin

osallistua omien oppimisympäristöjensä kehittämiseen ja valitsemiseen. Jokaisen oppiaineen opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja siten, että oppilaat oppivat myös erilaisia taitoja niiden myötä. Opetussuunnitelmien tehtävänä on ensisijaisesti ohjata opettajien työtä, mutta myös antaa tietoa koulun ulkopuolisille koulun toiminnasta. Erityisesti oppilaiden vanhemmille opetussuunnitelma on tiedonlähde, jonka avulla on mahdollista tarkastella lasten koulutyötä.

Koulun esiopetuksen ja perusopetuksen koulutusstrategian visiona ovat kunnalliset perusopetuksen tavoitteet niin, että Kirkonkylän koulu tunnetaan koulumyönteisyydestä sekä hyvistä koulutuspalveluista.

Esi- ja perusopetuksen toiminta-ajatus on turvata oppijan oppiminen ja kasvu henkilökohtaisten edellytysten mukaan niin, että hän suorittaa oppivelvollisuutensa jatko-opinnot mahdollistavalla tavalla.

Opetus- ja kasvatustaloutta hyväksyy Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen paikalliset opetussuunnitelmat. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien antamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja. Opetus- ja kasvatustaloutta on hyväksynyt Kirkonkylän koulun työsuunnitelman lukuvuodelle 2023-2024 6.9.2023.

Toimenpiteet

1. Päätös uuden liikuntasalin rakentamisesta tehdään vuoden 2023 aikana kunnanvaltuuston talousarviopäätöksen yhteydessä. Liikuntasalin rakentaminen toteutetaan 2024-2025 vuosien aikana. Liikuntasali sisältää väestönsuojan rakentamisen.
2. Opetustiloja tulee olla käytössä riittävästi ja ne on varusteltu uuden opetussuunnitelman mahdollistavalla välineistöllä ja kalustolla.
3. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikkaa. Laitteistoa tulee olla käytössä riittävästi. Alakouluissa jokaisella oppilaalla tulee olla käytössä päätelaite. Opettajien pedagogista ICT- osaamista tuetaan ja koulutuksia järjestetään tarpeen mukaan.
4. Koulun perusopetusryhmien määrää suunniteltaessa luokkien ryhmäkoot tulee pitää kohtuullisina.
5. Henkilökunnan koulu -ja työviihtyvyyttä ja työssä jaksamista tuetaan aktiivisesti. Tyky-toimintaan osoitetaan riittävästi resursseja.
6. Opettajien ammatillista kasvua ja mahdollisuuksia täydennyskoulutukseen tuetaan.
7. Erityisopetuksen tukipalvelut mitoitetaan siten, että erityistä tukea tarvitsevat oppilaat voivat opiskella lähikoulussa yleisopetusluokassa lähikouluperiaatteen ja integraation mukaisesti. Erityisopetuksen kunnallisia pienryhmiä tulee olla tarjolla niille oppilaille, jotka erityisesti hyötyvät pienryhmässä tapahtuvasta opiskelusta tai jotka tarvitsevat erityisin perustein opiskelupaikaksi pienryhmän.

Muhoksen yläkoulu

Toiminnan kuvaus

Muhoksen yläkoulu tarjoaa perusopetuslain ja -asetuksen sekä valtakunnallisen että kunnallisen opetussuunnitelman mukaista perusopetusta vuosiluokilla 7. – 9.

Muhoksen yläkoulun hallinnolliseen alaisuuteen kuuluu Oulujoen koulu ja Muhoksen yläkoulun rehtori toimii myös Oulujoen koulun rehtorina. Oulujoen koulun koulusihteerinä toimii Muhoksen yläkoulun ja lukion yhteinen koulusihteeriksi. Oulujoen koulu toimii Oulujoen perhekodin yhteydessä.

Muhoksen kunnassa sijaitsevien perhekotien oppilaille annetaan perusopetusta Oulujoen koulun lisäksi myös yleisopetuksen ryhmissä tai pienryhmissä Muhoksen yläkoululla. Oulujoen perhekotiin sijoitetun nuoren koulupaikasta neuvotellaan tarvittaessa Nuorten Ystävien kanssa.

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tavoitteena on antaa muhoslaisille ja Muhokselle sijoitetuille oppivelvollisille mahdollisimman hyvä lähtökohta toisen asteen koulutukseen ja elämään suomalaisessa yhteiskunnassa. Oppilaille tarjotaan virikkeitä antava ja turvallinen kouluympäristö. Koulutuksen kehittämisessä huomioidaan mahdollisimman pitkälle oppivelvollisen henkilökohtaiset tarpeet mm. erityistä tukea ja muita tukitoimia kehittämällä.

Muhoksen yläkoululla ja Oulujoen koululla on käytössä ns. joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamalli. Toimintamallin avulla kehitetään perusopetukseen yksilöllisiä, oppilaiden erilaiset tarpeet huomioivia toimintatapoja ja opetusmenetelmiä. Joustavassa perusopetuksessa korostuvat toiminnallisuus, erilaisten oppimisympäristöjen käyttö ja työpaikkaopiskelu. Toiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä perusopetuksen jälkeen.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat edellisen kerran 15.6.2016 §:t 90 ja 91. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tarjoamaa esi- ja perusopetusta. Opetussuunnitelma on keskeinen ko. palvelujen tuottamista ohjaava asiakirja. Tämän lisäksi koulun vuosittaista toimintaa ohjaava keskeinen asiakirja on koulun työsuunnitelma, jossa on kirjattuna lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset painopistealueet. Hyvinvointilautakunta on hyväksynyt sekä Muhoksen yläkoulun että Oulujoen koulun työsuunnitelman kokouksessaan 6.9.2023 (§:t 91 ja 92).

Toimenpiteet

1. Henkilöstökoulutuksen kehittäminen (koulun sisäiset koulutukset ja kunnan yhteiset koulutukset)
2. Henkilökohtaiset kehityssuunnitelmat ja –keskustelut koulun sisällä
3. Kodin ja koulun välisen yhteistyön tehostaminen
4. Työkykyä ylläpitävät toimenpiteet
5. Perusopetuksen järjestäminen vuosiluokille 7–9

Muu perusopetus

Toiminnan kuvaus

Huovila, Hyrkki ja Korivaara ovat perusopetusta 0-6 luokilla antavia Muhoksen kunnan kouluja. Laitasaaren koulussa opetusta annetaan vuosiluokilla 1-6.

Koululaisille tarkoitettua iltapäivätoimintaa järjestetään 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisoppilaille. Muhoksen kunnanvaltuusto on 24.6.2008 (§ 50) päättänyt vakiinnuttaa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ja sijoittaa ko. toiminta opetuspalvelujen päävastuualueelle. Iltapäivätoimintaa annetaan lukuvuonna 2023 – 2024 Kirkonkylän koululla Hyrkin koululla. Talousarviossa on varauduttu siihen, että iltapäivätoiminta jatkuu nykyisessä laajuudessaan vuonna 2024 lukuvuoden loppuun.

Palvelusuunnitelma

Koulut antavat laadukasta perusopetusta, joka tukee oppilaan kasvua tasapainoiseksi, terveen itsetunnon omaavaksi ihmiseksi sekä kriittisesti ympäristöään arvioivaksi yhteiskunnan jäseneksi. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen hyvinvointia ja terveyttä. Lapselle tarjotaan ennen ja /tai jälkeen koulupäivän turvallinen ympäristö, jossa hän voi aikuisen ohjauksessa osallistua monipuoliseen ja virkistävään toimintaan. Toiminnassa tulee tukea kodin ja koulun kasvatustyötä, lapsen tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä sekä eettistä kasvua. Sillä lisätään tasa-arvoa, edistetään osallisuutta ja ehkäistään syrjäytymistä. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta asettaa aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet hyväksyessään ko. toiminnan toimintasuunnitelman.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 15.6.2016 §:t 90 ja 91. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja. Koulujen vuosittaista palvelutuotantoa ohjaava keskeinen asiakirja on puolestaan koulun työsuunnitelma, jossa asetetaan koululle lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset painopistealueet. Hyvinvointilautakunta on viimeksi hyväksynyt muun perusopetuksen koulujen työsuunnitelmat kokouksessaan 8.9.2021 §:t 115 - 121.

Toimenpiteet

1. Henkilöstökoulutuksen kehittäminen (koulun sisäiset koulutukset)
2. Erityisopetuksen/kolmiportaisen tuen toteuttaminen, varmistaminen ja kehittäminen
3. Lähiliikuntapaikkojen kehittämiseen osallistuminen ja liikkuva koulu- mallin toteuttaminen
4. Kodin ja koulun välisen yhteistyön tehostaminen
5. Opetus annetaan opetussuunnitelman mukaisena.
6. Opetustiloja tulee olla käytössä riittävästi ja ne tulee olla varusteltu uuden opetussuunnitelman mahdollistavalla välineistöllä ja kalustolla.
7. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikkaa varaten siihen riittävät resurssit.

Erityisopetus

Toiminnan kuvaus

Perusopetuslain 3 §:n mukaisesti oppilaan opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Säännös on pohjana kaikelle opetuksen ja opetukseen liittyvien järjestelyjen ja tukitoimenpiteiden suunnittelulle ja toteuttamiselle.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus voidaan järjestää yleisopetuksen yhteydessä tai erityisluokalla. Jos oppilaan opiskelu yleisopetuksessa ei ole mahdollista tai se ei ole oppilaan kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista, järjestetään opetus osittain tai kokonaan erityisluokalla. Yleisopetukseen integroitu erityisen tuen oppilas on koulunsa osa-aikaisen erityisopetuksen tuen piirissä.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan oppilaalle, jolla on lieviä oppimis- tai/ja sopeutumisvaikeuksia ja joka tarvitsee erityispedagogista tukea opiskelunsa onnistumiseen. Tällöin erityisopetusta annetaan muun opetuksen ohessa samanaikaisopetuksena, erillisessä pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikissa esi- ja perusopetusta tarjoavissa yksiköissä.

Erityisopetuksen ja oppimisen tuen käytänteisiin ja linjauksiin liittyviin asiantuntija- ja kehittämistehtäviin Muhoksella on käytettävissä myös kunnallisen erityisopetuksen koordinaattorin palveluja.

Oulujoen koulu

Erityisopetuksen sitovuustason sisällä on yksi perusopetusta antava erityiskoulu eli Oulujoen koulu. Oulujoen koulu antaa opetusta pääasiassa Muhokselle sijoitetuille oppilaille. Koulu toimii lukuvuonna 2023–2024 Oulujoen perhekodilla. Osa Oulujoen perhekodilla annettavasta opetuksesta toteutetaan käyttäen joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamallia. Muu erityisopetus annetaan osana muiden Muhoksella toimivien koulujen opetusta.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen hyvinvointilautakunta on määritellyt opetuksen järjestämisen lähtökohdissa tärkeiksi asioiksi koulutusmyönteisyyden ja erinomaiset koulutuspalvelut. Kunnan opetussuunnitelmassa oppilaan etu asetetaan toiminnan lähtökohdaksi. Opiskelun tulee tapahtua oppilaan omien edellytysten mukaisesti. Oppilailla on oikeus saada asuinpaikasta ja koulusta riippumatta tasa-arvoisesti erityistä tukea oppimiseensa. Oppimisvaikeuksien mahdollisimman varhainen havaitseminen ja niihin puuttuminen ehkäisevät syrjäytymistä ja vähentävät myöhempää esim. erityissairaanhoidon tuen tarvetta. Kuntakohtaisessa opetussuunnitelmassa määritellyt toimintaperiaatteita sovelletaan sekä esiopetusta että perusopetusta antavissa yksiköissä.

Erityisopetus suunnitellaan tavoitteelliseksi, yksilölliset opiskeluedellytykset huomioivaksi ja nivelletään oppilaan saamaan muuhun opetukseen soveltuvaksi. Tarvittaessa oppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma yhteistyössä vanhempien, opettajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Oppilasta autetaan oppimisvaikeuksissa eri tukimuodoin, jotka määräytyvät vaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan. Opiskelun tukimuotoja ovat mm. koulunkäynninohjaajan tuki, eriyttävä

opiskelumateriaali, tukiopeus ja erityisopeus yleisopeuksen luokassa tai erityisluokassa pienemmässä oppilasryhmässä. Tukimuotoja voidaan käyttää erikseen tai rinnakkain.

Oppilaan tarvitsemista tukipalveluista on säädetty perusopeuslain 31 §:ssä siten, että jokaisella perusopeuksen oppilaalla on oikeus saada opeukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opeus- ja oppilashuoltopalvelut sekä erityiset apuvälineet. Muhoksen kunnan koulutoimi vastaa koulu- ja luokkakohtaisista apuväline- ja ohjaajapalveluista. Oppilaiden kuntoutus- ja muut henkilökohtaiset ohjaus- ja tukipalvelut toteutetaan yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa.

Opeus- ja varhaiskasvatuslautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopeuksen opeussuunnitelmat 15.6.2016 §:t 90 ja 91, jonka jälkeen opeussuunnitelmaa on päivitetty säännöllisesti vuosittain. Opeussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opeusta ja esiopetusta. Opeussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja.

Toimenpiteet

Erityisopeusta kehitetään edelleen. Erityisopeuksen lähikouluperiaatetta ja integraation toteuttamista jatketaan. Tähän työhön paneudutaan vuosien 2023-2024 aikana Tukea tuen järjestäjille - koulutuskokonaisuuden avulla.

1. edellyttää riittävän määrän henkilöstöä (erityisopeettajat ja koulunkäynnin ohjaajat) lähikouluun, opeukseen ja varhaiskasvatukseen
2. henkilöstön täydennyskoulutus oppimisen tukeen liittyvissä asioissa
3. käyttäytymisen ja tarkkaavaisuuden pulmista kärsivien oppilaiden ja heidän luokkiensa muiden oppilaiden opiskelun turvaaminen
4. henkisen pahoinvoinnin havaitseminen ja siihen puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
5. vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden koulunkäynnin turvaaminen oman kunnan palveluna
6. joustavan ja vuosiluokkiin sitomattoman perusopeuksen kehittäminen
7. oppimisvaikeuksisten esim. lukivaikeuksisten oppilaiden opiskelun turvaaminen
8. oppimisympäristöjen kehittäminen ja teknologian hyväksikäyttö erityisopeuksessa
9. erityisopeuksen kehittämisen puitteissa osallistutaan aktiivisesti esim. opeus- ja kulttuuriministeriön hankkeisiin ja verkostoihin

Lukio

Muhoksen lukio on Geopark-oppilaitos, aktiivinen ja hyvin verkostoitunut yleislukio, joka tekee yhteistyötä korkeakoulujen ja muiden lukioiden kanssa, työelämän suuntaan sekä kansainvälisesti (Erasmus+ -hankkeet, Saksan Geopark-ystävyysskoulu ja Luulaja).

Lukuvuoden 2023-2024 laskentapäivänä 20.9.2023 opiskelijoita oli 194, joista 20 opiskelijaa asui muualla kuin Muhoksella. Opiskelijamäärä elää hieman lukuvuoden aikana opiskelijoiden valmistuessa tai opiskelupaikkojen vaihtuessa. Vuonna 2021 oppivelvollisuus laajeni toisen asteen oppilaitosiin, joten lukion opiskelijoista suurin osa on oppivelvollisuusikäluokkaa ja heille lukion oppimäärän suorittamisen ja ylioppilaaksi valmistumisen pitää olla mahdollista maksutta. Opiskelijat saavat käyttöönsä tietokoneet, kuulokkeet, laskinohjelman ja muut välttämättömät

opiskelumateriaalit. Yli 7 km pituiset koulumatkat ovat koulumatkatuen piirissä. Ylioppilastutkinnon suorittamiseksi edellytettävät 5 koetta ja niiden osalta mahdolliset hylättyjen kokeiden uusimiset ovat opiskelijoille maksuttomia.

Opetussuunnitelman LOPS21 mukaisesti opintojaksot koostuvat moduuleista ja opinnoista kertyy opintopisteitä. Moduulien opintopisteet voivat vaihdella 1-3 välillä. Edellisen opetussuunnitelman ”kurssi” vastaa 2 opintopistettä.

Lukiossa tuntikehystä tulee tarkastella yhtenäisenä kokonaisuutena eikä opetusryhminä, koska luokattomassa lukiossa opiskelijat voivat valita moduuleista koostuvia opintojaksoja vapaasti. Lukion vetovoimaisuus (=opiskelijamäärä) on paljolti kiinni opintojaksojen tarjonnan monipuolisuudesta. Lukion tuntikehysten laajuus on osa lukion markkinointia.

Oppivelvollisuuslain muutos lisäsi lukiokoulutuksen ohjaus- ja valvontavastuuta. Lukiolaki edellyttää, että lukio tarjoaa opinto-ohjausta opiskelijoille vielä vuosi valmistumisen jälkeen. Korkeakoulujen tutkintovalinta on lisännyt ylioppilastutkinnon painoarvoa jatko-opintoihin pääsemisen kannalta, mikä on lisännyt ylioppilaskokeiden korottajien määrää. Opinto-ohjauksen lisäksi Muhoksen lukio tarjoaa erityisopetusta 6 vuosiviikkotuntia, joista kolme maksetaan valtion erityisavustuksesta.

Lukioilla on käytössään jo kolmas valtion erityisavustus lukiokoulutuksen järjestäjille koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi (projekti 3306). Avustus on käytettävissä 31.7.2024 saakka. Erityisopetuksen 3 vvt osuuden lisäksi erityisavustuksella järjestetään tukiopetusta, lisäohjausta ja jaetaan lukuvuoden 2023-2024 aikana joitakin suuria opetusryhmiä pienemmiksi, jolloin opiskelu on tehokkaampaa opiskelijan saadessa henkilökohtaisempaa tukea oppitunneilla. Erityisavustus ei ole käytettävissä enää syyslukukaudella 2024.

Opetushallitus on myöntänyt lukiolle valtionavustusta hankkeeseen Tiekartta hyvinvointiin, osallisuuteen ja kestävään tulevaisuuteen (projekti 3307). Hanke jakaantuu kahteen osaan: hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus. Tiivistä yhteistyötä tehdään Mieli ry:n kanssa. Hankkeen osalta tehdään yhteistyötä Limingan ja Kempeleen lukioiden kanssa.

Varsinaiset valtionosuudet tulevat kunnalle ilman ns. korvamerkkiä, joten lukiokoulutuksen talousarviota tarkastellessa pitää muistaa, että kaikki Suomen kunnat maksavat toisen asteen koulutuksen kustannuksia valtiolle mutta lukioluvan omaavat kunnat saavat valtionosuudet. Koska valtionosuus ei tule ohjattuna oppilaitokselle, vaan maksetaan kunnalle, sen olemassaolo on kuitenkin hyvä muistaa taustalla oppilaitosten talousarviota tarkasteltaessa. Hyvät toisen asteen koulutuspalvelut toimivat kunnan vetovoimatekijänä.

Muhoksen lukiossa opettavista opettajista lukio on pääkoulu 12 opetushenkilöllä, joista 2 on tuntiopettajia, 8 lehtoria. Opinto-ohjaaja on vuosityöajassa ja rehtori kokonaistyöajassa. Tämän lisäksi lukiossa opettaa vuosittain 6-7 opettajaa, joilla pääkoulu on yläkoulu. Lukiossa on varsinaisen opetustyön lisäksi paljon työtehtäviä, joiden osalta palkkaa maksetaan ns. lukioresurssista (OVTES Osio B, liite 2, Lukio/palkka ja työaika, 7§). Yhteissuunnittelu-aikaa lukuvuoden aikana on käytettävissä OVTES osio B Liite 2 Lukio §2 mukaan enintään 101 tuntia.

Laaja-alaisen erityisopettajan tehtävät on tähän saakka hoidettu lukion ulkopuoleisen erityisopettajan toimesta. Vuosien varrella tehtävässä on ollut aika suuri vaihtuvuus ja nyt perusopetuksen ohjaustarpeen kasvamisen myötä on entistä haastavampaa löytää kunnasta

henkilö hoitamaan lukion erityisopetuksen tunteja. Tällä hetkellä yksi lukion opettajista suorittaa laaja-alaisen erityisopettajan opintoja. Jo talousarviovuonna 2024 lukion erityisopetuksen hoitaa lukiossa jo muutenkin opettava opettaja.

Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkoston, eLukion, toiminta päättyi kevääseen 2023 ja viimeinen johtoryhmän kokous pidettiin 15.8.2023. Tilalle on tärkeä löytää uusi etäopetusyhteistyö. Tällä hetkellä täydentävää opetusta voidaan ostaa etäopetuksena Oulun Aikuislukiolta. Yhteistyötä tarvitaan, koska osassa opinnoista valitsijamäärät voivat jäädä pieniksi esim. elämäntiedustiedossa ja suomi toisena kielenä opinnoissa, sekä laajentamaan kielitarjontaa (saksa, ranska, italia, espanja, venäjä, japani). Kaikkiin aineisiin ei kunnasta löydy opettajaa. Yhteistyöllä ja verkostoituen opetus voidaan tarjota kustannustehokkaasti. Tähän haetaan pidemmän ajan ratkaisua yhdessä muiden lukioiden kanssa.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen lukio on yleissivistystä painottava yleislukio ja se jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukion tehtävänä on antaa opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys ja riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla vastaavilla näytöillä.

Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoa tarkastella asioita eri näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan toimimaan vastuuntuntoisena ja velvollisuuksistaan huolehtivana kansalaisena yhteiskunnassa ja tulevaisuuden työelämässä. Lukio-opetus tukee opiskelijan itsetuntemuksen kehittymistä ja hänen myönteistä kasvuaan aikuisuuteen sekä kannustaa opiskelijaa elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Nykyisen opetussuunnitelman viimeisimmät päivitykset opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on hyväksynyt 15.6.2023 §69. Lukuvuosittaista palvelujen tuottamista ohjaa Muhoksen lukion työsuunnitelma, jonka opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta hyväksyi kokouksessaan 6.9.2023 § 93. Muhoksen lukion opetussuunnitelman ja toiminnan keskeisinä painopisteinä ovat: kestävä elämäntapa, yrittäjyys, teknologia sekä paikallisena painopisteenä Geopark. Muhoksen lukion toimintakulttuurissa pyritään noudattamaan kestävästä kehityksestä, opiskelijoita ohjataan yritteliäisyyteen, tarjotaan robotiikka ja ohjelmointi osaamista ja pidetään yllä Geopark-tietoutta.

Toimenpiteet

1. Lukiossa on ammattitaitoinen henkilökunta, joka antaa lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta laajennettuna koulukohtaisin opintojaksoin ja painotuksin. Opettajien ammatillista kasvua tuetaan täydennyskoulutuksilla.
2. Henkilökunnan ja opiskelijoiden jaksamiseen ja koulu-/työviihtyvyyteen kiinnitetään erityistä huomiota, jolloin poissaolot mahdollisesti vähenevät ja työskentely on tehokkaampaa. Hyvinvointihanke tulee koko koulu yhteisön hyvinvointia.
3. Lukio on verkostoitunut muiden lukioiden kanssa Oulun seudulla ja Lähilukio yhdistyksen kautta valtakunnallisesti. Kehittämisyhteistyötä tehdään etenkin Limingan ja Kempeleen lukioiden kanssa.
4. Tieto- ja viestintäteknologian vahvaan osaamiseen kiinnitetään huomiota: lukiossa on opettajien ICT-tiimi ja osaamista jaetaan yhteisöllisesti, opiskelijoille tarjotaan TVT-kurssit

- sisältäen myös ohjelmointia. Lukiossa kokeet, iso osa oppimateriaaleista sekä kokonaisuudessaan ylioppilastutkinto ovat digitaalisia.
5. Yrittäjyyskasvatus toteutuu monipuolisesti koulun arjessa läpäisyperiaatteena kaikille, mutta osa opiskelijoista perustaa lukioaikana myös harjoitusyrityksen.
 6. Vahvistetaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus suorittaa mm. siltaopintoja Oulun ammattikorkeakouluun sekä kursseja yliopistoon. Osa saa näiden opintojen kautta jatko-opiskelupaikan jo lukioaikana.
 7. Lukion näkyvyys on myös kuntamarkkinointia ja lisää lukion vaikuttavuutta alueella. Lukion ja sen toiminnan näkyvyyttä pidetään yllä lehtijutuun ja somekanavien kautta (Instagram, Facebook). Kuntanäkyvyyttä tulee myös lukion osallistuessa alueellisesti ja valtakunnallisesti yhteistyöverkostoihin.
 8. Jatketaan Rokua Geopark -yhteistyötä. Geopark-oppilaitoksena Muhoksen lukio on näkynyt kansainvälisesti (auditoinnissa oppilaitosesittely, Marokon 9/2023 konferenssissa esitelty). Tässä Muhoksen lukio on jatkossakin aktiivinen toimija.
 9. Kansainvälisyyttä kotikansainvälisyyden lisäksi ovat mm. Erasmus+ ja Saksan ystävyyskoulun kanssa tehtävä yhteistyö sekä Luulaja-vierailut.
 10. Lukiorakennuksen monipuolista käyttöä edistetään. Lukiorakennus on päässyt jo nyt useampaan julkaisuun esimerkkinä (digitaalisuuden toteutus, kestävät toimintaratkaisut).
 11. eLukion loputtua tilalle haetaan etäopetusyhteistyötä, jolla voidaan lisätä kielten opetustarjontaa ja tarjota kustannustehokkaasti pienten valintojen opintopaketteja. Tällä hetkellä ne ostetaan Oulun Aikuislukiossa hintaan 60 €/opintopiste/opiskelija.

Talouden tasapainottamisohjelman edellyttämät toimenpiteet:

- kevään 2024 yhteishaun paikkamäärä pidetään 65:nä. Suurin osa pakollisista opintopaketeista tarjotaan kahtena opetusryhmänä, jolloin ryhmäkoot ovat 30-36.
- Tuntikehystä tarkastellaan kriittisesti lukuvuoden 2024-2025 osalta.
- Lukio on saanut valtion erityisavustusta koronaviruksen johdosta tarvittaviin tukitoimiin 25 080€ (tukiosuus 95%, lisäksi omavastuu 1320€). Erityisavustuksella kustannetaan edullisesti lisäohjausta, tukiopetusta, osan erityisopetuksesta ja sitä käytetään myös ryhmäkokojen pienentämiseen. Avustus on käytettävissä 31.7.2024 saakka. Lukuvuoden 2024-2025 tuntikehyksessä on kasvupaineita, koska osaa ed. mainitun hankkeen tukitoimista on syytä jatkaa. Tuntikehystä kuitenkin rajataan pitämällä välivuosi mm. joidenkin paikallisten valinnaisten liikunnan opintopaketojen osalta. Joitakin ops perusteiden opintopaketteja siirretään tarjottavaksi ensimmäiseltä vuodelta toiselle opiskeluvuodelle, jolloin ko. opintoja ei tarjota lukuvuonna 2024-2025. Valintamääriltään pienten opintopaketojen opetusta ostetaan etäopetuksena Oulun Aikuislukiolta.
- huomioidaan kestävä kehitys kaikkialla lukion toimintakulttuurissa. Lukiossa edistetään kierrätystä ja pyritään vähentämään kulutusta. Hankinnat mietitään tarkkaan huomioiden tuotteen koko elinkaari ja hyödynnetään myös kierrätyspalveluita ja kunnostamista.

Lukiolla on käytettävissä laatu- ja saavutettavuusohjelmaan liittyvä erityisavustus 25 200€ (tukiosuus 95%, omavastuu 2800€) hankkeeseen Tiekartta hyvinvointiin, osallisuuteen ja kestäväan tulevaisuuteen. Hankkeen sisällä käydään läpi koulun toimintaa Koulun korjausopas -materiaalien avulla hyödyntäen opiskelijoiden keke-tiimiä. Kestävän kehityksen osa-alueista yksi tärkeä on taloudellinen kestävyys.

Hankkeen toisen osuuden toimilla huolehditaan koko kouluyhteisön hyvinvoinnista ja edistetään työssä/opinnoissa jaksamista ja laaamalla hyvinvoinnin vuosikello. Tulokset toivottavasti näkyvät koko kouluyhteisön hyvinvointina.

- eLukion tilalle ja Oulun Aikuislukion tarjonnan rinnalle pyritään löytämään uutta etäopetusyhteistyötä, jolla voidaan kustannustehokkaasti tarjota laajempaa kielitarjontaa ja joidenkin pienten valintojen syventäviä opintojaksoja.
- Koulurakennus on suunniteltu 170 opiskelijalle ja on kooltaan kompakti hieman suuremmalle opiskelijamäärälle. Nykytekniikka ja automatiikka säästävät energiaa.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on sekä tukea lasten kotihoitoa että järjestää varhaiskasvatuspalveluita päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimessa kerhotoiminnassa. Varhaiskasvatuspalveluiden tavoitteena on tuottaa suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksessa lapsen hyvinvointia tuetaan lapsen edun näkökulmasta hänen yksilöllisten tarpeidensa, vahvuuksiensa ja mielenkiintonsa kohteista käsin.

Vanhempainvapaan jälkeen, kun lapsi on noin 9 kuukauden ikäinen, huoltajat voivat järjestää lapsen hoidon eri tavoin. Lapsi voi mennä kunnalliseen tai yksityiseen varhaiskasvatukseen tai lasta voidaan hoitaa kotona.

Muhoksen kunnan varhaiskasvatuspalveluiden osa-alueet:

- 1) Päiväkodit
- 2) Ryhmäperhepäiväkoti
- 3) Perhepäivähoito
- 4) Esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus
- 5) Vuorohoito
- 6) Avoin varhaiskasvatustoiminta
- 7) Varhaiserityiskasvatus (sisältyy varhaiskasvatuspalveluihin)
- 8) Lastenhoidon tuet (kotihoitoon tuki, yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalaisä päiväkotihoitoon sekä osittainen hoitoraha)

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli 30.9.2023 475 lasta, joista päiväkodeissa 284 lasta, ryhmäperhepäiväkodissa 15 lasta, perhepäivähoidossa 144 lasta ja avoimessa varhaiskasvatuksessa 32 lasta. Lasten vuorohoitoa järjestetään Koivulehdon päiväkodissa. Esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään Koivulehdon ja Päivärinteen päiväkodeissa.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 30.9.2023 29 lasta. Muhoksen kunta tukee yksityistä päiväkotia yksityisen hoidon tuella, tuloihin perustuvalla hoitolisällä ja kuntalisällä.

Kotihoitoa tukea sai elokuussa 2023 134 lasta ja yksityisen hoidon tukea 19 lasta. Varhaiskasvatuspalveluissa ennustetaan palvelujen piirissä olevien lasten määrän säilyvän lähes ennallaan, vaikka 0-6-vuotiaiden lasten kokonaismäärän ennustetaan vähenevän.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen varhaiskasvatuspalvelut toteuttavat varhaiskasvatusta opetuksen, kasvatuksen ja hoidon kokonaisuutena korostaen lapsen ja huoltajan osallisuutta pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Muhoksen kunnan varhaiskasvatuspalvelut huolehtivat siitä, että varhaiskasvatusta on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät lasten vuorohoitoa Muhoksen vuorohoidon linjausten mukaisesti sekä tarjoavat avointa varhaiskasvatuspalvelua.

Varhaiskasvatustilain mukaisesti varhaiskasvatuksessa tulee huomioida lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen. Lapsen tukemisessa tulee huomioida tuen eri tasot, tuen toteutus, tuen muodot, annettavat tukipalvelut ja tuen tarpeen arviointi. Varhaiskasvatuksen tehtävä on lapsen varhaisen tuen varmistaminen sekä antaa lapselle mahdollisimman hyvät kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytykset.

Varhaiskasvatuspalveluiden ja esiopetuksen järjestämistä ohjaavat varhaiskasvatustilain, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, Muhoksen varhaiskasvatussuunnitelma, Muhoksen esiopetussuunnitelma ja Muhoksen 2-vuotisen esiopetuskokeilun opetussuunnitelma. Lisäksi varhaiskasvatuksen toteuttamista ohjaa varhaiskasvatuksen toimintakauden toimintasuunnitelma, lapsiryhmien pedagogiset toimintasuunnitelmat sekä lasten yksilölliset varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat.

Hyvinvointilautakunta on hyväksynyt Muhoksen varhaiskasvatussuunnitelman 15.6.2022, Muhoksen 2-vuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman 7.9.2022 Muhoksen kunnan esiopetuksen opetussuunnitelman 15.6.2022.

Palvelutuotannon muutos

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan päivähoitopaikkojen kysynnän voidaan ennustaa Muhoksella olevan suhteellisen tasainen, mutta alueelle suuntautuva muuttoliike sekä yleinen työllisyystilanne voi lisätä varhaiskasvatuspaikkojen kysyntää. Varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelman tavoitteena on päiväkotipaikkojen lisääminen.

Toimenpiteet

1. Yhden lisäryhmän perustaminen Päivärinteiden alueelle toimintakaudelle 2023–2024: henkilöstö ja tilavuokra.
2. Varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen toteuttaminen, varmistaminen ja kehittäminen. Ryhmävastustajan palkkaaminen yksityiseen päiväkotia satelliittina 6 kuukaudeksi.
3. Henkilökunnan koulutus, henkilökunnan osaamisen lisääminen.
4. Esimiesten koulutus, työhyvinvointiin ja johtajuuteen liittyvää.
5. Työhyvinvoinnin ja vuorovaikutuksen kehittäminen varhaiskasvatuksessa.
6. Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeeseen osallistuminen.
7. Materiaalien hankintoihin varattujen määrärahojen huomioiminen yleisen hintatason nousun vuoksi

Talouden tasapainottamisohjelma

Muhoksen kunnan talouden tasapainottamisohjelmassa on aikaisemmin kirjattu, että varhaiskasvatuspalveluissa perhepäivähoitajien määrä vähenee, sillä lapsimäärä varhaiskasvatuksessa pienenee (7-8 hoitajan vähennys, 28-32 lapsen vähennys). Näin ei ole tapahtunut. Alle kouluikäisten lasten syntyvyys ja muutto kuntaan ei ole merkittävästi lisääntynyt, mutta lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on lisääntynyt koko päiväisen subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palautumisen ja kaksivuotisen esiopetuksen myötä. Varhaiskasvatuksen järjestämistä säätää varhaiskasvatuslaki (2018/540). Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatusta perheiden tarpeen mukaan (varhaiskasvatuslaki 2018/ 540 2 luku § 5). Muhoksen kunnan varhaiskasvatuksessa perheille tarjotaan hoitoa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatustoiminnassa (kerhotoiminta). Varhaiskasvatusyksiköiden paikat ovat täyttyneet vuorohoidon, esiopetuksen ja kaksivuotisen esiopetuskokeilun lapsista, joten olemme joutuneet yhä edelleen palkkaamaan määräaikaista perhepäivähoitajia, jotta pystymme toteuttamaan varhaiskasvatuslakia (2018/540). Talouden tasapainottamiseksi on suunniteltu avoimen varhaiskasvatuksen toiminnan lakkauttamista, sillä se ei ole lakisääteistä toimintaa.

Oulujoki-Opisto

Tavoitteet, toimenpiteet ja talous

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut tuotetaan alueellisen kysynnän ja tarjonnan mukaan. Vapaalla sivistystyöllä ja taiteen perusopetuksella on Muhoksen ja Utajärven kunnissa keskeinen rooli elinvoiman ja hyvinvoinnin luojana. Opiston toimintaa kehitetään kokonaisuudessaan vastaamaan asukkaiden tarpeita. Kuntalaisia osallistetaan ja toiveita huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kurssitarjonnan suunnittelussa. Uusia kursseja voidaan tarjota joustavasti myös lukuvuoden alkamisen jälkeen huomioiden taloudelliset reunaehdot. Syksyn 2023 osalta erityisesti liikunta- ja kädentaitokurssit ovat täyttyneet erityisen hyvin.

Oulujoki-Opisto kuuluu Meri-Pohjolan opistopiiriin, joka on 16 Pohjois-Pohjanmaan ja 3 Kainuun maakunnan kansalaisopiston muodostama yhteistyöverkosto. Opistopiiri valvoo opistojen yhteisiä etuja, tekee tunnetuksi kansalaisopistotyötä koko toiminta-alueellaan sekä muun muassa tarjoaa maksutonta koulutusta opistopiirin alueella. Opisto haluaa pysyä mukana yhteiskunnan tietoteknistymisessä. Sähköisten palvelujen kehittäminen esim. Meri-Pohjolan opistopiirin yhteistyöllä sekä opetusteknologian uudistaminen ovat isoja lähitulevaisuuden haasteita, jotka vaativat resursseja ja koulutusta. Tietoteknisten taitojen opiskelumahdollisuuksia tarjotaan jatkossakin sekä edistetään uusien tietovarojen käyttötaitoa sekä medialukutaitoa. Opiston tavoitteena on järjestää monipuolisesti verkkokursseja ja sitä kautta mahdollistaa kuntalaisten osallistuminen ja toimiminen verkkoympäristössä. Opiston toiminnan viestinnässä ja markkinoinnissa käytetään monipuolisesti digitaalisen viestinnän välineitä, jotta kursseille saadaan osallistujia ja opiston asema yhtenä merkittävänä alueellisena toimijana kasvaa.

Opistossa on tarjolla laajasti taiteen perusopetuksen (TPO) musiikin yleisen ja laajan sekä kuvataiteen yleisen oppimäärän mukaista opetusta. Opetuksella tuetaan tavoitteellista musiikin tai kuvataiteen harrastusta ja oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opintojen jälkeen oppilaalla on parempia valmiuksia hakeutua jatkokoulutuksiin tai jatkaa taiteen parissa harrastamista. Musiikkia tai kuvataidetta voi harrastaa myös vapaan sivistystyön puolella esim. musiikkileikkikoulun tai varhaisiän kuvataidekasvatusryhmissä, jotka antavat hyvän pohjan

TPO opintoihin. Vuoden 2024 aikana on tavoitteena kehittää opetussuunnitelmien mukaisesti oppilaiden arviointia ja taiteiden välistä yhteistyötä. Lisäksi taiteen perusopetuksen opettajien digi- ja etäopetusvalmiuksia kehitetään yhteistyössä Meri-Pohjolan opistopiirin kanssa ja hyödynnetään myös Kansalaisopistoliiton tarjoamia koulutuksia ja asiantuntemusta.

Nykytyöelämän monimuotoisuus edellyttää meiltä koko elämän ja työuran aikaista osaamisen kehittämistä. Opistoissa on perinteisesti opittu monenlaisia niin työ- kuin vapaa-aikaakin hyödyttäviä tietoja ja taitoja, joiden tunnistaminen ja tunnustaminen on tähän asti ollut puutteellista.

Vapaan sivistystyön koulutuksissa saavutettavan osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen helpottamiseksi tehty lakimuutos on mahdollistanut elokuun 2021 alusta sen, että kansalaisopistot ja muut vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat halutessaan järjestää osaamisperusteisesti toteutettuja kursseja, joiden suoritustiedot voidaan viedä opiskelijoiden muiden koulutustietojen tapaan osaksi kansallista, eri koulutusasteiden opintosuoritukset ja tutkintotiedot sisältävää Koski-tietovarantoa. Näin kansalaisopistoissa saavutettu osaaminen on aiempaa helpommin yksilön hyödynnettävissä. Vuodesta 2023 alkaen myös taiteen perusopetuksen suoritukset on mahdollista viedä Koskeen. Oulujoki-Opiston kursseja viedään vuonna 2024 enenevässä määrin osaamisperustaisiksi kursseiksi Koski-tietovarantoon. Koski-siirtymä on suuri muutos, ja se vie aluksi enemmän työaikaa opiston hallinnolta.

Oulujoki-Opiston on tärkeää pysyä kehityksessä mukana yhtenä merkittävänä alueen oppilaitoksena. Opiston hallinnon resurssit ovat pienet verrattuna samansuuruisiin tai pienempiin opistoihin. Oulujoki-Opistossa on 80 % rehtori ja 80 % opistos sihteeri. Opistossa on vuoden 2024 alusta 4 päätoimista opettajaa ja n. 45 tuntiopettajaa. Opistossa ei ole suunnittelijaopettajia, vararehtoreita tms. ja kaikkien kurssien suunnittelu on rehtorin vastuulla. Koski-uudistus tuo hallintoon paljon lisätyötä, koska hallinnon vastuulle jää oppilaiden suoritusten vienti Koskeen ja sitä ennen tiedot tulee olla myös valtakunnallisessa e-perusteissa. Oulujoki-Opiston hallinto on haavoittuva, koska varahenkilöitä ei ole rehtorin tai toimistohenkilön ollessa poissa. Viimeistään vuonna 2025 toimistosihteerin tehtävää on tärkeää kasvattaa 100 %:ksi.

Opistossa olisi hyvä olla opettaja, jolla olisi myös suunnittelutehtäviä ja joka voisi tarvittaessa toimia rehtorin sijaisena ja ottaa vastuuta yhdessä rehtorin kanssa myös kurssisuunnittelusta ja kehittämisestä. Yksi opiston vakituisesta opetushenkilöstöstä eläköityy vuoden 2023 loppuun mennessä. Muhoksen kunnan mittavien säästötoimenpiteiden vuoksi uutta vakituista opettajaa ei palkata heti, vaan vapautuville tunneille etsitään tuntiopettaja. Uusi vakituinen suunnittelija-opettaja palkataan, kun taloudellinen tilanne sen sallii.

Pandemiavuosien vaikutus on heijastunut viime vuosina opiskelijamääriin ja näin ollen myös opiston saamiin kurssimaksutuloihin. Taiteen perusopetuksen opiskelijamäärät ovat pysyneet lähes samana poikkeusoloista huolimatta. Tulo-odotukset arvioidaan edelleen varovasti mukaillen vuoden 2023 talousarviota.

Oulujoki-opiston toimintatuotot ovat vähentyneet edellisen vuoden 2023 talousarvioon sekä edelliseen vuoden 2024 talousarvion lautakuntakäsittelyyn nähden noin 250 tuhatta euroa. Muhoksen kunnan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksen Oulujoki-opiston toiminnan valtionosuus on aiemmin kirjanpidossa kirjattu opiston toimintatuotoiksi. Kuntien kirjanpitoa ohjaavan AURA-käsikirjan ohjeistuksen mukaan kuntien valtionosuudet kirjataan kokonaisuudessaan valtionosuuksien tileille, joten talousarviossa 2024 siirrytään noudattamaan kuntien

talousraportoinnin ohjeistuksia. Oulujoki-opiston kuntakohtaisten maksuosuuksien laskennassa valtionosuus otetaan kuitenkin edelleen huomioon entiseen tapaan.

Tavoitteet

- Opiston toimintaa kehitetään ja arvioidaan kokonaisuudessaan kehittämisohjelman mukaisesti. Uusi kehittämisohjelma on otettu käyttöön vuoden 2023 aikana. Pohjana on käytetty kuntien hyvinvointisuunnitelmia ja strategioita sekä Meri-Pohjola opistopiirin yhteistä kehittämisohjelmaa. Ohjelmassa on määritelty myös tulevien vuosien strategiset tavoitteet ja toiminnan kehittämisen suuntaviivat ja tarpeet. Osaksi kehittämisohjelmaa on laadittu lainmukainen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.
- Opiston kurssien suunnittelua osaamisperusteisesti jatketaan ja kehitetään, ja kursseja viedään opiskelijan luvalla Koski- tietovarantoon. Osaamisperusteisuus on organisaation näkökulmasta ennen kaikkea toimintaa ohjaava periaate ja ajattelutapa, joka tuottaa laatua toimintaan ja helpottaa opiskelijan hankkiman osaamisen hyödyntämistä.
- Opiston tavoitteena on edistää toimialueensa asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, osallisuutta ja elinikäistä oppimista.
- Monipuolisilla koulutuspalveluilla lisätään alueen elinvoimaa ja houkuttelevuutta. Yhteistyötä tehdään opettajien rekrytointiin ja kursseihin liittyen mahdollisuuksien mukaan muiden opistojen kanssa.
- Opiston viestintään ja kurssien markkinointiin panostetaan ja viestinnän välineitä käytetään monipuolisesti, jotta kursseille saadaan osallistujia ja näkyvyys alueen toimijana kasvaa.
- Opisto tarjoaa Geopark -kursseja ja luentoja yhteistyökumppaneiden kanssa ja asemaa Geopark-oppilaitoksena vahvistetaan.
- Opetus on laadukasta ja asukkaiden tarpeita vastaavaa. Opisto hyödyntää Meri-Pohjola opistopiirin verkostoja ja maksuttomia koulutuksia.
- Taiteen perusopetuksen arviointia ja taiteiden välistä yhteistyötä kehitetään opetussuunnitelmien mukaisesti.

Opetus- ja kasvatustaloutta perustettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Vakinaiset

Määräaikaiset

- Oulujoen koulun erityisluokanopettajan virka lukuvuodelle 2024– 2025
- Kirkonkylän koulun erityisluokanopettajan virka lukuvuodelle 2024-2025
- sivistys- ja hyvinvointipalvelujen johto- ja esimiestehtävän asiantuntija 1.8.alkaen 2024.
- varhaiskasvatuksen opettaja 1.1.-31.12.2024
- kaksi lastenhoitajaa 1.1.-31.12.2024
- lastenhoitaja 1.8.-31.12.2024

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

Hyvinvointi- ja vapaa-aika tiliryhmittäin					
Hyvinvointi ja vapaa-aika	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	Muutos %	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	247 161	305 834	331 528	8,4	25 694
Myyntituotot	65 736	1 912	2 100	9,8	188
Maksutuotot	42 143	62 330	63 300	1,6	970
Tuet ja avustukset	37 390	43 000	44 595	3,7	1 595
Vuokratuotot	100 997	137 100	159 733	16,5	22 633
Muut tuotot	895	61 492	61 800	0,5	308
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 131 685	-2 467 114	-2 767 936	12,2	-300 822
Henkilöstökulut yhteensä	-745 946	-918 435	-958 987	4,4	-40 552
Palkat ja palkkiot	-600 113	-742 997	-781 271	5,2	-38 274
Henkilösivukulut	-145 833	-175 438	-177 716	1,3	-2 278
Eläkekulut	-123 526	-143 426	-146 109	1,9	-2 683
Muut henkilösivukulut	-22 307	-32 012	-31 607	-1,3	405
Palvelujen osotot yhteensä	-362 778	-420 029	-432 358	2,9	-12 329
Asiakaspalvelujen ostot	-58 242	-59 620	-21 570	-63,8	38 050
Muiden palvelujen ostot	-304 536	-360 409	-410 788	14,0	-50 379
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-160 668	-129 900	-115 915	-10,8	13 985
Avustukset	-6 017	-2 300	-32 300	1 304,3	-30 000
Vuokrat	-841 909	-990 980	-1 214 769	22,6	-223 789
Muut toimintakulut	-14 367	-5 470	-13 607	148,8	-8 137
TOIMINTAKATE	-1 884 524	-2 161 280	-2 436 408	12,7	-275 128
Suunn. mukaiset poistot	-100 794	-99 052	-106 961	8,0	-7 909
Laskennalliset erät	-24 595	-87 982	-125 162	42,3	-37 180
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 009 914	-2 348 314	-2 668 531	13,6	-320 217

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan hallinto

Toiminnan kuvaus

Toimialan tulosalueita on 5: hyvinvoinnin ja vapaa-ajan hallinto, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Hyvinvoinnin ja vapaa-ajanpalveluihin kuuluu kirjasto, kulttuuri ja nuoriso- ja liikuntapalvelut. Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen tavoitteena on tarjota kuntalaisille tasapuolisesti ja kysyntää vastaavasti monipuolisia ja laadukkaita elämänlaatua ja terveyttä edistäviä palveluita.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta vastaa kulttuuripalvelujen, liikunta- ja vapaa-ajanpalvelujen, kirjastopalvelujen ja nuorisopalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä. Lisäksi se vastaa mm.

hyvinvoinnin lakisääteisten palvelujen järjestämistehtävistä sekä osallisuudesta ja järjestöavustuksista.

Valtuuston vahvistaman kuntastrategian pohjalta lautakunnat laativat strategian. Strategia ja hallintokunnan asettamat tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi kirjataan ylös. Strategian toteutumista tarkastellaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Palvelujen tuottavuutta parannetaan noudattamalla hallintokunnassa tarkkaa talouden seuranta ja annettujen resurssien tehokasta käyttöä. Talouden seuranta ja reagointia muutoksiin parannetaan edelleen myös yksikkötasolla. Palvelutuotantoa kehitetään kunnanvaltuuston asettaman talousarviota rajoissa. Mahdolliset lisämäärärahatarpeet tuodaan esille heti tarpeen ilmaantuessa.

Talousarvion 2024 suurimpia epävarmuustekijöitä on mm. säästötoimien vaikutus palvelutasoon, henkilöstön työssäjaksaminen ja henkilöstön saatavuus, Kirkonkylän koulun väestönsuojan/ liikuntasalin suunnittelu ja rakentaminen, kirjasto- ja kulttuuritilojen perusparannuksen ja uudelleenjärjestelyn loppuun tekeminen ja kiinteistöjen ja piha-alueiden turvallisuus.

Muut keskeiset painopisteet ovat uuden palvelutuotanto-organisaation yhteistyön kehittäminen sekä kunnille jääneisiin tehtäviin vastaaminen eli palvelutuotannon ja yhteistyön kehittäminen koko kunnassa. Hyvinvointi- ja vapaa-aikapuolen korostuminen kunnan hyvinvoinnissa ja sen kehittämisessä.

Hyvinvointi- ja vapaa-ajan painopiste vuonna 2024 tulee edelleen olemaan henkilöstön jaksaminen, työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen edistäminen. Työhyvinvoinnin kehittäminen on kaikkien organisaation jäsenten vastuulla, niin työntekijöiden, esimiesten kuin johdonkin. Jokaisella työntekijällä on omassa roolissaan mahdollisuus vaikuttaa niin omaan kuin työkavereiden työhyvinvointiin.

Vuodelle 2024 hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan alaisuuteen on siirtynyt harkinnanvaraisten avustusten jakaminen konsernipalveluista. Samalla avustusmäärää on nostettu 25 000 eurosta 30 000 euroon. Talousarvion toisella käsittelykierroksella hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvioon on lisätty määräraha 7 500 euroa osallistuvan budjetoinnin käyttöön ottoon.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut järjestävät nuorisotoimintaa monipuolisesti yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorisotilatoiminnan lisäksi palveluihin kuuluvat nuorten tieto- ja neuvontapalvelu, kansainvälinen toiminta, etsivä nuorisotyö, kerhotoiminta, nuorten kulttuuritoiminta sekä leiri- ja retkitoiminta. Kunnassa toimii nuorten oma vaikuttajaryhmä, nuorisovaltuusto, jonka toimikausi on kaksi vuotta. Nuorisovaltuustolla on oma määräraha, jonka käytöstä he päättävät itse.

Tavoitteet

Uudella nuorisovaltuustolla toimikausi alkoi vuoden 2023 alussa. Nuorisovaltuuston merkitys kasvaa kuntalaisten kuulemisen ja osallisuusohjelman saralla. Laaditaan yhteistyössä Utajärven ja Vaalan kuntien kanssa Nuorisopalvelujen palvelusuunnitelma kunnittain valmiiksi. Suunnitelman laadinnan

yhteistyökumppani on Nuorten Ystävät. Tämän suunnitelman mukana kasvaa tarve palkata kuntaan toinen nuoriso-ohjaaja.

Nuorisopalveluiden toimialalla tilatoimintaa järjestetään Tähtiareenan yhteydessä olevissa tiloissa. Tila toimii koulupäivien aikana oppilaskunnan tilana ja iltaisin sekä viikonloppuisin nuorisotilana. Nuorisotilan aukioloaikoja pyritään lisäämään ostopalvelusopimuksella jonkun yhteistyötahon kanssa. Talousarvioon varataan määräraha ostopalvelusopimukseen, jolla taataan nuorisotilan säännölliset aukiolot ja viikonlopputoiminta. Osa toiminnoista järjestetään verkkonuorisotyönä, johon opeteltiin koronan tuoman toimintakatkoksen aikana ja se todettiin toimivaksi.

Muhoksen kuntaan on laadittu yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa kunnan lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma, jonka valtuusto on hyväksynyt noudatettavaksi toimenpideohjelmaksi. Ohjelman mukaan etsivää nuorisotyötä jatketaan vakituisena toimintana. Etsivään nuorisotyöhön on mahdollisuus saada valtionapua myös vakituisena toimintana. Hankerahoitus etsivään nuorisotyöhön kattaa vuoden 2023 loppuun ja valtionapua haetaan myös vuodelle 2024. Lisäksi Muhoksella toimii kunnan ja Nuorten Ystävien yhteistyönä hankerahoituksella nuorten työpaja Mahis.

Järjestetään leiri- ja retki toimintaa sekä erilaisia tapahtumia lapsille ja nuorille. Järjestetään kerhotoimintaa kouluvuoden aikana yhteistyössä seurakunnan nuorisotyön kanssa. Kerhoissa ohjaajina toimivat kerho-ohjaajakoulutuksen käyneet nuoret ohjaajat nuorisotyöntekijöiden valvonnassa. Kerhotoimintaa kehitetään siten, että koulut ja nuorisopalvelut tuottaisivat ainakin osan kerhoista yhteistyössä.

Päihteiden käytön ennaltaehkäisytyötä jatketaan kunnan päihdetyöryhmän kanssa, jonka puheenjohtajana nuoriso-ohjaaja toimii ja järjestetään kaikki tapahtumat ns. nollarajatilaisuuksina. Kiinnitetään huomiota uusien ongelmakohtien, kuten sähkötupakan ja nuuskan käytön ennaltaehkäisyyn nuorten keskuudessa.

Liikuntapalvelut, jäähalli, ulkoliikuntapaikat

Palvelusuunnitelman kuvaus

Liikuntapalvelut tuottavat palveluita, joilla on suuri vaikutus asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen. Ennaltaehkäisevän toiminnan pohjana on kunnanvaltuuston hyväksymä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointiohjelma 2021-.

Liikuntapalveluita tuotetaan niin terveysliikuntaan kuin kilpaurheiluun yhteistyössä Oulujoki-opiston ja urheiluseurojen kanssa. Muhoksella on aloitettu vuoden 2021 loppupuoliskolla liikuntaneuvontapalvelu yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen ja liikuntapalveluiden toimesta. Käytännön toteutuksesta vastaa liikunnanohjaaja. Liikuntaneuvonta on käynnistynyt hyvin ja sitä jatketaan myös 2024.

Liikuntalaitospalveluita tuotetaan uimahallissa ja jäähallissa. Uimahallipalveluissa normaalin uintitoiminnan lisäksi panostetaan lasten ja nuorten uimaopetukseen. Jäähallipalveluita tuotetaan laajalle käyttäjäryhmälle myös seutukunnallisesti. Jäähallin mittava peruskorjaus tehtiin vuonna 2021, jonka myötä olosuhteet hallissa paranivat huomattavasti. Hallista tuli ns. puolilämmin

nykyaikaistettu halli. Hallin sähkönkulutusta seurataan ja tarvittaessa reagoidaan kasvaviin kustannuksiin palveluhintoja korottaen.

Ulkoliikuntapaikat ylläpidetään sekä terveysliikunnan, että kilpaurheilun tarpeisiin.

Tavoitteet

Liikuntapalveluissa pyritään tuottamaan kunnan asukasmäärää palvelevat kunnalliset liikuntapalvelut.

Jatketaan liikuntapalveluiden, urheiluseurojen ja Pohjois-Pohjanmaan liikunnan säännöllistä yhteistyötä terveysliikunnassa. Muhoksen urheiluseurat ovat tiiviisti mukana tässä toiminnassa. Vuoden 2024 tavoitteena on kehittää edelleen Muhoksella terveysliikunnan toimintamallin mukaista liikuntaneuvontaa ja laajentaa sitä uusille ikäryhmille.

Tähtiareena, on antanut mahdollisuuksia. Hallissa on täysimittainen liikuntahalli, kuntosali ja painisali. Liikuntahalli monipuolistaa liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia paikkakunnalla. Myös suuret liikuntatapahtumat sisäliikunnan alalla mahdollistuvat. Tapahtumia tullaan lisäämään 2024. Kirkonkylän koulun uusi liikuntasali suunnitellaan 2024 ja rakennetaan 2025.

Jatketaan ryhmäliikuntatoimintaa yhteistyössä Oulujoki-opiston kanssa.

Kunnan tiukasta taloudesta huolimatta pyritään tukemaan urheiluseurojen toimintaa vähintään entisen suuruisilla toiminta- ja kohdeavustuksilla. Liikuntapalvelut jakavat stipendejä urheilusaavutuksista kunnassa hyväksytyyn kriteeristön mukaan.

Panostetaan ulkoliikuntapaikkojen kuntoon ja siisteyteen. Kunnostetaan kunnan hiihtoladut ja luistelukentät talousarvion sallimissa puitteissa. Jatketaan reaaliaikaisen hiihtolatuja ja luistelukenttien kunnossapidon seurantaan kunnan www-sivuilla. Osallistutaan Rokuan latujen kunnostamiseen latupoolin mukaisella osuudella. Talousarviossa huomioidaan tarve lisämäärärahoille luistelukenttien ja hiihtolatuja kunnostuksessa.

Pyritään kehittämään ulkoliikuntapaikkoja talousarvion 2024 investointiohjelman mukaan. Tavoitteena olisi aloittaa Korkalanvaaran hiihtokeskuksen kehittämistyö, tällä hetkellä on valmistunut hankesuunnitelma. Kirkkosaaren ja Päivärinteen kuntoratojen kunnostukset pitää saada tehtyä. Osallistutaan Humanpolis Oy:n hallinnoimaan hankkeeseen, jolla kunnostetaan Oulujokilaakson Tervareitistöä ja Rokuan ydinalueen latuja. Mukana hankkeessa ovat Humanpolis Oy, Muhoksen kunta, Utajärven kunta, Vaalan kunta ja Metsähallitus. Rahoitukseen tulee 70 %:n osuus ELY-keskukselta. Tämä hanke saatetaan valmiiksi 2024.

Kannustetaan muhoslaisia hoitamaan kuntoaan erilaisilla tapahtumilla, mm. Uu kesäksi kuntoon-kampanja uimahallilla.

Muhoslaisia ikäihmisiä kannustetaan liikkumaan Voimaa Vanhuuteen-hankkeen avulla. Muhoksen kunta pääsi 2022 mukaan hankkeeseen kolmeksi vuodeksi.

Jatketaan liikuntavälinelainaamon kehittämistä yhteistyössä Kirjaston kanssa.

Kulttuuripalvelut

Tavoitteet, toimenpiteet ja talous

Muhoksen kunnan kulttuuripalveluiden toimia johdattaa Muhoksen kuntastrategia 2025:n visio, jossa Muhos on merkittävä kulttuuri- ja matkailukohde Rokua Geopark -alueella sekä Oulujokilaakson keskus, jossa viihtyisyys ja turvallisuus ovat avainasemassa. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on myös alueellinen yhteistyö muiden kuntien kulttuuripalveluiden kanssa.

Muhoksen kunnan kulttuuripalveluissa työskentelee päätoiminen kulttuurituottaja. Kulttuuripalveluista vastaa Oulujoki-Opiston rehtori ja kulttuuriasioita käsitellään kulttuuritiimissä. Kunnan tehtävänä on tarjota taide- ja kulttuuripalveluita sosioekonomisesta taustasta, iästä ja asuinpaikasta riippumatta kuntalaisilleen ja taata täten kulttuuripalveluiden monipuolisuus ja saavutettavuus. Kunnan kulttuuripalvelut tukevat ja tuottavat palveluita yhteistyössä muiden luovien alojen yrittäjien sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa siten, että se toiminnallaan vahvistaa ja lisää alueen elinvoimaisuutta, identiteetin rakentamista, sivistystä ja virkistystä. Kulttuuripalvelut hakevat aktiivisesti ulkopuolista rahoitusta kattavien kulttuuripalveluiden toteuttamiseen. Muhoksen kunnan kulttuuriohjelma pitää sisällään tavoitteita, joissa on huomioitu vuonna 2019 voimaan tullut Laki kuntien kulttuuritoiminnasta.

Kulttuurikasvatussuunnitelma on osa laajempaa kulttuuriohjelmaa ja se on otettu käyttöön vuoden 2022 aikana yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Toteutuakseen täydessä mitassaan kulttuurikasvatussuunnitelma tarvitsee määrärahoja, joka kattaisi osan suunnitelman sisällöistä sekä kuljetuskustannuksista. Vuodelle 2024 esitetään jatkettavan 2 500 euron määrärahaa kuljetuskustannuksiin. Kulttuurikasvatussuunnitelma takaa kaikille lapsille ja nuorille tasa-arvoisen mahdollisuuden kokea monipuolisesti paikallista kulttuuria. Kulttuurikasvatussuunnitelma "Tähtireitti" on osa Muhoksen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmia.

Kulttuuripalvelut tarjoaa laadukasta kulttuurisisältöä myös tapahtumien muodossa. Vuorovuosittain toteutuneiden Muhoksen Musiikkipäivien ja Koivu ja Tähti -päivien ohjelma yhdistetään vuodesta 2024 eteenpäin yhdeksi tapahtumaksi, joka sisältää molempien tapahtumaviikonloppujen luonteenomaista ohjelmaa. Muhoksen Taiteiden yö sijoittuu loppukesään elo-syyskuun vaihteeseen, ja se on kerännyt tasaisesti kävijöitä viime vuosien aikana. Uudistuvalla Koivu ja Tähti -kulttuurikeskukselle suunnitellaan mittavaa avajaistapahtumaa syksylle 2024.

Vakiintuneeseen tapahtumien vuosikelloon kuuluvat mm. kuukausittaiset After Work -tapahtumat, Oulun kansainväliset lasten- ja nuortenelokuvien festivaali osana kulttuurikasvatussuunnitelmaa sekä Vanhustenviikko. Vuosittain toteutetaan myös useita yksittäisiä tapahtumia. Vuoden 2024 alkupuolelle on suunnitteilla Sentencedin ja erityisesti edesmenneen Miika Tenkulan muistoa kunnioittava tapahtuma, joka ajoittuu Miika Tenkulan elämäkerran julkaisun yhteyteen maaliskuulle. Kulttuuripalvelut toimii tuotanto- ja konsultaatioapuna myös monelle muulle Muhoksen tapahtumalle kuten Nenäpäivä & MuhosMuksulle.

Muhos on mukana Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeessa, ja suunnittelee toimenpiteitä kulttuuripääkaupunkivuotta kohti. Oulujokilaakson kuntien (Muhos, Utajärvi, Vaala) ja Humanpolis Oy:n kanssa viedään eteenpäin Oulu2026-hakukirjaan päässyttä Löytöretki taiteeseen -hanketta.

Lisäksi kulttuuripalvelut on aktiivisesti mukana Pohjois-Pohjanmaan kulttuuritoimijoiden verkostossa.

Kulttuurituottaja tekee aktiivisesti yhteistyötä teknisten palveluiden kanssa pitääkseen yllä prosenttitaideperiaatteen käytäntöjä, jotka on hyväksytty käyttöön harkinnanvaraisesti Muhoksen kunnan rakennus- ja korjauskohteissa. Kulttuurituottaja toimii tarvittaessa konsulttina esimerkiksi taidehankintoja koskien. Vuonna 2024 kartoitetaan prosenttitaidehankinnan mahdollisuutta uudistetun Koivu ja Tähti -kulttuurikeskuksen yhteyteen.

Koivu ja tähti -kulttuurikeskus

Tavoitteet, toimenpiteet ja talous

Kulttuuripalveluiden tavoitteena on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa saada kulttuurikeskuksesta vetovoimainen, elävä ja viihtyisä tapahtumapaikka. Vuonna 2024 jatkuu Koivu ja Tähti -kulttuurikeskuksen perusparannus- ja laajennushanke, joka valmistunee syksyyn mennessä. Uudistettu kulttuurikeskus on yksi vahva toimija Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkihankkeessa ja tarjoaa monipuolisen lähimatkailukohteen alueella. Kulttuurikeskuksen uudistamisesta on tehty tarveselvitys vuosina 2018-2019 ja selvityksen valmistelussa on osallistettu kuntalaisia ja päättäjiä sekä kuunneltu henkilöstöä. Tarveselvityksessä on otettu huomioon käyttäjien asiakaskyselyt sekä muuttuneiden palvelukokonaisuuksien vaatimukset.

Perusparannus- ja laajennushanke / kulttuurin tilat: Koivu ja Tähti -sali sekä aula

Perusparannuksen kattaa Koivun ja Tähtien kulttuuritilojen osalta nykyisen näyttelytila sekä aulan, Koivu ja Tähti -salin eli auditorion, naulakkotilojen ja asiakas-wc-tilojen uudistamisen ja osittainen siirtämisen ja talotekniikan uudistamisen.

Kulttuurikeskuksen Koivu ja Tähti -salissa on tehty keväällä 2020 mittava av-remontti, jonka yhteydessä on uusittu valtaosa tekniikasta sekä korjattu elokuvaprojektori. Myös vuonna 2023 av-tekniikassa on ollut runsaasti ongelmia. Ongelmat on tavoitteena saada korjattua alkuvuodesta 2024 päättyvän salin perusparannuksen aikana. Uudistetussa aulassa jatkuvat kuukausittain vaihtuvat taidenäyttelyt. Aula toimii myös tapahtumatilana. Näyttelytilaa suojaamaan itsepalvelukirjaston aukioloaikoina tulee lasiseinä sekä kameravalvonta. Peruskorjattuja tiloja voidaan markkinoida paremmin ulkopuolisille käyttäjille ja saada lisää tuloja.

Kirjastopalvelut: pääkirjasto ja kirjastoauto

Palvelukuvaus

Muhoksen kirjasto tarjoaa asiakkailleen tasapuolisesti laadukasta, ajanmukaista ja asiantuntevaa kirjasto- ja tietopalvelua, mahdollisuuksia erilaisiin elämyksiin sekä tiedonhallintataitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen. Kirjasto panostaa myös oheistoimintaan ja sähköisten palveluiden opastukseen. Tärkein perustehtävä liittyy lukutaidon kehittämiseen ja lukemisharrastuksen tukemiseen. Uusin tehtävä liittyy yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistämiseen sekä aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden edistämiseen. Kirjaston toimintaa tukee alueellinen, valtakunnallinen ja kansainvälinen kirjastoverkko sekä muut yhteistyökumppanit.

Tärkeimmät erillistavoitteet ja toimenpiteet

Talouteen liittyvä tavoite on kustannusten pitäminen määritellyissä rajoissa. OUTI-kirjastojen tiivis yhteistyö tuo mukanaan toiminnan kehittämismahdollisuuksia pienin, monille harteille jakaantuvien kustannuksin. Yhteishankinnat ovat kauttaaltaan edullisempia kuin yksittäiset hankinnat. Oulun kaupunginkirjasto yhtenä OUTI-kirjastona ja alueellisena kehittämiskirjastona on tärkeä asiantuntijaresurssi. Yhteistyötä tehdään myös kaikkien Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin kirjastojen kanssa mm. yhteisen e-kirjaston muodossa. Yhteinen avoimeen lähdekoodiin perustuva kirjastojärjestelmä tuo huomattavia kustannussäästöjä. Myös Muhoksen lukion kirjasto ja Kirkonkylän alakoulun kirjasto liittyivät samaan heille maksuttomaan Koha-kirjastojärjestelmään syksyllä 2022.

Palveluiden osalta yleisesti tavoitellaan 80 % tyytyväisyysastetta, jota mitataan jatkuvalla palautteen keräämisellä. Kirjaston lehtisaliin on tullut pysyväisluonteinen Geopark -näyttely keväällä 2021, joka siirtyy kirjastosalin puolelle käynnissä olevien korjaus- ja muutostöiden yhteydessä. Kirjastotilojen uudelleenjärjestelyn ja omatoimikäytön suunnittelu toteutettiin keväällä 2022. Valtionavustuspäätös omatoimikirjaston rakentamiseen on saatu keväällä 2021. Tällä hetkellä ollaan toteuttamassa kirjastotilojen korjaus- ja muutostöitä ja työt jatkuvat syksyyn 2024 saakka. Tilojen uudelleenjärjestelyssä halutaan ottaa huomioon erityisesti kirjaston merkitys tilana, yhteisöllisenä kokoontumispaikkana. Lasten ja nuorten palveluita halutaan myös parantaa ja tarjota heille tiloja ajanviettoon. Kirjastoon perustettiin syksyllä 2021 asiakasraati, joka koostuu eri ikäisistä kirjaston käyttäjistä, joiden osallistamisella saadaan arvokasta tietoa tilojen uudelleenjärjestelyn ja omatoimikirjastopalveluiden suunnittelussa sekä muiden palveluiden kehittämisessä.

Kirjastotyön yksi perustavoite on lukutaidon kehittymisen ja lukemisharrastuksen tukeminen. Lasten ja nuorten kirjastotyön osalta ylläpidetään kirjaston ja koulujen välistä yhteistyötä. Alakouluissa on käytössä kirjastoreitti, jolla turvataan yhdenmukainen palvelu kaikille tietyn vuosiluokan oppilaille ja yläkoulussa on käytössä äidinkielen ja kirjallisuuden opettajien kanssa tehty yhteistyösopimus. Myös kunnan varhaiskasvatuspalveluiden kanssa on tehty yhteistyösopimus keväällä 2021. Lisäksi kirjasto on mukana kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmassa. Kirjastoon rekrytoitiin pedagoginen informaattikko alkuvuodesta 2022. Tehtävässä painotetaan lasten ja nuorten kanssa toimimista ja pedagogista osaamista. Pedagoginen informaattikko vastaa varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Syksyllä 2020 alkaneessa hankkeessa (Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen kirjastoyhteistyön avulla) saatuja tuloksia on ryhdytty hyödyntämään jokapäiväisessä työssä.

Tietyt vuosiluokat kutsutaan vuosittain kirjastovierailulle, jolloin heille opetetaan tiedonhakuja, kirjaston käyttöä ja vinkataan kirjallisuutta. Lisäksi henkilökunta tekee kouluvierailuja. Kirja-aineistoa tuodaan tutuksi kirjoihin liittyvien tietokilpailujen, lukukilpailujen sekä viikoittaisten satutuokioiden avulla. Satutuokioita järjestetään nyt myös kirjastoautossa kahdella reitillä, joissa on yhteensä viisi tuokiota. MLL:n perhekahvilatoimintaa järjestettiin kirjastossa keväällä kerran kuukaudessa, toiminta on nyt syksyllä tauolla henkilökuntaresurssin vähenemisen vuoksi. Kirjaston henkilökunta on järjestänyt sinne lukemisen edistämiseen liittyvää toimintaa ja ohjelmaa. Myös erilaisilla tapahtumilla houkutellaan lapsia lukemisen pariin. Vuonna 2023 kirjasto osallistui Ponkilassa järjestettyyn Talvikarnevaalitapahtumaan siten, että kirjastoauto oli paikalla tapahtumassa. Vappuna käytiin markkinoimassa e-aineistoja Tähtiareenalla järjestettävässä vapputapahtumassa. Ikäihmisille on käyty esittelemässä kirjaston palveluja päiväkeskuksessa ja eläkeläisten turinapiirissä. Myös syyskuuisessa taiteiden yössä kirjasto oli mukana järjestämässä Open mic -tapahtumaa.

Vanhustenviikolle on suunniteltu atk-opastusta ja päiväkeskukselle on tulossa pop-up kirjasto koko viikoksi. Päiväkeskuksen pop-up kirjastotoimintaa on suunniteltu jatkettavaksi, mikäli se onnistuu suunnitellulla tavalla. Kirjasto on osallistunut vuosittain lokakuussa järjestettävään kansainväliseen 24 tuntia sarjakuvaa -tapahtumaan. Syyslomalle on suunnitteilla lapsille ja nuorille Mangapäivä, joka järjestetään yhteistyössä Oulujoki opiston taidekoulun kanssa. Kirjasto osallistuu marraskuussa Tähtiareenalla järjestettävään Muhos muksu tapahtumaan. Lukukoiratoimintaa on jatkettu vuonna 2023 ja siihen liittyen talvilomaviikolla järjestettiin koiramaista menoa tapahtuma kirjastossa.

Syksyllä 2021 haettiin erityisavustusta yleisten kirjastojen toiminnan kehittämiseen kansalaisten ja päättäjien vuoropuhelun foorumeina. Hankkeen puitteissa on tarkoitus kehittää uudesta perusparannetusta kirjastosta päättäjien ja kuntalaisten kohtaamispaikka ja järjestää toimintaa, joka helpottaa kynnystä kuntalaisten vaikuttamiseen ja parantaa vaikuttamismahdollisuuksia kuntalaisia koskeviin asioihin. Ensimmäinen tapahtuma hankkeen tiimoilta järjestettiin maaliskuussa 2023. Vapaa-aikapalveluiden asiakaskysely ja asiakasilta toteutettiin yhteistyössä kirjaston asiakasraadilla kanssa. Hankkeen puitteissa Muhoksella vieraili Esko Valtaoja lokakuussa 2023. Hän luennoi demokratiasta ja sananvapaudesta. Lisäksi marraskuussa 2023 järjestettiin kansalaisvaikuttamiseen liittyvän publi-visan pub Puutteessa. Marraskuussa lapsille järjestettiin ns. satuvaalit, jossa lapset saivat äänestää uudelle lasten osastolle tulevan maskotin neljän ehdokkaan joukosta. Näin lapset pääsivät opetelemaan vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja.

Alkukesästä 2022 haimme lukukeskuksen toiminta-avustusta Lukeva kunta -hankkeeseen yhdessä Tyrnävän, Limingan, Lumijoen ja Hailuodon kuntien kanssa. Tyrnävä hallinnoi hanketta. Muhoksen kunnasta hankkeessa on mukana kirjaston, varhaiskasvatuksen, alakoulun ja yläkoulun edustaja ja siinä on tarkoitus suunnitella lukupolut varhaiskasvatuksesta yläkoulun loppuun saakka sekä jakaa hyviä käytänteitä ja toimintamalleja kuntien kesken. Hankkeen tiimoilta järjestettiin lokakuun 2023 puolivälissä Muhoksen kirjastossa lasten lauantai, jossa oli lapsille lukemisen innostamiseen liittyvää ohjelmaa. Hankkeen tiimoilta oli marraskuussa yläkoululla kirjailijavieraana Mila Teräs. Lisäksi Esko Valtaoja luennoi 5. ja 6. luokkalaisille lokakuussa tieteestä ja tietokirjallisuudesta ja innostaa lukemisen pariin.

Kirjaston toiminnan tavoitteena on kirjojen sisältöjen esille tuomisen lisäksi tarjota mahdollisuuksia viihtymiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Kirjastossa järjestetään kauno- ja tietokirjallisuuspiirejä. Myös käsitöitä ja kirjallisuutta yhdistelevä Lankaklubi jatkoi toimintaansa vuonna 2023 vapaaehtoisen vetäjän voimin. Keväällä järjestettiin kolme kirjailijavierailua, joissa esiintyivät paikalliset kirjailijat. E-aineistojen ja palveluiden opastamiseen panostetaan. Kirjastossa annetaan jatkuvaa digiopastusta.

Yhteistyötä tapahtumajärjestelyissä kulttuurifoorumin muodossa jatketaan kulttuuripalveluiden, nuoriso- ja liikuntapalveluiden, seurakunnan ja eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Toiminta on ollut hyvin hedelmällistä ja olemme yhdessä saaneet hienoja tapahtumia aikaan. Kirjasto osallistuu isompiin tapahtumiin jollain pienimuotoisella lukemisen edistämiseen ja kirjallisuuden esilletuomiseen liittyvällä ohjelmalla.

Talous

Tuottoa saadaan kotiseutuhuoneen tilavuokrasta silloin kun tila ovat kunnan ulkopuolisen toimijan käytössä eikä tilan käyttäjä ole yleishyödyllinen yhdistys. Pääsääntöisesti tapauksissa, jolloin vuokratuloa saadaan, osa kirjastotilaa joudutaan sulkemaan pois asiakaskäytöstä. Vuonna 2022

palauttamatta jääneen aineiston huomautusmaksut nousivat. Henkilöstökuluissa on säästetty viime vuosina, koska ei ole toimittu täydellä henkilökuntakapasiteetilla. Yksi kirjastovirkailija irtisanoutui kesällä 2022, eikä toimea täytetä uudelleen. 0,5 % kirjastovirkailija eläköityi kesällä 2023, eikä tätäkään toimea täytetä uudelleen. Lisäksi on tehty omaehtoisesti lyhyempää työaikaa eikä sijaisia ole palkattu. Yleisestä maailmantilanteesta johtuvan hintojen nousun vuoksi ainakin kirjallisuuden ja polttoaineiden osalta kulut tulevat nousemaan.

Säästötoimien vaikutus palveluihin

- aukioloaikojen lyheneminen (omatoimi) (kirjastolaki 6§ 1. momentti: tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon)
Omatoimipalvelu aikana em. palvelut eivät ole käytössä.
- aikuisten ja senioreiden lukemisen edistäminen (kirjastolaki 6§ 3. momentti: edistää lukemista ja kirjallisuutta), priorisointi on lasten ja nuorten lukemisen edistämisessä, joten aikuisten kohdalla nämä palvelut vähenevät.
- lukemisen edistämiseen liittyvät tapahtumat (kirjastolaki 6§ 3. momentti: edistää lukemista ja kirjallisuutta). Ei ole aikaa tapahtumien järjestämiselle henkilökuntaresurssin vähenemisen vuoksi.
- yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistäminen (kirjastolaki 6§ 6. momentti: edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.) Tätä tehtävää on hoidettu vuonna 2023 hankerahoilla ja saatu hieman toimintaa käynnistettyä, mutta jatkossa tämä on yksi tehtävistä joka jää pois henkilökunnan vähyyden vuoksi.
- Kehittäminen (hankkeet) (kirjastolaki 11§: Yleinen kirjasto toimii ja kehittää toimintaansa yhteistyössä muiden yleisten kirjastojen, Kansalliskirjaston, Varastokirjaston, Saavutettavuuskirjasto Celian sekä muiden korkeakoulukirjastojen, oppilaitoskirjastojen ja erikoiskirjastojen kanssa. Yleinen kirjasto voi tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi toimia yhteistyössä viranomaisen, kirjastoalan toimijoiden, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten sekä muiden yhteisöjen kanssa.) Hankerahojen hakemiseen ja muuhun hankkeisiin liittyvään toimintaan ja yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa vähemmän aikaa jatkossa.
- Koulutuksiin ei voida osallistua tarvittavaa määrää/vuosi

Suosituksen mukaan kirjastossa tulisi olla henkilökuntaa vähintään 0,8 htv/1000 asukasta. Muhoksen kirjastossa tulisi olla siis suosituksen mukaan 7,2 työntekijää ja tällä hetkellä resurssi on 4,7 (+ 1 kirjastoautossa). Kirjastolain 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Kirjallisuusmäärärahan vähenemisen seurauksena hankitaan 200 kpl aikuisten uutuuskirjaa vähemmän. Tämän seurauksena uutuushyllyt ovat tyhjemmät ja kirjoja joutuu jonottamaan varausjonoissa aiempaa kauemmin.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut perustettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Vakinaiset

Hyvinvointikoordinaattori 1.8.2024

Määräaikaiset

4.3 Yhdyskuntalautakunta – tekniset palvelut

Tekniset palvelut tiliryhmittäin

Tekniset palvelut tiliryhmittäin					
Tekniset palvelut	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	Muutos%	Muutos eur
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	9 665 888	9 494 323	11 111 909	17,0 %	1 617 586
Myyntituotot	3 213 889	2 217 963	2 410 733	8,7 %	192 770
Maksutuotot	102 598	72 000	65 500	-9,0 %	-6 500
Tuet ja avustukset	80 148	4 000	45 000	1 025,0 %	41 000
Vuokratuotot	6 238 703	7 186 260	8 577 126	19,4 %	1 390 866
Muut tuotot	30 549	14 100	13 550	-3,9 %	-550
Valmistus omaan käyttöön	70 811				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 689 765	-8 855 533	-8 737 211	-1,3 %	118 322
Henkilöstökulut yhteensä	-3 199 726	-2 822 976	-2 779 319	-1,5 %	43 657
Palkat ja palkkiot	-2 535 240	-2 235 452	-2 224 734	-0,5 %	10 718
Henkilösivukulut	-664 487	-587 524	-554 585	-5,6 %	32 939
Eläkekulut	-566 259	-490 533	-463 987	-5,4 %	26 546
Muut henkilösivukulut	-98 228	-96 991	-90 598	-6,6 %	6 393
Palvelujen osotot yhteensä	-2 246 825	-2 125 473	-2 192 759	3,2 %	-67 286
Asiakaspalvelujen ostot	-645	-500	-500		
Muiden palvelujen ostot	-2 246 180	-2 124 973	-2 192 259	3,2 %	-67 286
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 130 262	-2 864 150	-2 609 930	-8,9 %	254 220
Avustukset	-29 569	-30 000	-30 000		
Vuokrat	-985 296	-949 786	-1 103 253	16,2 %	-153 467
Muut toimintakulut	-98 088	-63 148	-21 950	-65,2 %	41 198
TOIMINTAKATE	46 934	638 790	2 374 698	271,7 %	1 735 908
Suunn. mukaiset poistot	-3 381 811	-3 650 682	-3 489 839	-4,4 %	160 843
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	22 016				
Laskennalliset erät	-213 639	-410 850	-393 832	-4,1 %	17 018
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 526 502	-3 422 742	-1 508 973	-55,9 %	1 913 769

Tekniset palvelut sitovuustasoittain

Tekniset palvelut	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	Muutos%	Muutos eur
Toimintatuotot	9 665 888	9 494 323	11 111 909	17,0 %	1 617 586
Toimintakulut	-9 689 765	-8 855 533	-8 737 211	-1,3 %	118 322
TOIMINTAKATE	46 934	638 790	2 374 698	271,7 %	1 735 908
Suunn. mukaiset poistot	-3 381 811	-3 650 682	-3 489 839	-4,40 %	160 843
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	22 016				
Laskennalliset erät	-213 639	-410 850	-393 832	-4,1 %	17 018
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 526 502	-3 422 742	-1 508 973	-55,9 %	1 913 769
Teknisten palv. Hallinto					
Toimintatuotot	41 062	2 000	45 000	2 150,0 %	43 000
Toimintakulut	-373 700	-322 013	-373 989	16,1 %	-51 976
TOIMINTAKATE	-332 638	-320 013	-328 989	2,8 %	-8 976
Suunn. mukaiset poistot	-3 652	-3 090	-2 110	-31,7 %	980
Laskennalliset erät	-8 604	-14 738	-16 858	14,4 %	-2 120
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-344 895	-337 841	-347 957	3,00 %	-10 116
Ateriapalvelut					
Toimintatuotot	1 955 007	1 331 275	1 398 370	5,0 %	67 095
Toimintakulut	-1 726 217	-1 202 611	-1 285 292	6,90 %	-82 681
TOIMINTAKATE	228 790	128 664	113 078	-12,10 %	-15 586
Suunn. mukaiset poistot	-63 515	-31 634	-12 619	-60,10 %	19 015
Laskennalliset erät	-26 993	-56 044	-57 935	3,4 %	-1 891
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	138 281	40 986	42 524	3,8 %	1 538
Puhtauspalvelut					
Toimintatuotot	1 105 077	786 688	863 263	9,70 %	76 575
Toimintakulut	-1 061 141	-788 868	-863 991	9,50 %	-75 123
TOIMINTAKATE	43 936	-2 180	-728	-66,60 %	1 452
Suunn. mukaiset poistot					
Laskennalliset erät	-17 430	-36 763	-38 945	5,9 %	-2 182
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	26 505	-38 943	-39 673	1,9 %	-730
Tilapalvelut					
Toimintatuotot	5 818 853	6 680 549	8 035 426	20,3 %	1 354 877
Toimintakulut	-4 845 701	-4 514 737	-4 290 352	-5,0 %	224 385
TOIMINTAKATE	1 028 048	2 165 812	3 745 074	72,9 %	1 579 262
Suunn. mukaiset poistot	-2 503 947	-2 590 308	-2 550 471	-1,5 %	39 837
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	18 440				
Laskennalliset erät	-117 831	-210 432	-193 389	-8,1 %	17 043
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 575 291	-634 928	1 001 214	-257,7 %	1 636 142
Ympäristöpalvelut					
Toimintatuotot	171 403	165 237	181 250	9,7 %	16 013
Toimintakulut	-1 257 124	-1 337 429	-1 206 414	-9,8 %	131 015
TOIMINTAKATE	-1 069 806	-1 172 192	-1 025 164	-12,5 %	147 028
Suunn. mukaiset poistot	-771 164	-991 335	-892 294	-10,0 %	99 041
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	3 576				
Laskennalliset erät	-29 387	-62 229	-54 379	-12,6 %	7 850
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 866 780	-2 225 756	-1 971 837	-11,4 %	253 919
Kaavoitus ja mittaus					
Toimintatuotot	502 450	482 574	546 600	13,3 %	64 026
Toimintakulut	-316 738	-581 980	-563 583	-3,2 %	18 397
TOIMINTAKATE	185 712	-99 406	-16 983	-82,9 %	82 423
Suunn. mukaiset poistot	-39 398	-34 191	-32 345	-5,4 %	1 846
Laskennalliset erät	-11 308	-25 616	-25 404	-0,8 %	212
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	135 006	-159 213	-74 732	-53,1 %	84 481
Rakennusvalvonta					
Toimintatuotot	72 036	46 000	42 000	-8,7 %	-4 000
Toimintakulut	-109 145	-107 895	-153 590	42,4 %	-45 695
TOIMINTAKATE	-37 108	-61 895	-111 590	80,3 %	-49 695
Suunn. mukaiset poistot	-135	-124		-100,0 %	124
Laskennalliset erät	-2 085	-5 028	-6 923	37,7 %	-1 895
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-39 329	-67 047	-118 513	76,8 %	-51 466

Teknisten palveluiden vuoden 2024 talousarvioesitys perustuu Muhoksen kunnanvaltuuston 15.12.2021 §97 hyväksymään Muhoksen kuntastrategiaan 2022-2025 ja talousarvioesitys on valmisteltu valtuuston kvalt. 28.08.2023/Pykälä 37 antaman alustavan talousarvioraamin mukaisesti. Talousarvion tunnusluvut ovat seuraavat:

Raami, Tekniset palvelut (ulkoinen)	TA23	Raami	TAE24	ero
Toimintatuotot	3.035.000	3.035.000	3.422.000	387.000
Toimintakulut	-8.275.000	-7.916.000	-8.167.000	-251.000
Toimintakate	-5.240.000	-4.881.000	-4.745.000	136.000

Talousarvion mukaisella rahoituksella kyetään säilyttämään teknisten palveluiden nykyinen hyvä palvelu- ja laatutaso. Teknisten palveluiden vuoden 2024 talousarvio ei sisällä organisaation osalta rakenteellisia muutoksia.

Tekniset palvelut jakautuvat seuraaviin tulosityksiköihin 1.1.2024 alkaen:

- Ateriapalvelut –tulosityksikkö
- Puhtauspalvelut -tulosityksikkö
- Tilapalvelut -tulosityksikkö
- Ympäristöpalvelut –tulosityksikkö
- Kaavoitus- ja mittauspalvelut –tulosityksikkö
- Rakennusvalvonta –tulosityksikkö

Talousarvion sitovuustaso on tulosityksikkötaso.

Teknisten palveluiden tavoitteet vuodelle 2024

Muhoksen kunnanvaltuusto on kokouksessaan 15.12.2021 § 97 hyväksynyt kunnan vision ja strategian vuosille 2022-2025 sekä strategiaa tukevat tavoitteet. Teknisten palveluiden talousarviotavoitteet on johdettu Muhoksen kunnan strategian pohjalta ja strategiaa tukeviksi.

Muhoksen kuntastrategiasta johdetut Teknisten palveluiden tavoitteet vuodelle 2024

Strateginen päämäärä 2025 -Elinvoimainen ja erottuva

Strateginen tavoite	toimenpide /tavoite
Investointien lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> • Maankäyttöohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden edistäminen • Yhdyskunnan kehittämiseen tähtäävien investointien suunnitteluvalmiuden parantaminen • Kiinteistöjen PTS suunnitelmien laadinta
Yritystoiminnan ja työpaikkojen lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> • Hyödynnetään paikallisuutta elintarvikkeiden ja ostopalveluiden hankinnassa • Yritystoiminnan toimitila-asioiden järjestäminen mahdollisuuksien mukaan

Monipuolinen asuntotarjonta ja yritysympäristön kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Asunto-ohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden edistäminen /vuokra-asuntojen rakentaminen • Asumiseen ja yritystoimintaan soveltuvien luovutuskuntoisten tonttien riittävä varanto • Elinympäristön yleisen siisteyden ja viihtyisyyden turvaaminen
Kunnan mielikuvan vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Olemme paikallinen positiivinen toimija lähiruoka jne. • Osallistutaan kunnan viestintään
Omaleimainen työllistämismalli	<ul style="list-style-type: none"> • Aktiivinen työllisyyden edistäminen, työkokeilut ja palkkatukitöiden hyödyntäminen • Tarjotaan paikallisille oppilaitoksille työ-, koulutus- ja harjoittelupaikkoja

Strateginen päämäärä 2025 – Yhteisöllinen ja osallistava

Strateginen tavoite	toimenpide /tavoite
Aktiiviset ja osallistuvat kuntalaiset	<ul style="list-style-type: none"> • Hyödynnetään kuntalaiskyselyitä ja muita osallisuusmenettelyjä elinympäristön ylläpidossa ja kehittämisessä
Laadukkaat palvelut mitoitettu palvelutarpeen mukaisesti	<ul style="list-style-type: none"> • palvelutuotannon toiminta ja resurssit on mitoitettu tarpeen mukaisesti
Panostus lapsiperheiden hyvään arkeen	<ul style="list-style-type: none"> • Kevyenliikenteen ja joukkoliikenteen olosuhteiden parantaminen • Leikkipuistojen ja yleisten alueiden hoito ja kunnossapito • Huomioidaan lapsiperheiden erityistarpeet maankäytön suunnittelussa
Aktiivinen rooli ylikunnallisten palveluiden järjestämisessä	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistutaan seudullisiin yhteistyöryhmiin ja toimitaan aktiivisesti yhteistyön edistämiseksi • Tehdään seudullista yhteistyötä ja haetaan palvelutuotannon kumppanuuksia

Strateginen päämäärä 2025 – Arvostava ja mahdollistava

Strateginen tavoite	toimenpide /tavoite
Hyvä työelämän laatu	<ul style="list-style-type: none"> • Työturvallisuudesta huolehtiminen • Tulosityksiköiden palaverit ovat säännöllisiä • Kehityskeskustelut henkilöstön kanssa 100 % • Jokainen työntekijä kokee itsensä tarpeelliseksi osaksi kokonaisuutta

Talouden tasapainottaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistutaan aktiivisesti talouden tasapainotukseen ja huolehditaan omaisuuden käytettävyydestä ja arvonsäilymisestä
Onnistunut palveluiden siirto hyvinvointialueelle ja tulevaisuuden kunnan rakentaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Tilapalveluiden yhtiöittäminen saatu valmiiksi
Veto ja pitovoimainen työnantaja	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön vaihtuvuus on vähäistä ja avoimiin työpaikkoihin saadaan hakijoita
Palveluiden sähköistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Kunta-akkunan palvelut on käytössä ja vakiintuneet • sähköisen rakennuslupaprosessin ja arkistoinnin kehittäminen • sähköinen asiakaspalautekanava

Kuntastrategian strategiset tavoitteet ja toimenpiteet on kirjattu talousarvioon. Osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöksissä arvioidaan tavoitteiden toteutumista.

Henkilöstö sitovuustasoittain 31.12.2024

Tekniset palvelut

Teknisten palveluiden talousarvion laadinnan yhteydessä on tarkastettu henkilöstösuunnitelma vuodelle 2024. Suunnitelma sisältää kaikkien tehtävien ja virkojen sijoitukset ja muutostarpeet. Henkilöstösuunnitelman mukaisesti Teknisten palveluiden talousarvio sisältää seuraavat suunnitellut henkilöstömuutokset, uudet vakinaiset toimet, tehtävät tai korvausrekrytoinnit:

1. Puhtauspalvelut tuloyksikkö, tuloyksikön päällikön siirtyminen osa-aikaiseksi 50 % työajalla
2. Ateriapalvelut tuloyksikkö, uusi yhdistelmätyöntekijä (puhtaus/ateria) Jussilantien pvk.
3. Tilapalvelut tuloyksikkö, rakennusammattimiehen RAM eläköityminen, korvataan ostopalveluilla.
4. Kaavoitus- ja mittauspalvelut tuloyksikkö uusi mittamiehen toimi, edellyttäen että mittauksen kuntayhteistyöstä sovitaan Tyrnävän kanssa.

Henkilöstö sitovuustasoittain 31.12.2024

Sitovuustaso	Vakin. kokoaik	Määräaik kokoaik	Vakin. osa-aik	Määräaik osa-aik	Vakin. sivutoimi	Määräaik sivutoimi	Työllist.	Yhteensä
Hallinto	3							3
Ateriapalvelut	13		5					18
Puhtauspalvelut	12		2					14
Tilapalvelut	12		1	1				14
Ympäristöpalvelut	5							5
Kaav. ja mittausp.	3		1					4
Rakennusvalvonta	1							1
Yhteensä	49		9	1				59

Teknisen toimen hallinto

Toiminnan kuvaus

Teknisten palveluiden hallinnon vastuualue sisältää teknisen lautakunnan ja teknisten palvelujen johdon määrärahat. Hallinnon vastuulla on teknisten palveluiden palvelutuotannon johtaminen, kunnan investointiohjelman valmistelu, investointihankkeiden esisuunnittelu, rakennussuunnittelu sekä toteuttaminen. Investointihankkeiden esisuunnitteluun on talousarviossa varattu 20.000 euroa.

Teknisten palveluiden projekteihin on lisätty 22.000 euroa OUMO (Oulujoen moninaiskäyttö) - hankkeiden toteutukseen ja 45.000 euroa Muhoksen kunnan ilmastosuunnitelman laadintaan. Ilmastosuunnitelman laadintaan on saatu 100 % valtion rahoitus.

Hallinnon kustannuspaikalle on varattu 30.000 euroa yksityisteiden kunnossapitoavustuksiin. Rahoitus on tarkoitettu tiestön hoitokustannusten avustamiseen. Yksityisteiden peruskorjauksiin ei ole esitetty avustusrahoitusta vuodelle 2024.

Hallinnon henkilöstö koostuu teknisestä johtajasta, toimistonhoitajasta ja toimistosihteeristä.

Ateriapalvelut

Ateriapalvelut vastaavat kunnan oman ja yksityisten sopimuskumppaneiden palvelutuotannon eri yksiköiden tarvitsemien aterioiden valmistuksesta ja jakelusta. Tilauksesta ateriapalvelut tuottavat edustus- ja kokoustarjoiluja sekä kunnan omissa tiloissa resurssien mukaan. Ateriapalvelut toimivat nettobudjettiyksikkönä.

Muhoksen kunnan ateriapalvelupäällikkö toimii myös Utajärven ja Vaalan ateriapalveluiden päällikkönä. Muhoksen kunnan osuus ateriapalvelupäällikön kustannuksista on 66 %.

Ateriapalvelun sisäiset veloitus hinnat on tarkastettu yksiköittäin vastaamaan palvelutuotannon kustannuksia.

Henkilöstösuunnitelma

- ei suunniteltuja rekrytointeja v. 2024
- henkilöstömäärä 31.12.2024
 - o 18 vakituista henkilöä, joista 5 on osa-aikaisia

Puhtauspalvelut

Puhtauspalvelut tuottavat kunnan eri kohteisiin siivouksen, ylläpito ja perussiivoukset. Osaan kohteista palvelun tuottaa yksityinen palveluntuottaja. Puhtauspalvelut toimivat nettobudjettiyksikkönä. Puhtauspalvelupäällikkö on siirtynyt osa-aikaiseksi 1.11.2023 alkaen ja korvaava työnjohtaja resurssi korvataan yhden laitoshuoltajan tehtävänkuvan muutoksella.

Henkilöstösuunnitelma

- ei suunniteltuja rekrytointeja v. 2024
- henkilöstömäärä 31.12.2024 yhteensä 14 vakituista henkilöä, joista kolme osa-aikaista

Tilapalvelut

Toiminnan kuvaus

Tilapalvelut vastuualue käsittää tilapalvelut ja asuntotoimen kustannukset

Tilapalvelut vastaavat kunnan omistamien rakennusten kiinteistönhoidosta ja kunnossapidosta sekä hallintokuntien käyttöön ulkopuolisilta vuokrattujen tilojen hankinnasta ja sopimuksista käyttäjähallintokunnan omien määrärahojen sallimissa rajoissa. Rakennusten kiinteistöhoito käsittää talonmies- ja kunnossapitopalvelut siten, että eri hallintokunnille, yrityksille ja asukkaille varmistetaan toimivat asuin- ja toimitilat.

Asuntotoimi vastaa sekä kunnan omistamien vuokratyöyhtiöiden asukasvalinnoista ja aravalain mukaisista viranomaistehtävistä. Asuntojen vuokratuotot ja kiinteistöjen hoitokulut on kirjattu tuloina rakennuksien talousarviokohtaan. Asuntotoimi avustaa teknisten palveluiden talouden tasapainottamisohjelman toteutuksessa ja vajaan käytöllä olevien kiinteistöjen poistoon liittyvien toimenpiteiden valmistelussa.

Tavoitteena on, että toiminnan kulut katetaan sisäisillä ja ulkoisilla vuokrilla ja rakennuksista perittävän sisäisen vuokran taso on määritetty tasolle, jonka tuotolla pystytään rahoittamaan kiinteistöjen kunnossapito- ja hoitokustannukset sekä suunnitelman mukaiset poistot. Kaikki vuokrat on tarkastettu valtioneuvoston vuokra-asetuksen mukaisesti vastaamaan yleisiä markkinaehtoisia vuokria. Pääomavuokran tuottovaatimuksena on käytetty sisäisissä vuokrissa 5 % ja ulkoisissa vuokrissa 6 %. Vuokrien tarkistettu taso ohjaa käyttäjiä tehostamaan omien tilojen käyttöä ja siten vähentämään palvelutuotannon tarvitsemien tilojen kokonaismäärää. Talousarvion mukaisilla vuokrilla saadaan katettua Tilapalveluiden kustannukset kokonaisuudessaan ja tämä mahdollistaa tilapalveluiden yhtiöittämisen.

Rahoitus rakennuksien peruskorjauksiin ja saneerauksiin osoitetaan talousarvion investointiosassa.

Henkilöstö

Rakennukset vastuualueen henkilöstö:

- kiinteistöpäällikkö (1,0 htv) tulosityksikön päällikkö
- isännöitsijä (1,0 htv)
- kiinteistöhuollon ammattimiehet (talonmiehet) (5,5 htv).
- kiinteistöjen kunnossapito/sähkö (5,0 htv)

Henkilöstön määrä 31.12.2024 on 11 vakituista työntekijää, joista yksi on osa-aikainen työntekijä.

Ympäristöpalvelut

Toiminnan kuvaus

Ympäristöpalvelut vastuualue sisältää mm. katujen, pysäköintialueiden alueiden käyttö- ja ylläpitokustannukset sekä puistojen ja viheralueiden, leikkikenttien, uimarantojen, torin, sataman ja telarantojen ja muiden yleisten alueiden hoitokustannukset. Ympäristöpalvelut vastuualue toteuttaa kaikki kunnan maarakentamiseen liittyvät investoinnit ja peruskorjaukset. Organisaatio vastaa katujen ja hulevesiverkostojen rakentamisesta ja ylläpidosta sekä viherrakennustöistä. Vastuualueen tehtäviin kuuluvat myös kunnan alueella olevien yksityisteiden kunnossapidon avustaminen ja tiestöön liittyvät viranomaistehtävät. Vuoden 2023 alkaen ympäristöpalveluiden vastuualueelle on sisällytetty myös ateriapalveluiden kuljetukset.

Ympäristöpalvelut vastuualueelle on varattu määräaikaiset viherpalvelu- ja puistotyöntekijät. Vastuualueelle muodostetaan kolme tiimiä

- viheralueet, puistot ja leikkikentät tiimi
- puhtaanapitotiimi
- istutusalueet tiimi

Tiimit muodostetaan kausityöntekijöistä, työllistetyistä ja koululaisista. Talousarviossa on varauduttu myös tiimien kulkemiseen ja varustamiseen.

Nykyisten katuyhteyksien, puistojen ja yleisten alueiden peruskorjausten ja uusien rakentamiseen varattu rahoitus on esitetty talousarvion investointiosassa.

Henkilöstö

Maarakennuksen vastuualueen henkilöstö:

- maarakennusmestari 1 htv
- asennusmestari 0,5 htv
- ammattimies 2,0 htv
- kuorma-autonkuljettaja 1,0 htv
- määräaikaiset viherpalvelutyöntekijät 4,5 htv.

Henkilöstön määrä 31.12.2024 on viisi vakituista työntekijää, joista yksi on osa -aikainen työntekijä.

Kaavoitus ja mittauspalvelut

Toiminnan kuvaus

Kaavoitus- ja mittauspalveluiden henkilöstö vastaa osaltaan kaavojen ja maanhankinnan valmistelusta suoraan kunnanhallitukselle. Maankäytön suunnitteluun on varattu rahoitus tulosyksikön talousarviossa ja maanhankinnan rahoitus on esitetty investointiohjelmassa.

Maankäyttö- ja kaavoitusjaoston on käsitellyt maankäytön suunnittelun vuoden 2024 talousarvioesityksen 18.10.2023 § 39. Talousarvioesitys sisältää varaukset maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen edistämiseen vuodelle 2024. Talousarvioesitys sisältää määrärahat käynnissä olevien kaavoitushankkeiden osalta Pyhänselän suurteollisuusalueen asemakaavan laadintaan 50.000 euroa ja mahdolliseen laajennukseen 65.000 euroa. Lisäksi vuonna 2024 jatketaan Ponkilan alueen asemakaavoitusta ja aloitetaan Koivikon liikekeskuksen alueen asemakaavamuutos.

Mittauspalvelut huolehtivat kaavojen laadinnassa tarvittavien karttatietojen ajanmukaisuudesta, pohjakarttojen täydennysmittauksista ja pohjakarttojen vahvistuksista. Henkilöstö osallistuu myös kaavojen valmisteluun liittyvien tehtävien hoitoon ja maanhankinnan valmisteluun maapoliittisen ohjelman periaatteiden mukaisesti. Mittauspalvelut huolehtivat rakennuspaikkojen lohkomis- ja mittauspalveluista sekä rakennusten merkitsemisestä rakennuslupapäätösten mukaisesti. Menokohta sisältää omina tulosyksiköinä puistometsät ja niiden hoitotyöt sekä kunnan omistamien maa-alueiden ja talousmetsien hoidon sekä metsien myyntituoton. Metsän myynti tapahtuu yhteistyössä Muhoksen Metsänhoitoyhdistyksen kanssa noudattaen voimassa olevaa metsätaloussuunnitelmaa. Mittauspalvelut vastaavat myös teknisten palveluiden paikkatiedoista, suunnittelu- ja rekisterinpitosisovellutusten ylläpitotehtävistä.

Mittauspalvelut huolehtivat kaavasunnitteluun ja investointikohteiden toteutukseen liittyvistä maaperätutkimuksista sekä myy mittauspalveluja ulkopuolisille resurssiensa rajoissa. Vastuualueen tehtäviin sisältyvät myös ajantasa-kaavan ylläpito, kaavojen pohjakarttojen ylläpito, täydennysmittaukset ja pohjakarttojen vahvistukset.

Toiminnan tuotot muodostuvat rakennuspaikkojen lohkomis- ja mittauspalvelumaksuista sekä vuokrattujen kiinteistöjen, viljelysmaiden sekä tonttien vuokratuotoista.

Talousmetsiä koskeva uusi metsätaloussuunnitelma on laadittu vuonna 2022.

Henkilöstö

Avointa kaavoittajan virkaa ei säästösyistä täytetä vuonna 2024. Henkilöstössä on varauduttu yhden uuden mittamiehen rekrytointiin edellyttäen, että kuntayhteistyöstä sovitaan naapurikuntien kanssa.

- kaavoittaja 0,0 htv
- maankäyttöinsinööri 1,0 htv
- mittamies 3,0 htv
- Metsäpalveluiden kausityöntekijät yhteensä 1,1 htv

Henkilöstön määrä 31.12.2024 on 4 vakituista työntekijää.

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonta ohjaa ja valvoo rakentamista ja kaavoituksen toteutumista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Vuonna 2023 arvioidaan rakennuslupien määrän pysyvän nykytasolla ja käsiteltäviä rakennus- ja toimenpidelupahakemuksia arvioidaan olevan noin 150 kappaletta, joista omakotitalojen rakennuslupia noin 20 kappaletta. Rakennuslupatuloja on korotettu vuodelle 2024 odotuksella, että yksityisen puolen rakentaminen vilkastuu Muhoksella.

Rakennusvalvonnan talousarvio sisältää kaavoituksen ja mittauksen kanssa yhteisen määräämääräisen henkilöresurssin arkistojen digitalisointiin.

Rakennustarkastaja osallistuu myös asema- ja yleiskaavojen valmisteluun yhdessä muun henkilöstön kanssa.

Toiminnan tulot koostuvat rakennuslupamaksuista.

Henkilöstö

Rakennusvalvonnan talousarvio sisältää yhden kokoaikaisen rakennustarkastajan henkilöstökulut. Rakennusvalvonnan henkilöstö käsittää rakennustarkastajan 1,0 htv. Henkilöstön määrä 31.12.2024 on yksi vakituinen työntekijä.

5 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävä on osoittaa tulo- ja menotulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Kunnan käyttötalouden tuloslaskelmaan yhdisteltävät erät koostuvat sitovuustasojen (tulosalueiden) toimintatuotoista, toimintamenoista ja poistoista.

Vuoden 2024 talousarvion toimintatuotot ovat 23,6 milj. euroa, toimintakulut 49,8 milj. euroa ja toimintakate 26,2 milj. euroa. Verotuloiksi on arvioitu 20,9 milj. euroa ja valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 10,1 milj. euroa. Talousarvion rahoitustuotot ja -kulut ovat 1,0 milj. euroa. Kunnan korkomenot kasvavat merkittävästi vuodesta 2023, sillä tulo- ja menotulorahoitus ei riitä kattamaan sekä toimintaa että investointeja ja kunnan lainamäärä kasvaa vuonna 2024. Korkomenojen kasvuun vaikuttaa myös nykyinen uusien lainojen korkeampi korkotaso. Talousarvion vuosikate on 3,8 milj. euroa, ja se kattaa poistot 3,8 milj. euroa. Muhoksen kunnan tilikauden ylijäämä on vuoden 2024 talousarviossa 56 tuhatta euroa.

Suunnitelmavuosien ennustaminen on erityisen haastavaa, sillä talousarvion suunnitelmavuosille ajoittuvat TE-uudistus, kuntien rahoitusjärjestelmän uudistaminen, valtionosuuksien tase kuntien ja hyvinvointialueiden kesken (vuoden 2022 verotuksen valmistumisen vaikutukset) sekä hyvinvointialueiden sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen vuokrausvelvoitteen päättymisen ja em. kiinteistöjen yhtiöittämisvelvollisuus. Yhtiöittämisvelvollisuuden vaikutuksia ei ole oheisessa tuloslaskelmassa arvioitu taloussuunnitelmavuodelle 2026.

Tuloslaskelmaosan yhteydessä esitetään tulo- ja menotulorahoituksen riittävyyttä koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittaavat tunnusluvut.

Tunnuslukujen kaavat:

Toimintatuotot / toimintamenot %:

$100 \cdot \text{toimintatuotot} / \text{toimintakulut} - (\text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate / poistot %: $100 \cdot \text{vuosikate} / \text{poistot}$

Vuosikate euroa / asukas: vuosikate / asukasmäärä 31.12.

Tuloslaskelma ulkoinen

Muhoksen kunta	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	14 077 114	25 116 484	23 576 002	23 870 722	24 157 516
Myyntituotot	7 425 789	17 756 789	16 597 457	16 735 035	16 856 719
Maksutuotot	3 110 239	3 266 772	2 789 079	2 789 079	2 789 079
Tuet ja avustukset	2 067 760	947 991	739 825	739 825	739 825
Vuokratuotot	1 370 430	2 959 160	3 263 891	3 421 033	3 586 143
Muut tuotot	102 897	185 772	185 750	185 750	185 750
Valmistus omaan käyttöön	70 811				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-73 989 671	-51 615 740	-49 777 097	-51 001 731	-51 335 521
Henkilöstökulut yhteensä	32 391 671	-34 542 203	-33 031 065	-33 373 646	-33 707 436
Palkat ja palkkiot	25 742 374	-27 834 536	-26 784 365	-27 061 572	-27 333 027
Henkilösivukulut	-6 649 297	-6 707 667	-6 246 700	-6 312 074	-6 374 409
Eläkekulut	-5 587 050	-5 485 582	-5 132 276	-5 184 640	-5 238 037
Muut henkilösivukulut	-1 062 247	-1 222 085	-1 114 424	-1 127 434	-1 136 372
Palvelujen ostot yhteensä	32 438 583	-9 844 763	-9 436 985	-10 143 738	-10 143 738
Asiakaspalvelujen ostot	22 916 319	-954 904	-872 751	-1 614 804	-1 614 804
Muiden palvelujen ostot	-9 522 264	-8 889 859	-8 564 234	-8 558 934	-8 558 934
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 990 709	-3 619 859	-3 313 574	-3 292 872	-3 292 872
Avustukset	-2 942 268	-2 651 295	-2 985 750	-3 185 750	-3 185 750
Vuokrat	-796 265	-701 568	-809 052	-809 052	-809 052
Muut toimintakulut	-430 174	-256 052	-200 671	-196 671	-196 671
TOIMINTAKATE	59 841 746	-26 499 256	-26 201 095	-27 161 009	-27 178 005
Verotulot	34 953 784	20 448 000	20 853 000	21 308 000	21 915 000
Valtionosuudet	28 983 539	12 347 022	10 137 018	10 563 748	11 699 910
Rahoitustuotot ja -kulut	-149 419	-870 000	-960 111	-1 268 292	-1 735 466
VUOSIKATE	3 946 158	5 425 766	3 828 812	3 472 447	4 701 439
Poistot ja arvonalentumiset	-3 962 886	-4 029 986	-3 772 424	-3 960 424	-4 282 424
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	22 016				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	5 288	1 395 780	56 388	-487 977	419 015

Tuloslaskelman tunnusluvut	TP 2022	TA 2023 (alkup.)	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19	49	47	47	47
Vuosikate / Poistot, %	100	135	101	88	110
Vuosikate, eur/asukas	444	616	436	397	539
Asukasmäärä	8 883	8 813	8 780	8 750	8 720

6 INVESTOINTIOHJELMA 2024 JA -SUUNNITELMA 2025–2026

Investointiosassa esitetään investoinnit vuodelle 2024, investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot. Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille.

INVESTOINTIOHJELMA 2024 JA -SUUNNITELMA VUOSILLE 2025 - 2026					
rakennuskustannusindeksi (2000=100) I=144,9					
KONSERNIPALVELUT	2024	2025	2026	yht.	s-
Maanhankinta	300	200	200	700	valmius
ICT-laitehankinnat	55	50	50	155	
Arvopaperit ja sijoitukset	10	10	10	30	
	365	260	260	885	
SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT	2024	2025	2026	yht.	
Kirkonkylän koulun liikuntasalin ja väestönsuojan rakentaminen	50	3 350		3 400	HS
Kirkonkylän koulun piha/hiekkatekonurmi		110		110	
Koivu ja Tähti -kulttuurikeskus, kirjaston muutos	400			400	HS + RS
Koivu ja Tähti -kulttuurikeskus, kirjaston muutos/toimintavarusteet ja kalusteet	50			50	HS + RS
Päivärinteen päiväkodin laajennus n. 2,5-2,6 ME	2 000	840		2 840	TS
Päivärinteen päiväkodin laajennus toimintavarusteet		140		140	
Korkalanvaaran alueen kehittäminen /Leader	20	375	280	675	HS
Ponkilän yleisuunnitelman III -vaihe /huoltorakennus ja piha			600	600	HS
Ponkilän yleisuunnitelman III -vaihe /kuntoiluvälineet			60	60	HS
Lemmenpolun reitin kunnostus (portaat ja kaiteet)	50			50	
	2 570	4 815	940	8 325	
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA /korvausinvestoinnit	2024	2025	2026	yht.	
Varikon kalustohankinnat ja toimintavarusteet	30	30	30	90	
Rakennusten peruskorjaukset /kunnossapito	500	500		1 000	
Kadunpito, peruskorjaus, rakentaminen ja kuivatus	500	500	500	1 500	
Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet/ tori	100	100	100	300	
Katuvalaistuksen uudistaminen	100	100	100	300	
Pienet liikenneturvallisuuskohteet	50	50	50	150	
	1 280	1 280	780	3 340	
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA /laajennusinvestoinnit	2024	2025	2026	yht.	
Lukkarinkankaan kunnallistekniikan laajennus	350			350	RS
Kirkkosaaren kunnallistekniikan laajennus (sis. kuntoradan)	600	500		1 100	
Kirkonkylän yrityskylän kunnallistekniikan laajennus		200		200	RS
Päivärinteen kunnallistekniikan laajennus /Majjanlenkki			350	350	RS
Päivärinteen kuntoradan rakentaminen			100	100	TS
Nokiankankaan teollisuusalueen kunnallistekniikan rakentaminen		50	250	300	
Pyhänselän suurteollisuusalueen kunnallistekniikan rakentaminen				0	TS
	950	750	700	2 400	
INVESTOINNIT BRUTTO:	5 165	7 105	2 680	14 950	
TULOT	2024	2025	2026	yht.	
Omaisuuksien myynti	300	100	100	500	
Kirkonkylän koulun liikuntasalin ja väestönsuojan rakentaminen valtionosuus		750		750	
Korkalanvaaran alueen kehittäminen /Leader		180		180	
	300	1 030	100	1 430	
INVESTOINNIT NETTO:	4 865	6 075	2 580	13 520	

INVESTOINTIOHJELMA VUODELLE 2024

Maanhankinta

Menot: 300.000 euroa

Määräraha varataan raakamaan ja muun kiinteän omaisuuden hankintaan. Vuodelle 2024 varatusta rahasta 200.000 euroa on sidottu vuoden 2023 puolella tehdyin päätöksiin. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus.

Tulot: 300.000 euroa

Tulot muodostuvat rakennustonttien ja omaisuuden myynnistä.

ICT-hankinnat /koneet ja laitteet

Menot: 55.000 euroa

Määräraha varataan kunnan ICT-järjestelmien vaatimiin kone- ja laitehankintoihin. Hallintokuntien hankinnat sisältyvät tähän määrärahaan. Määrärahan käytöstä vastaa hallintojohtaja.

Arvopaperit

Menot: 10.000 euroa

Määräraha varataan osakkeiden ja osuuksien hankintaan. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus.

Kirkonkylän koulun liikuntasalin ja väestönsuojan rakentaminen

Menot: 50.000 euroa

Määräraha varataan kirkonkylän koulun liikuntasalin ja väestönsuojan rakentamiseen. Vuoden 2024 määrärahalla toteutetaan hankkeen KVR-hankinnan valmistelu/suunnittelu.

Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Koivu ja Tähti -kulttuurikeskus, kirjaston muutos ja korjaus

Menot: 400.000 euroa + 50.000 euroa

Määräraha 400.000 euroa varataan kirjaston muutos- ja korjaushankkeen rakennustöiden loppuun saattamiseen ja 50.000 euroa toimintavarusteiden hankintaan.

Koivu ja Tähti -kulttuurikeskuksen laajennus- ja peruskorjaushankkeen hankesuunnitelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa 8.6.2020 §196 ja hankkeen rakennussuunnittelu toteutettiin vuonna 2022. Hankkeen rakennustyöt on aloitettu vuonna 2023 ja saatetaan loppuun vuonna 2024.

Hankkeen rakennustöiden kokonaiskustannusarvio vuosille 2023–2024 on 1.100.000 euroa ja toimintavarusteiden ja kalusteiden uusimisen kokonaiskustannusarvio on 100.000 euroa. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Päivärinteen päiväkodin laajennus

Menot: 2.000.000 euroa

Määräraha varataan Päivärinteen päiväkodin laajennukseen. Kunnanhallitus on hyväksynyt kokouksessaan 22.5.2023 § 176 varhaiskasvatuksen tilatarpeet pvm:ltä 10.5.2023. Talousarvion laadintahetkellä hankesuunnitelman käsittely on vielä kesken.

Hankkeen rakennustöiden kokonaiskustannusarvio on 2.600.000 euroa ja toimintavarusteiden kustannusarvio on 100.000 euroa. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Korkalanvaaran alueen kehittäminen

Menot: 20.000 euroa

Määräraha varataan Korkalanvaaran urheilu- ja ulkoilualueen kehittämisen ulkoilureittisuunnitelman laadintaan. Hankkeen ja tavoitteena on vahvistaa reittialueiden käyttöoikeus suunnitelmalla ja reittitoimituksella. Rakentaminen on tarkoitus toteuttaa LEADER -hankkeena.

Hanke sisältää pulkkamäen muotoilun ja aitaamisen, kuntoportaiden rakentamisen, stadionin valoladun, kentän ja valaistuksen uudistamisen, 2 km ladun saneerauksen ja pysäköintialueen laajennuksen.

Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Lemmenpolun reitin kunnostus (portaat ja kaiteet)

Menot: 50.000 euroa

Määräraha varataan Lemmenpolun reitin portaiden ja kaiteiden kunnostukseen. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen johtaja.

Varikon toimintavarusteet

Menot: 30.000 euroa

Määräraha varataan varikon toimintavarusteiden hankintaan. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen johtaja.

Rakennusten peruskorjaukset

Menot: 500.000 euroa

Määräraha varataan kunnan kiinteistöjen ja rakennusten vuosikorjauksiin ja pieniin muutostöihin. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Kadunpito, peruskorjaukset, rakentaminen, kuivatus

Menot: 500.000 euroa

Määräraha varataan katujen rakentamiseen, peruskorjaukseen ja kuivatukseen. Määrärahalla kunnostetaan päällysteitä ja sadevesiviemäreitä yhdyskuntalautakunnan laatiman työohjelman mukaisesti. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet

Menot: 100.000 euroa

Määräraha varataan nykyisten puistojen, leikkikenttien ja yleisten alueiden kunnossapitoinvestointeihin. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Katuvalaistuksen uudistaminen

Menot: 100.000 euroa

Määräraha varataan katu- ja aluevalaistuksen uudistamiseen. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Pienet liikenneturvallisuuskohteet

Menot: 50.000 euroa

Määräraha varataan pieniin liikenneturvallisuutta tai joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä parantaviin toimenpiteisiin. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Lukkarinkankaan kunnallistekniikan laajennus

Menot: 350.000 euroa

Määräraha varataan Lukkarinkankaan kunnallistekniikan laajentamiseen ja uuden Toimelantie ja Myllytie nimisen kadun rakentamiseen. Katujen varteen muodostuu 2 uutta rivitalon tonttia ja 8 uutta OKT tonttia. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Kirkkosaaren kunnallistekniikan laajennus

Menot: 600.000 euroa

Määräraha varataan Kirkkosaaren kunnallistekniikan laajennuksen katu- ja infrasuunnitteluun ja rakennustöiden aloittamiseen. Määrärahan käyttö edellyttää Kirkkosaaren asemakaavan hyväksyntää.

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio on 1.100.000 euroa. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Pyhäselän suurteollisuusalueen kunnallistekniikan rakentaminen

Menot: - euroa

Määräraha varataan Pyhäselän suurteollisuusalueen kunnallistekniikan suunnittelun käynnistämiseen. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Hankkeen määrärahavaraus tarkentuu kaavoituksen edistymisen mukaan ja tuodaan tarvittaessa erikseen päätettäväksi.

Omaisuuksien myynti

Tulot 300.000 euroa

Tulot muodostuvat myytävän omaisuuden tasearvosta, myyntivoitto kirjataan käyttötalouteen. Vuoden 2024 tulot koostuvat pääasiassa rakentamattomien tonttien myyntitulosta.

7 RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosa esitetään vähennyslaskukaavan muodossa. Välisummana esitetään **Toiminnan ja investointien rahavirta**. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Mainitun välisumman ja rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Rahoituslaskelma TA2024 TS2025–2026

VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA				
	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toiminnan rahavirta	5 425 766	3 828 812	3 472 447	4 701 439
Vuosikate	5 425 766	3 828 812	3 472 447	4 701 439
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät				
Investointien rahavirta	-4 554 000	-4 865 000	-6 075 000	-2 580 000
Investointimenot	-5 349 000	-5 165 000	-7 105 000	-2 680 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	695 000	300 000	930 000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	100 000	0	100 000	100 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	871 766	-1 036 188	-2 602 553	2 121 439
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Lainakannan muutokset	1 940 000	2 683 104	2 928 345	440 845
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 500 000	12 500 000	13 000 000	10 200 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 560 000	-9 816 896	-10 071 655	-9 759 155
Lyhytaikaisten lainojen muutos				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutokset				
Saamisten muutos				
Korottomien pitkä- ja lyhytaik. velkojen muutos				
Rahoituksen rahavirta	1 840 000	2 583 104	2 828 345	340 845
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 711 766	1 546 916	225 792	2 462 284
Kassavarat 31.12.	4 687 700	4 734 616	4 913 492	7 375 776
Kassavarat 1.1.	1 975 934	3 187 700	4 687 700	7 185 910
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 711 766	1 546 916	225 792	189 866

Rahoitusosa

Vuosikate

Vuosikate on talousarviovuonna 3 828 812 euroa. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka toiminnan rahoituksen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Tilikauden tulos on ylijäämäinen 56 388 euroa.

Toiminnan lainarahoitus

Talousarviovuonna 2024 tulorahoitus ei riitä kattamaan sekä toimintaa että investointeja, eikä täten myöskään pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä. Kunta joutuu ottamaan uutta lainaa sekä investointien rahoittamiseen että vanhojen pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiin.

Talousarviovuoden nettoinvestoinnit ovat 4,9 milj. euroa, ja koko suunnittelukaudella 2024–2026 13,2 milj. euroa. Investointeja on tarkasteltava vuosittain kriittisesti.

Suunnittelukaudella kunnan lainakanta tulee kasvamaan n. 6 milj. euroa, koska osa investoinneista ja huomattava osa lainanlyhennyksistä joudutaan kattamaan lainarahoituksella.

Talousarviovuodelle esitetään pitkäaikaisen lainan lainanottovaltuutusta rahoituslaskelman kohdan pitkäaikaisten lainojen lisäys mukaisesti. Lainanotto voidaan kuitenkin toteuttaa lyhyt- tai pitkäaikaisena lainana markkinatilanteen mukaan.

Rahoitusosan tunnusluvut

Rahoitusosan yhteydessä esitetään toiminnan ja investointien rahoitusta koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittaavat tunnusluvut.

	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toiminnan ja investointien rahavirta	872	-1 036	-2 603	2 121
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-10 287	-3 469	-5 476	-1 677
Lainanhoitokate	0,59	0,45	0,42	0,56
Kassan riittävyys	11	14	14	9

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä:

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Lainanhoitokate:

Lainanhoitokate: $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun luvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys:

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} \times \text{rahavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Kassan riittävänä tavoitearvona pidetään 14-30 päivää.

Kassan riittävyys jää selvästi alle tavoitearvosta.

8 KUNTAKONSERNI 2024–2026

Kuntakonserni määritellään kuntalain (lainmuutos 27.4.2007/519) 16 a §:ssä, jonka mukaan: *Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.* Muhoksen kuntakonserniin kuuluvat emoyhteisönä Muhoksen kunta ja tytäryhtiöt. Muhoksen kunta on osakkaana eri osakkuusyhtiöissä. Liitteessä 1 on esitetty kunnan tytäryhteisö ja sen tavoitteet kuntakonsernissa.

Kunnan tulee sisäisessä tarkastuksessaan ja riskienhallinnassa kiinnittää huomioita että arvioida mahdolliset riskit määräysvallassaan olevissa yhteisöissä että osakkuusyhtiöissä, joissa kunta ei käytä määräysvaltaa.

Konsernivalvonnan osalta Muhoksen kunnassa toteutetaan jo vuosien ajan käytössä ollutta tytäryhtiön toiminnan ja talouden seurannan yhteydessä tehtävää valvontaa, joka tapahtuu tytäryhtiön johdon kanssa pidettävissä vuotuisissa palaverissa.

9 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2024

Muhoksen kunnan henkilöstöjohtamista ohjaa kuntastrategia ja kunnan arvot. Kuntastrategiaa toteuttavan henkilöstöohjelman laadinta aloitettiin vuonna 2021 strategiatyön yhteydessä. Tavoitteena oli, että henkilöstöohjelma olisi valmistunut vuoden 2022 aikana hyödyntäen työelämän laadun mittaushankkeen tuloksia. Työelämän laadun mittaamishanke saatiin päätökseen syyskuussa 2022. Muhoksen kunnan henkilöstöpäällikkö vaihtui vuoden 2022 aikana ja tästä johtuen henkilöstöohjelman laadinta viivästyi hieman tavoitteesta ja valmistui vuoden 2023 puolella.

Henkilöstöohjelman keskeisinä painopistealueina ovat kuntastrategian mukaisesti hyvä työelämän laatu sekä veto- ja pitovoimainen työnantaja. Hyvällä työelämän laadulla tarkoitetaan mm. esihenkilötyön kehittämistä, henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittämistä ja ylläpitoa sekä itseohjautuvuuden vahvistamista. Henkilöstöohjelmaa kehitetään ja päivitetään jatkuvasti, jotta se parhaiten vastaa aina olemassa olevaan tarpeeseen ja on ajantasainen nykyisessä jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Henkilöstöohjelman tarkoituksena on varmistaa poliittisten päättäjien, kunnan johdon, esihenkilöiden sekä henkilöstön vastuullinen ja vuorovaikutteinen yhteistyö ja sen myötä Muhoksen kunnan menestyminen alati muuttuvassa toimintaympäristössä.

Muhoksen kunnan henkilöstökulut ovat 33,0 milj. euroa vuoden 2024 talousarviossa. Vähennystä vuoden 2023 talousarviosta (34,5 milj. euroa) on 1,6 milj. euroa. Vähennys johtuu siitä, että lomituspalveluiden budjetointi on tarkentunut vuodelle 2024. Lomituspalveluiden osalta henkilöstökulujen vähennys on 1,7 milj. euroa. Henkilöstökulut ovat lisääntyneet konsernipalveluissa ja sivistyspalveluissa (0,1 milj. euroa) ja vähentyneet teknisissä palveluissa (44 teur). Henkilöstökuluissa on mukana vuoden 2024 keskimääräinen sopimuskorotus 3,0 %.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluissa henkilöstömäärä **vähenee n. 20 henkilöllä** ja konsernipalveluissa n. 8 henkilöllä. Teknisissä palveluissa henkilöstömäärä kasvaa 1 henkilöllä.

Kunnan henkilöstömäärät toimialoittain on esitetty kohdassa 1.6 Henkilöstö.

Kuntastrategian mukaisesti esihenkilötyön ja lähijohtamisen kehittämiseen on panostettu käynnistämällä vuonna 2022 esihenkilöille johdon foorumit. Johdon foorumeiden sisältöä on rakennettu yhdessä esihenkilöiden kanssa ja foorumien tarkoitus on kehittää johtamista esihenkilöitä osallistavasti vuorovaikutteiseen ja palvelemaan johtajuuteen tähdäten. Tämän lisäksi loppuvuodesta 2022 aloitettiin kuukausittain järjestettävät esihenkilöinfot, joissa käydään läpi vaihtuvia esihenkilötyön ja lähijohtamisen kannalta tärkeitä ja tärkeiksi koettuja ajankohtaisia aiheita. Johdon foorumeihin panostetaan ja niitä kehitetään edelleen ja HR:n roolia esihenkilöiden tukena kasvatetaan. Hyvällä johtamisella ja hyvillä johtamistavoilla on suora yhteys henkilöstön hyvinvointiin. Myös koko henkilöstölle tullaan järjestämään säännöllisesti (kerran vuosineljänneksessä) henkilöstöinfoja.

Viime vuosina Muhoksen kunnassa on toteutettu tehtävien vaativuuden arviointityötä ja tätä työtä jatketaan edelleen tarpeen vaatiessa. Oikeudenmukaisen palkkausjärjestelmän perustana toimii tehtäväkohtaisten palkkojen arviointi ja näiden sovittaminen toisiinsa. Tehtäväkohtaiset palkat määräytyvät tehtävien vaativuuden mukaisesti.

Henkilöstön hyvinvointia edistetään mm. liikunta- ja kulttuuriedulla, lounasedulla, työergonomiaan panostamalla sekä työnohjauksella. Vuonna 2023 käyttöön tuli myös polkupyöräetu. Liikunta- ja kulttuuriedulla pyritään kannustamaan ja aktivoimaan henkilöstöä käyttämään omaehtoisesti liikunta- ja kulttuuripalveluita ja vaikuttamaan näin omaan hyvinvointiin ja työssäjaksamiseen. Edun arvo vaihtelee työntekijälle työsuhteen kestosta ja osa-aikaisuudesta riippuen ja edun määrä vahvistetaan erikseen vuosittain. Liikunta- ja kulttuuriedun työnantajakustannukset perustuvat edun todelliseen käyttöön. Henkilöstön lounasetua on kehitetty niin, että sen käyttö on mahdollista myös muualla kuin Muhoksen kunnan alueella, jotta edun käyttö on mahdollista myös lomituspalveluiden henkilöstön osalta koko Pohjois-Suomen alueella.

Muhoksen kunnassa toimii myös henkilöstön yhteistoimintaryhmä eli YTY-ryhmä, joka toimii henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi ja yhteistoiminnan kehittämiseksi. YTY-ryhmä koostuu ammattijärjestöjen edustajista, työsuojeluvaltuutetuista ja työnantajan edustajista. YTY-ryhmässä käsiteltäviä asioita ovat esimerkiksi henkilöstöetuudet ja niiden ohjeistukset sekä henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittämiseen liittyvät asiat.

10 TALOUSARVION 2024 TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

Käsitteet ja sitovuus

Talousarvion sitovuus

Kunnanvaltuusto myöntää käyttötalouden määrärahat nettomääräisinä tulos- ja rahoituslaskelman ulkoisille erille. Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyy toimialojen toiminta- ja tulostavoitteet

Kaikkia talousarviossa asetettuja tavoitteita koskee noudattamisvelvoite ja raportointivelvoite.

Käyttötaloulosa

Talousarvion käyttötaloulosassa määrärahat ja tuloarviot esitetään toimialoittain, toimielimittäin, vastuualueittain ja tulosalueittain ryhmiteltynä.

Toimielimet tarvittaessa jakavat vastuualueet yhden tai useamman portaan tulosityksiköihin sekä kohdistavat määrärahat tileille.

Määrärahat sisältävät ulkoiset ja sisäiset määrärahat. Talousarvio on lautakuntia sitova vastuualuetasolla.

Sitovan tason menojen loppusumman (=määräraha) ylityksille on hankittava valtuuston hyväksyminen. Hyväksyminen on hankittava ennen ylityksen muodostumista ja aina ao. tilivuoden aikana.

Kunnanhallituksella on oikeus hyväksyä sitovan tason menojen ylitys, jos ao. toimialueen toisella vastuualueella saavutetaan vastaava menojen alitus.

Määrärahat on budjetoitu bruttoperiaatteella ja ne ovat jäljempänä mainituin poikkeuksin sitovia bruttomääräisinä.

Tuloarvion oleelliselle alittumiselle on hankittava valtuuston hyväksyminen, missä yhteydessä on arvioitava sen vaikutus määrärahan mitoitukseen tai talousarvion laajempaan muuttamiseen.

Määrärahat ja tuloarviot sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset (s), toimialojen väliset meno- ja tuloerät.

Kustannuslaskennalliset erät, kuten poistot ja konsernipalveluiden laskutus eivät sisälly määrärahoihin ja tuloarvioihin. Lisäksi määrärahojen käyttöä sitoo ohessa esitetyt erityiset sitovuusrajoitukset.

Käyttötaloulosassa valtuusto hyväksyy toimielinkohtaiset toiminnalliset tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot. Toiminnalliset tavoitteet sekä käyttötalousmäärärahojen ja tuloarvioiden erotus eli toimintakatteet ulkoisten erien osalta ovat sitovia. Myös tunnusluvuille asetetut tavoitteet ovat sitovia. Näiden tavoitteiden osalta raportointi on arvioivaa raportointia, jossa verrataan sekä suunniteltua että toteutunutta palvelutarjontaa palvelujen kysyntään eli tosiasialliseen palvelutarpeeseen. Näin arvioiva raportointi on myös tavoiteasettelun onnistuneisuuden arviointia.

Työllistämisen määrärahat (työllistämistukipalkat ja työllistämistuet) on talousarviossa budjetoitu keskitetysti konsernipalveluiden alaisuuteen. Määräraha siirretään talousarviovuoden aikana niille toimielimille, joiden palveluksessa työllistetyt ovat olleet talousarviovuoden aikana.

Investointiosa

Investointiosan määrärahat ovat sitovia sillä tasolla, jolle valtuusto on määrärahat sitovina hyväksynyt. Mikäli investointikohteelle tulee myös tuloa, niin määräraha sitoo nettomääräisenä.

Ohjeellinen aktivointiraja on 8.500 euroa.

Investointisuunnitelma on lautakuntaa sitova vastuualuetasolla eli hanke- (irtaimen hankinta,) tai hankeryhmäkohtaisesti (kunnallistekniikka, ICT-palvelut, vastaava) (= määräraha).

Yli 8.500 euron suuruiset hankkeet ylityksinä tai uusina kohteina tulee saattaa kunnanhallituksen käsittelyyn.

Määrärahat on budjetoitu nettoperiaatteella ja ne ovat sitovia nettomääräisinä. Vastuualuetason menojen ylityksille on hankittava valtuuston hyväksyminen.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman ulkoiset erät nettomääräisinä ovat sitovia.

Kunnanhallituksen on informoitava valtuustoa talousarviovuoden aikana, mikäli toimintakate tai vuosikate on poikkeamassa oleellisesti talousarviossa ennakoidusta.

Mikäli vuosikatteen on syytä arvioida poikkeavan ennakoidusta euromääräisesti enemmän kuin puolen kunnallisveron prosenttiyksikön verran, tulee valtuustolle esittää tarvittavat ehdotukset talousarvion muuttamiseksi.

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman ulkoiset erät ovat sitovia.

Rahoituslaskelman mukainen käyttöomaisuusinvestointien kokonaismäärä on sitova. Rahoituslaskelman mukainen antolainojen lisäyksen määrä on sitova. Rahoituslaskelman mukainen pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäyksen määrä on sitova.

Talousarviolainan ottamisesta päätetään hallintosäännön mukaisesti valtuuston hyväksymissä rajoissa.

Muutokset talousarvioon

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Kuntakonserni

Kuntakonsernille (kunta ja tytäryhtiöt) asetetut tavoitteet ovat sellaisia, että niitä koskee noudattamisvelvoite ja valvontapainotteinen raportointivelvoite. Tämä tarkoittaa sitä, että raportoinnissa toteutumaa verrataan asetettuun tavoitteeseen.

Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelemistä ennakolta. *Kuntalain perustelujen mukaan määrittely olisi suositeltavaa viranhaltijoiden johtamis-, ohjaus- ja seurantavastuun toteutumisen edistämiseksi.*

Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa vain tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Muhoksen kunnan sisäisen valvonnan ohjeessa on määritelty tilivelvolliset.

Viime kädessä kunnan vastuunalainen JHT-tilintarkastaja määrittelee tilivelvollisen ja hän voi tilintarkastuskertomuksessaan kohdistaa muistutuksen muullekin kuin edellä olevan määritelmän piiriin kuuluvalle viranhaltijalle ja esittää vastuuvapauden epäämistä.

Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

Talousarvioon sisältyviä riskejä

Toimialat ovat valmistelleet syksyn 2023 aikana ennusteiden mukaisen vuoden 2024 verorahoituksen vähenemisen vaatiman noin miljoonan euron verran säästötoimenpiteitä talousarvioon. Säästötoimenpiteiden toteutumista ja vaikutuksia on tarpeen seurata säännöllisesti, koska vuoden 2024 talousarviossa ei ole ylitysvaraa käytännössä ollenkaan.

Suunnitteluvuosien ennakoiminen on poikkeuksellisen haastavaa johtuen vuoden suunnitteluvuosille ajoittuvista olennaisista muutoksista kuntien tehtäväkentässä, rakenteessa sekä rahoitusjärjestelmässä. Vuonna 2025 kuntien vastuulle siirtyy TE-palveluiden tehtävät sekä rahoitus. Hyvinvointialueuudistukseen liittyvä hyvinvointialueiden sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen vuokrausvelvoite päättyy 31.12.2025. Samalla päättyy kuntien mahdollisuus vuokrata kyseisiä kiinteistöjä, ja kuntien tulee yhtiöittää vuokrattavat sote-kiinteistöt vuoden 2025 loppuun mennessä. Hyvinvointialueuudistukseen liittyä myös muutokset kuntien rahoituksessa tulevana vuosina. Vuoden

2022 verotuksen valmistuttua marraskuussa 2023 kävi ilmi lisäleikkaustarve kuntien valtionosuuksiin. Leikkaukset jaksotetaan vuosille 2025-2027. Lisäksi koko kuntien rahoitusjärjestelmä on tarkoitus uudistaa 1.1.2026 alkaen.

Rahoitusmarkkinoiden riskeistä merkittävimpiä ovat inflaatio sekä korkojen noususta johtuva lainanhoitokustannusten kasvaminen ja siten myös investointien kallistuminen.

Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus tuo paikoitellen haasteita. Henkilöstön osalta huomiota tulee kiinnittää työhyvinvointiin sekä esihenkilötyöhön ja johtamisen kehittämiseen. Lisäksi kunnassa on pidettävä samalla huolta henkilöstön työssä jaksamisesta ja tuesta muutoksien keskellä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Lautakunnan tulee seurata asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Mikäli talousarviovuoden aikana käy ilmeiseksi, että toimialueelle tai lautakunnalle talousarvion yhteydessä tai muutoin asetettuja tavoitteita ei saavuteta, tulee lautakunnan esittää valtuustolle muutos tavoitteeseen ja sen mahdollinen vaikutus määrärahatarpeeseen ja/tai tuloarvioon.

Käyttösuunnitelmat

Lautakunnan on vahvistettava talousarvion käyttösuunnitelma, jolla tarvittaessa tarkennetaan vastuualueen määrärahan käyttöä ja tuloarvion saavuttamista lautakunnan päättämällä tulosityksikköjaotuksella.

Lautakunta päättää talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden puitteissa omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä sekä asettaa tarkennetut toiminnalliset ja taloudelliset tulostavoitteet. Lautakunta voi delegoida käyttösuunnitelman seurannan ja laadinnan osaksi tai kokonaan alaisilleen viran- tai toimenhaltijoille.

Raportointi

Lautakuntia, kunnanhallitusta ja valtuustoa on informoitava talousarvion toteutumisesta siten, että em. seurantatehtävät ovat mahdollisia. Lautakunnille ja hallitukselle toimitetaan raportit kuukausittain, valtuustolle aina kokoontuessa sekä tilikauden kokonaistuloksen valmistumisen jälkeen.

Raportoinnissa on kiinnitettävä huomiota toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä niiden määrittelyn kehittämiseen ja mittaamiseen.

***MUHOKSEN KUNNAN
TYTÄRYHTEISÖT JA
OSAKKUUSYHTEISÖT***

KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET

Muhoksen Vesihuolto Oy

Talousarviovuodelle 2024 asetetaan Muhoksen Vesihuolto Oy:lle seuraavat tavoitteet:

1. Tavoitteena on saada tulos positiiviseksi.
2. Tavoitteena laskuttamattoman veden määrän saaminen alle 10 %:iin (nyt 17 %) sekä tavoitteena viemärin vuotovesien määrän aleneminen alle 15 %:iin (nyt 26 %), näihin tavoitteisiin pyritään pääsemään verkoston määrätietoisella saneerauksella.
3. Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoite on kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntarakenteen kehitystä mahdollistavalla tavalla.
4. Tavoitteena on toimittaa asiakkaille puhdasta pohjavettä kohtuukustannuksin ja huolehtia viemäröinnistä terveyden- ja ympäristösuojelun kannalta asianmukaisesti ja taloudellisesti.

Muhoksen Vesihuollon tavoite lyhentää velkaansa seuraavien vuosien aikana on seuraava:

<u>Vuosi</u>	<u>Lyhennys</u>
2024	100 000 €
2024	100 000 €
2025	100 000 €

Velkapääoman korko on vuonna 2024 kiinteä 100 000 €.